

MIGRATION

MUUTTOLIIKE

2 / 2 0 2 5

TEEMA: MUUTTOLIIKE JA DIGITALISAATIO

ZAHRA HOSSEINI

MIGRANTS' PERCEPTIONS OF AI-DRIVEN CHATBOTS IN
PUBLIC SERVICES: POTENTIALS AND CONCERNS FOR
INCLUSION

EVY SAPUTRI & DANYIL TRUS

DIGITALIZATION AND ADMINISTRATIVE BURDEN:
CHALLENGES OF IMMIGRANT WOMEN IN DIGITALIZED
FINNISH PUBLIC SERVICES

NIINA NUMMELA

DIGINOMADIT – ELÄMÄNTAPA JA EETTINEN VALINTA

ANU MUHONEN

SIIRTOLAISUUDEN KOKEMUKSET JA MUISTOT
SUOMESTA SENIOREIDEN VIRTUAALISISSA
KAUNOKIRJALLISUUDEN LUKUHETKISSÄ

ANNE HEIMO

FINNS IN AUSTRALIA: FAMILY MEMORIES AND
EVERYDAY HERITAGE ON FACEBOOK

SYED MUSA KAJIM NURI

YOUTH UNDER SIEGE: DIGITAL MIGRATION PANIC,
RIGHT-WING POLITICS, AND THE RADICALIZATION OF
MARGINALIZED IDENTITIES

MIGRATION

MUUTTOLIIKE

Migration–Muuttoliike on Siirtolaisuusinstituutin tuottama julkaisu, joka käsittelee muuttoliikkeeseen, yhteiskuntaan ja siirtolaisuuteen liittyviä teemoja sekä kokoaa niiden ympärille ajankohtaisia keskusteluja ja näkökulmia.

Siirtolaisuusinstituutti on sekä muuttoliikkeiden tutkimukseen että dokumentoimiseen erikoistunut laitos Suomessa.

51. vuosikerta / Volume 51

Päätoimittaja / Editor-in-Chief
Saara Pellander

Vierailevat toimittajat / Visiting Editors
Tuire Liimatainen

Taitto / Layout
Kirsi Sainio

Julkaisija / Publisher
Siirtolaisuusinstituutti
Migration Institute of Finland
www.siirtolaisuusinstituutti.fi
kirsi.sainio@utu.fi

ISSN 2814-6190 (verkkojulkaisu)

Yksittäisten kirjoittajien mielipiteet ovat heidän omiaan.

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttö lupaa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

- 1** **MUUTTOLIIKE JA DIGITALISAATIO**
Tuire Liimatainen & Saara Pellander
- 4** **MIGRANTS' PERCEPTIONS OF AI-DRIVEN CHATBOTS IN PUBLIC SERVICES: POTENTIALS AND CONCERNS FOR INCLUSION**
Zahra Hosseini
- 10** **Co-creating Espoo integration services together with migrant residents**
Irena Bakić, Ville-Veikko Minkkinen, Rūta Šerpytė & Uttishta Varanasi
- 14** **DIGITALIZATION AND ADMINISTRATIVE BURDEN: CHALLENGES OF IMMIGRANT WOMEN IN DIGITALIZED FINNISH PUBLIC SERVICES**
Evy Saputri & Danyil Trus
- 22** **Migrant Women - An invisible minority or valuable talent for the economy?**
Maria Elo
- 26** **DIGINOMADIT – ELÄMÄNTAPA JA EETTINEN VALINTA**
Niina Nummela
- 30** **Diginomadeista uutta virtaa pohjoiseen**
Roman Gokkoev, Karoliina Oikarinen & Minna Komulainen
- 32** **SIIRTOLAISUUDEN KOKEMUKSET JA MUISTOT SUOMESTA SENIOREIDEN VIRTUAALISISSA KAUNOKIRJALLISUUDEN LUKUHETKISSÄ**
Anu Muhonen
- 38** **Ulkosuomalaisten digitaaliset yhteisöt rikkovat rajoja**
Pekka Sauri & Tina Strandberg
- 40** **FINNS IN AUSTRALIA: FAMILY MEMORIES AND EVERYDAY HERITAGE ON FACEBOOK**
Anne Heimo
- 46** **Digitaaliset diasporat muuttuvien alustojen ajassa**
Tuire Liimatainen
- 50** **YOUTH UNDER SIEGE: DIGITAL MIGRATION PANIC, RIGHT-WING POLITICS, AND THE RADICALIZATION OF MARGINALIZED IDENTITIES**
Syed Musa Kajim Nuri
- 60** **Millaisen alustan podcastit voivat tarjota antirasistiseen toimintaan ja sisällön tuottamiseen liittyen?**
Mariam Azamifar
- 62** **HORISONTTI: USING DIGITAL METHODS TO ANSWER HUMANITIES QUESTIONS ABOUT MIGRATION**
Saara Kekki & Kai Ferragallo-Hawkins
- 68** **TULEVAISUUDEN TEKIJÄ: DIGITALIZATION AND TRANSNATIONAL ISLAM: THE CASE OF THE HIZMET MOVEMENT IN FINLAND**
Emine Neval
- 74** **KIRJA-ARVIO: HEIN DE HAAS: HOW MIGRATION REALLY WORKS**
Pekka Kettunen

PÄÄKIRJOITUS

MUUTTOLIIKE JA DIGITALISAATIO

TUIRE LIIMATAINEN

Erikoistutkija, FT | Siirtolaisuusinstituutti

SAARA PELLANDER

Toimitusjohtaja, VTT | Siirtolaisuusinstituutti

Teknologian vauhdikas kehittyminen ja digitalisaation eteneminen viime vuosikymmenien aikana ovat muovanneet elämääme perustavanlaatuisesti. Perinteisten analogisten toimintojen ja prosessien korvautuminen digitaalisilla ratkaisuilla läpäisee tänä päivänä niin arkea, työtä kuin laajemmin yhteiskuntaa ja niiden toimintoja. Samalla tavalla digitalisaatio vaikuttaa monitahoisesti myös muuttoliikkeisiin ulottuen aina liikkeesä olevien ihmisten jokapäiväisistä kokemuksista, yllirajaisesta arjesta ja uusista työn muodoista laajempiin kysymyksiin muuttoliikkeiden hallinnasta ja säätelystä. On esimerkiksi todettu, että maahanmuuttajat omaksuvat usein mobiiliteknologioita luontevasti, sillä ne ovat monille välttämättömiä päivittäisessä elämässä ja yllirajaisessa sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Tämän teemanumeron aiheena on ”Muuttoliike ja digitalisaatio”. Vaikka muuttoliikkeiden ja digitalisaation risteyskohtia on jo pitkään käsitelty kotimaisessa tutkimuksessa ja yhteiskunnallisessa keskustelussa, ei tästä jatkuvasti kasvavasta ja kehittyvästä ilmiöstä ole vielä laadittu Suomessa laajempaa kokoavaa katsausta. Teamanumeromme tekee avauksen tähän kiehtovaan ja ajankohtaiseen aiheeseen.

Sekä muuttoliike että digitalisaatio ovat käsitteinä moniulotteisia. Sana ”muuttoliike” käsittää ihmisten monia erilaisia liikkuvuuden muotoja valtioiden sisällä ja niiden välillä aina pakkomuutoista kosmopoliittisiin ekspatteihin. Termi ”digitalisaa-

tio” ohjaa puolestaan tarkastelemaan esimerkiksi tietokoneiden, internetin, sosiaalisen median, älypuhelimien ja *big datan* vaikutuksia sosiaalisiin ilmiöihin ja todellisuuksiin. Yhteistä käsitteille on se, että ne haastavat aikaan ja paikkaan kytkeytyviä merkityksiä, toimintatapoja ja rajoituksia sekä tuottavat uusia sosiaalisen, yhteiskunnallisen ja kulttuurisen toiminnan muotoja. Yhdessä teema on siis laaja ja herätti myös paljon kiinnostusta, mistä todisteena ovat lukuisat tähän numeroon saamamme artikkeliehdotukset.

Aiheen laajuus heijastuu myös teemanumeroon valikoituneiden tutkimuspohjaisten artikkeleiden ja kommenttipuheenvuorojen aiheissa. Utrechtin yliopiston apulaisprofessori Koen Leurs on jakanut teoksessaan *Digital migration* (2023, SAGE Publications) digitaaliseen muuttoliikkeeseen liittyvät tutkimusteemat viiteen kategoriaan. Nämä ovat *infrastruktuurit, yhteydet, representaatiot, affektit ja tunteet sekä tarinat*. Myös tähän teemanumeron valikoituneet artikkelit kiinnittyvät pitkälti näihin teemoihin. Yhdessä tekstit tarkastelevat muuttoliikkeitä ja digitalisaatiota niin julkisen sektorin järjestelmien ja palveluiden, digitaalisten teknologioiden mahdollistamien uusien työn muotojen kuin yllirajaisen yhteyksien ja niiden herättämien affektien ja tunteiden näkökulmista. Lisäksi niissä kiinnitetään huomiota siihen, miten muuttoliikkeitä ja maahanmuuttajia kuvataan ja esitetään mediassa. Samalla teemanumeroon valikoituneiden tekstien rinnalla on tärkeää tiedostaa,

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttö lupaa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

etteivät niissä käsiteltävät ilmiöt ole ajasta irrallisia, vaan muuttoliikkeisiin ja muuttajien olosuhteisiin ovat aina vaikuttaneet erilaiset infrastruktuurit liikenneverkostoista kehittyviin tietoliikenneyhteyksiin. Siksi muuttoliikkeiden ja mediateknologioiden väliset historialliset yhteydet ja kehityskulut ovat myös tärkeitä näkökulmia digitaalisten muuttoliikkeiden tarkastelussa.

Lehden aluksi keskitytään digipalveluiden käyttöönottoon ja kehittämiseen liittyviin kysymyksiin niin infrastruktuurien, yhteyksien kuin kokemusten kautta. Zahra Hosseinin teema-artikkeli käsittelee Suomeen muuttaneiden kokemuksia julkisen palvelun chatboteista. Artikkelin osoittaa, miten tekoälypohjaiset chatbotit voivat madaltaa kynnystä julkisten palveluiden käyttöön, mutta samalla niiden tulisi olla kulttuurisesti sensitiivisiä ja monikielisiä. Ne eivät myöskään pysty korvaamaan suoraa vuorovaikutusta ihmisen kanssa. Hosseinin artikkeliin kommenttipuheenvuoron käyttävät Irena Bakić, Ville-Veikko Minkkinen, Rūta Šerpytytė ja Uttishta Varanasi, jotka tarjoavat ratkaisuja muun muassa tekoälypohjaisten työkalujen käyttöön ottoon liittyviin haasteisiin esittelemällä Espoon kaupungin ja Trust-M-hankkeen yhteistyössä toteuttamia yhteisölähtöisiä työpajoja digitaalisen palvelumuotoilun kehittämiseksi.

Evy Saputrin ja Danyil Trusin teema-artikkeli sekä Maria Elon kommenttipuheenvuoro lähestyvät digitaalisia palveluita intersektionaalisesta näkökulmasta. Saputri ja Trus käsittelevät EU/ETA-alueen ulkopuolelta Suomeen muuttaneiden naisten kokemuksia digitaalisista julkisista palveluista. Keskeisinä haasteina korostuvat selkeiden ohjeiden puute, kielimuuri sekä hallinnolliset esteet. Epäviralliset tukiverkostot pystyvät tarjoamaan väliaikaisia ratkaisuja näihin haasteisiin, mutta Hosseinin tavoin kirjoittajat osoittavat, että pysyvämmät ratkaisut vaativat kulttuurisesti sensitiivisiä, monikielisiä ja käyttäjäystävällisiä digipalveluja. Kommenttipuheenvuorossaan Elo kritisoisi sitä, miten maahanmuuttajanaisiin keskittyvä tutkimus helposti vahvistaa stereotypioita ja sivuuttaa heidän monimuotoisuutensa ja asiantuntemuksensa. Elo peräänkuuluttaa poliittisia toimia, jotka rakentuvat aidosti intersektionaaliselle pohjalle ja tunnistavat maahanmuuttajanaisten moninaiset roolit.

Joskus digitalisaatio itsessään luo uudenlaisia liikkuvuuden muotoja. Niina Nummelan teema-artikkelin keskiössä ovat globaalisti liikkuvat ihmiset, jotka hyödyntävät digitaalista teknologiaa työntekoon. Vaikka niin kutsuttuun diginomadismiin liittyy erilaisia institutionaalisia ja käytännön haasteita aina verotuksesta uusiin kulttuureihin sopeutumiseen, diginomadit nauttivat elämänta-

van tuomasta vapaudesta. Samalla he ovat tietoisia elämäntapaansa liittyvistä eettisistä kysymyksistä ja pyrkivät tekemään sosioekologisesti kestäviä valintoja. Roman Gokkoevin, Karoliina Oikarisen ja Minna Komulaisen kommenttipuheenvuoro kääntää puolestaan huomion vastaanottaviin yhteisöihin ja tarkastelee diginomadismia aluekehityksen, elinvoiman ja hyvinvoinnin näkökulmista. Kirjoittajat kertovat, miten Kainuun maakunta pyrkii houkuttelemaan diginomadeja ottamalla oppeja muista maista. He huomauttavat, että etätyöntekijöille rakennetut ekosysteemit voivat diginomadien ohella vetää puoleensa myös paluumuuttajia ja vahvistaa myös näin alueiden elinvoimaisuutta.

Digitalisaation myötä syntyy uusia yhteisöllisyyden muotoja, joita tarkastellaan Anu Muhosen, Pekka Saurin ja Tina Strandbergin, Anne Heimon sekä Tuire Liimataisen kirjoituksissa. Muhosen teema-artikkeli Kanadassa asuvien suomenkielisten senioreiden virtuaalisista lukuhetkistä osoittaa, miten monipaikkainen ja virtuaalinen kaunokirjallisuuden ääneen lukeminen herätti muistoja Suomesta ja vahvisti osallistujien yhteisöllisyyden tunnetta. Yhteisöllisyyden maantieteellisiä rajoja rikotaan myös Pekka Saurin ja Tina Strandbergin kommenttipuheenvuorossa, joka esittelee ulkosuomalaisten virtuaalista toimintaa Zoom-alustalla harjoittelevan *Ulkosuomalaisten suurkuoron* ja Facebookissa toimivan *Isosisko talousklubi USA* -asiantuntijaverkoston kautta. Sauri ja Strandberg havainnollistavat, miten erottelu Suomessa ja maailmalla asuvien suomalaisten välillä on kaventunut, ja herättelevät pohtimaan, onko käsite *ulkosuomalainen* enää käyttökelpoinen muuttuvassa digitaalisessa toimintaympäristössä.

Anne Heimon teema-artikkeli australiansuomalaisesta *The history of Finns in Australia (Suomalaisten historia Australiassa)* -Facebook-ryhmästä osoittaa, miten sosiaalisen median ryhmät voivat toimia tärkeinä muistiyhteisöinä. Niiden avulla siirtolaiset ja heidän jälkeläisensä voivat vahvistaa omaa identiteettiään, mutta myös jakaa ja tallentaa kulttuuriperintöään ja samalla monipuolistaa uusien kotimaidensa kansallisia kertomuksia. Tuire Liimatainen pohtii kommenttipuheenvuorossaan laajemmin sosiaalisen median alustojen roolia ulkosuomalaisten yhteisöjen rakentumisessa ja ylläpitämisessä. Vaikka Facebook-ryhmät toimivat ”digitaalisille diasporille” tärkeinä viestintä- ja yhteistyökanavina, uhkaa niitä samaan aikaan sosiaalisen median pirstaloituminen sekä kasvava epäluottamus sosiaalisen median alustoja kohtaan.

Digitaaliset alustat ja teknologiat voivat toimia toiminnan välineinä ja merkityskamppailujen tiloina. Syed Musa Kajim Nurin teema-artikkeli esittelee digitaalisen maahanmuuttopaniikin (*digital*

migration panic) käsitteen, joka viittaa digitaalisesti välitettyyn pelkoon ja vihamielisyyteen maahanmuuttoa kohtaan. Digitaalisissa ympäristöissä erityisesti nuoret – sekä maahanmuuttaja- että suomalaistaustaiset – ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ja voivat kohdata kiusaamista, syrjintää ja rasismia, mutta myös altistua radikalisoitumiselle. Nuri huomauttaa, että Suomen kansalliset suunnitelmat radikalisoitumisen ehkäisemiseksi eivät huomioi riittävästi digitaalisten alustojen riskejä. Samaan aikaan digitaaliset ympäristöt voivat toimia alustoina myös rasismien torjumiseen, kuten Mariam Azamifarin näkökulma-artikkeli osoittaa. Azamifarin teksti keskittyy antirasistisiin podcasteihin ja valottaa miksi juuri podcastit ovat tehokkaita alustoja antirasistiseen toimintaan ja moninaisuuden näkyväksi tekemiseen.

Teemanumeron tulevaisuuden tekijä Emine Neval vie lukijat rajat ylittävään digitaaliseen uskonnolliseen elämään. Hän tarkastelee artikkelissaan, miten digitalisaatio muovaa muslimien uskonnollista ja arkista elämää Suomessa. Digitalisaatio voi vahvistaa monin eri tavoin uskonnollisen elämän ylijäisiä ulottuvuuksia. Yhteyksien ylläpitämisen lisäksi se mahdollistaa uskonnollisen oppimisen ja yhteenkuuluvuuden tunteen rakentamisen yli rajojen.

Horisontti-kirjoituksessa Saara Kekki ja Kai Ferragallo-Hawkins pohtivat laajojen tietoaaineistojen ja digitaalisten menetelmien mahdollisuuksia ja haasteita humanistisen alan tutkimuksessa. Laajoihin digitaalisiin tietoaaineistoihin perustuva tutkimus voi helposti sivuuttaa ne ihmiset, joita se tutkii. Tarkastelemalla toisen maailmansodan aikana internoitujen amerikanjapanilaisten sodanjälkeistä hajaantumista erilaisin digitaalisin menetelmin, kirjoittajat osoittavat, miten digitaaliset aineistot voivat parantaa tutkimuksen vaikuttavuutta ja luotettavuutta ihmisyyttä unohtamatta.

Kuten jo edellä todettiin, etenkin medialla on usein keskeinen rooli muuttoliikkeisiin liittyvien käsitysten ja mielikuvien välittäjänä ja ylläpitäjänä. Tarkemmin tarkasteltuna vallitsevat käsitykset maahanmuutosta, kotoutumisesta ja identiteeteistä voivat kuitenkin paljastua myyteiksi. Pekka Kettunen arvioi teemanumeron lopuksi vuonna 2023 ilmestyneen, Hein de Haasin kirjoittaman muuttoliikkeiden myyttejä murtavan teoksen *How Migration Really*

Works. A Factful Guide to the Most Divisive Issue in Politics. Kirja tarjoaa perustietoa maahanmuutosta ja kotoutumisesta sekä auttaa tarkastelemaan valitsevia käsitteitä niistä kriittisesti.

Yhteenvetona voimme todeta, että teemanumeromme käsittelee muuttoliikkeisiin ja digitalisaatioon liittyviä kysymyksiä moniulotteisesti yksilöiden, yhteisöjen, järjestöjen, julkisen sektorin ja median näkökulmista. Lisäksi kirjoittajien tarkastelemat ilmiöt kiinnittyvät monipuolisesti sekä Suomeen että Suomesta pois suuntautuneisiin muuttoliikkeisiin. Kaiken kaikkiaan teemanumeromme osoittaa, että digitalisaatio yhteisenä näkökulmana voi auttaa tarkastelemaan muuttoliikkeitä yli perinteisten sosiaalisten, poliittisten ja tutkimuksellisten jakolinjojen ja edistää kokonaisvaltaisempaa ymmärrystä muuttoliikkeistä. Samalla on tärkeä tiedostaa, että digitaalinen muuttoliike on jatkuvasti muuttuva ja kehittyvä ilmiö. Tämä vaatii sekä tutkimukselta että muulta muuttoliikkeisiin liittyvältä keskustelulta jatkuvasti tarkentuvia ja uudistuvia näkökulmia, johon toivomme tämän teemanumeron tarjoavan inspiraatiota ja työkaluja.

Summary in English: Migration and digitalization

This theme issue examines the multifaceted relationship between migration and digitalization. Just as technological advancements and digitalization have fundamentally reshaped everyday life, work, and societies at large, they also shape migration, ranging from migrants’ daily experiences to broader questions of governing and regulating mobility. The issue covers a wide range of topics, including digital public services, digital nomadism, virtual communities, media-mediated struggles over meaning, transnational religious life, and digital humanism. It concludes with a book review of Hein de Haas’s *How Migration Really Works* (2023). Drawing on insights from individuals, communities, organizations, public institutions, and media, as well as empirical cases examining migration both to and from Finland, the issue offers diverse perspectives on migration and digitalization. Together, it emphasizes digitalization as a lens for achieving a more holistic understanding of migration.

Seuraavan lehtemme
teemana on:

Ikääntyvät maahanmuuttajat

MIGRANTS' PERCEPTIONS OF AI-DRIVEN CHATBOTS IN PUBLIC SERVICES: POTENTIALS AND CONCERNS FOR INCLUSION

This article examines migrants' perceptions of AI-driven chatbots in accessing public services in Finland. Based on interviews and group discussions, most respondents were either unaware of AI-driven chatbots in the public sector or had limited experience with them, often expressing scepticism about their use. By contrast, many were familiar with ChatGPT, which they used for a variety of tasks. Regular users developed skills to evaluate the accuracy of responses, though concerns about dehumanization and over-trusting persisted. The findings underline both opportunities and concerns of AI-mediated services and the need for inclusive, transparent, and culturally sensitive chatbot design to enhance migrants' inclusion.

Keywords: migrants, AI chatbots, ChatGPT, public services, inclusion

ZAHRA HOSSEINI

Postdoctoral Researcher | Social Science Faculty,
University of Helsinki

Kuva: Istockphoto.com.

Introduction

Chatbots are designed to simulate human conversational abilities by using either text or voice interfaces. A rule-based or pre-programmed system is often limited in the range of interactions it can have. Whereas AI-driven chatbots can provide different responses, learn from previous conversations, adjust to the given context, and offer a higher level of customization. These capabilities make them very useful in complex service areas (Ait Baha et al 2023; Javed et al 2023; Jones et al 2024).

In recent years, public sector organizations have started using chatbots to improve accessibility, efficiency, and responsiveness in service delivery. Research indicates that these chatbots can enhance citizens' access to information and ease administrative burdens, although they do not fundamentally transform service models (Makasi et al 2021; Dreyling et al 2024).

AI-driven chatbots like ChatGPT can support users with administrative tasks such as translation, form filling, and information retrieval, in addition to personal and professional tasks. Current public service chatbots often have very specific tasks, but compared to ChatGPT, which is an open generative AI with the flexibility to handle a wide range of requests. Nevertheless, concerns related to accuracy, trust, and data privacy remain (Aoki 2020; Kanter & Packel 2023; Loh 2023; Dreyling et al 2024; Dube 2024; Heinisuo et al 2025).

According to the Finland 2024 Digital Decade Country Report, Finland is ranked among the best-performing countries in Europe, with digital public services rated at the highest level. (European Commission 2024). Through strategic investments, Finland is leading the way in the creation of AI, which is focused on humans and is ethically sustainable. Cities like Oulu have deployed multilingual chatbots such as OuluBot, which is geared to improve the local services, while the national Virtanen chatbot is doing the work of about a dozen employees in the Finnish Tax Administration (Heinisuo et al 2025). These efforts go hand in hand with Finland's good digital governance, where citizens' extensive use of e-government services is a substantial support, such as AuroraAI, which personalizes interaction with public services (Wittka 2020; Jacob 2025).

The Trust-M project, funded by the Research Council of Finland, aims to understand how trust, inclusion, and equality are present in current digital public sector services from a migrant perspective. In collaboration with the City of Espoo, the project integrates perspectives from computer

science, social sciences, and design to create hybrid chatbot services that respect cultural diversity and strengthen trust. The author of this article, as part of the project team, contributes to the social science unit and focuses on migrants' perspectives, lived experiences and inclusion in digital service environments. Within this framework, the present study explores the potential of AI chatbots for migrants, with the specific aim of understanding how they perceive chatbot performance in relation to public services.

Methodology

This research was conducted employing a qualitative method, which engaged semi-structured interviews with eight Iranian immigrants living in Finland. The participants were purposely chosen to provide a varied representation of age (27-64 years), educational background, and professional field. Such a variety allowed the researcher to gain an in-depth insight into how individuals with different digital literacies and life contexts perceive AI chatbots.

The interview questions were designed to collect data on participants' experiences, feelings, and attitudes towards different types of chatbots, including AI chatbots like ChatGPT and automated chatbots, with a focus on public service use. Participants were asked to describe the purpose of using chatbots during their conversations with them, as well as their opinions and feelings about these interactions. All interviews were conducted in the participants' native language, Persian. The interviews were audio-recorded, transcribed verbatim, and then carefully translated into English to preserve meaning and cultural nuances for analysis.

In addition to individual interviews, observations from a chat group with 32 migrants were recorded. Although not all members were actively involved, some of them shared their personal experiences with AI chatbots. These contributions were documented as supplementary data. Participants were informed about the study's purpose and their ethical rights under the approved consent protocol, and the transcripts were analyzed using thematic analysis.

Findings

Thematic analysis examines participants' experiences with AI chatbots in public services through interviews and discussions. Currently, AI chatbots are not widely used in Finnish public services, yet some participants sought ChatGPT for related in-

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.
Tarkastele käyttöluvaa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

quiries. They assessed chatbots based on competence, trust, and emotional comfort.

Competence

Competence relates to participants' perceptions of the practical usefulness, efficiency, and reliability of AI-driven chatbots in their interaction with public services.

Most participants had experience with public service chatbots but found them generally ineffective. For instance, Participant #A, a 28-year-old resident of Finland for nearly 20 years, mentioned that these systems often redirected users to human staff instead of resolving queries directly.

Participants who had experience with ChatGPT generally found it helpful, especially those using it frequently or for varied purposes. For example, P#P and P#D used it to clarify specific Finnish terms, and P#M, who did not speak Finnish, scanned official letters and bureaucratic procedures into ChatGPT to receive both translations and explanations. Similarly, although P#H is proficient in the Finnish language, she found ChatGPT valuable for clarifying complex laws and regulations:

I have used AI to get quick answers to everyday questions (for example, information about laws, how to do office work, or technical advice. Chatbots like ChatGPT are particularly beneficial for foreigners in Finland. This tool can help foreigners communicate with government agencies in Finnish at all stages.

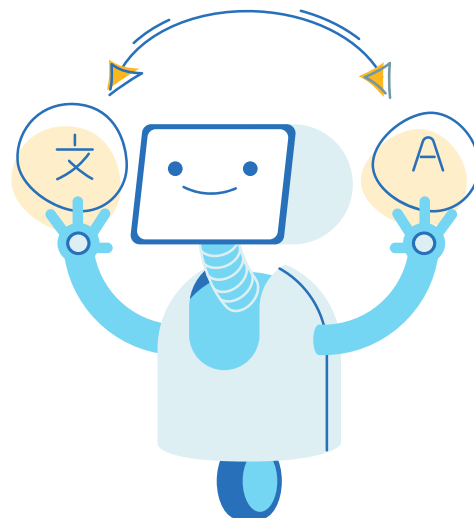
While chatbots often provided effective solutions for daily, work-related tasks and some rules and regulations in Finland, they emphasized the importance of supervising and verifying AI-generated outputs. Participant #H reflected on her experience: "ChatGPT made things easier for me in many ways. Of course, you should always make sure that the information provided by AI is accurate and reliable."

Similarly, P#L explained that he/she checks the answers of ChatGPT by googling them, and P#M, who uses multiple chatbots, described how he was checking the answer of one AI chatbot with another one.

Trust

Trust, understood here as credibility, safety, and the willingness to rely on AI chatbots, varied considerably among participants and was often

While chatbots often provided effective solutions for daily, work-related tasks and some rules and regulations in Finland, they emphasized the importance of supervising and verifying AI-generated outputs.

Kuva: Adobestock.com.

shaped by their broader experiences with digitalization. Some expressed strong reservations about sharing personal information with AI systems. For example, P#L noted: "I do not have trust in my personal information, with so many hackers behind it. Who knows where our data goes, who uses it, and for which purpose?"

P#S had a negative experience with a public service employee, making her trust chatbots more than humans for sensitive matters due to their perceived lower bias. Similarly, P#M trusted AI chatbots like other digital services or humans while being cautious with sensitive information: "I trust chatbots like I trust other digitalization services or people, but I am always careful not to share risky information with any."

Several participants emphasized that trust in AI systems is higher when they are clearly linked to an official or credible source. As P#D explained: "If I know the AI comes from the same organization I need to contact, I trust it more and feel more positive."

Emotional Comfort

This dimension captures participants' feelings of ease and confusion or clarity when interacting with AI chatbots.

Participants used ChatGPT for assignments and inquiries but exhibited interest alongside scepticism. Participants who had used ChatGPT only occasionally, especially for personal questions, approached it with caution. In group discussions, they noted that similar inquiries sometimes yielded different responses, which raised concerns about AI bias and its adaptability to individual beliefs.

Some participants felt uncomfortable using ChatGPT due to concerns about its lack of humanity. P#A expressed feeling uneasy knowing she was chatting with a robot. Similarly, P#L described a more sceptical and even negative emotional response:

Digital systems are helpful, but they bring problems. I already see issues with my kid and students always on their phones, and I worry AI could lead to the same, or even stranger, changes in human life. It is scary.

In contrast, although P#R, a nurse, had not personally used AI chatbots, she shared the experiences of friends who valued them for sensitive situations: "Migrants often struggle to find help, as they may not share family issues with friends or doctors. Some friends have found using ChatGPT

As technological innovations are integrated into everyday activities, researchers, policymakers, and developers must proactively manage the associated risks so that users can maximize the potential benefits of these technologies.

beneficial, as it provides a secure space for discussing private matters without judgment.”

Similarly, P#M preferred AI over human interaction, using a branch of ChatGPT for therapy and consultation: “I am not getting judged and don’t have to self-censor. Humans often have biases, sometimes to support you and sometimes against you, but AI is unbiased. ChatGPT is a bit softer than Gemini, but it still tells you your mistake.”

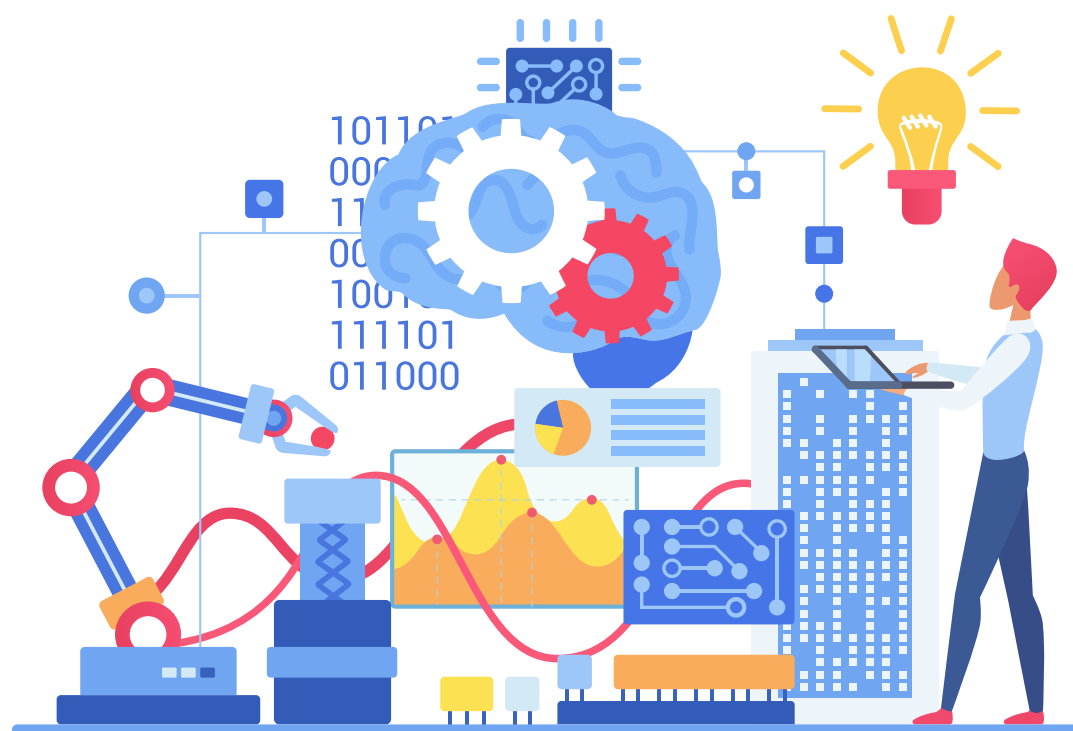
Discussion and Conclusion

Artificial intelligence, like previous technological innovations such as the internet and mobile phones, has fundamentally transformed many areas of people’s daily lives. This transition creates both opportunities and concerns and has therefore led to the emergence of new theories to understand the factors influencing their adoption, such as the Technology Acceptance Model (TAM) (Davis & Granić 2024). As technological innovations are integrated into everyday activities, researchers, policymakers, and developers must proactively manage the associated risks so that users can maximize the potential benefits of these technologies.

The results of research on the subject reveal the dual nature of AI adoption. On the one hand,

migrants found AI-driven chatbots (ChatGPT) useful, accessible, and easy to use, especially for coping with language barriers and navigating bureaucratic processes in official tasks, consistent with some previous studies (Tseng et al 2023; Garcia et al 2025; Lee et al 2025). On the other hand, some participants expressed skepticism and discomfort and even fear towards AI technology, viewing it as inhumane or potentially harmful if it replaces human interaction (Dang & Liu 2025; Kim & McGill 2025).

Perceptions of cultural inclusion intersect with migrants’ access to language support, bureaucratic guidance, and reliable information, which are vital for belonging and participation in society. Research in Finland emphasizes that language accessibility and digital equity are crucial for migrant inclusion, as the digitalization of welfare and health services can worsen exclusion without inclusive design (Buchert et al 2023; Kemppainen 2023; Hosseini & Tupasela 2025; Hosseini & Mehdizadeh 2025). AI chatbots could help overcome these barriers by providing multilingual support and culturally responsive guidance, thus enhancing traditional integration measures. The findings suggest that culturally sensitive, multilingual AI chatbots can effectively address these issues if designed to build trust and support human interaction.

Kuva: Adobestock.com.

Acknowledgment

This research was supported by the Trust-M project (Decision number: 353510), funded by the Strategic Research Council at the Research Council of Finland (Suomen Akatemia).

References

- Ait Baha, Tarek, Mohamed El Hajji, Youssef Es-Saady & Hammou Fadili (2023). The power of personalization: A systematic review of personality-adaptive chatbots. *SN Computer Science*, 4 (5), 661.1-25. <https://doi.org/10.1007/s42979-023-02092-6>
- Aoki, Naomi. (2020). An experimental study of public trust in AI chatbots in the public sector. *Government information quarterly*, 37 (4), 101490. 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2020.101490>
- Buchert, Ulla, Laura Kemppainen, Antero Olakivi, Sirpa Wrede & Anne Kouvonen (2023). Is digitalisation of public health and social welfare services exacerbating inequalities? *Critical Social Policy*, 43(3), 375-400. <https://doi.org/10.1177/02610183221105035>
- Dang, Jianning & Li Liu (2025). Dehumanization risks associated with artificial intelligence use. *American Psychologist*. Advance online publication. 1-39. <https://doi.org/10.1037/amp0001542>
- Davis, Fred D & Andrina Grani (2024). volution of TAM. In F. D. Davis & A. Granić (Eds.), *The Technology Acceptance Model* (pp. 19–57). Human–Computer Interaction Series. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-45274-2_2
- Dreyling, Richard, Tarmo Koppel, Tanel Tammet & Ingrid Pappel (2024). Challenges of generative AI chatbots in public services-an integrative review. *SSRN Working Paper*. 1-11. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4850714>
- Dube, Itu (2024). Chatbots: A Tool to Improve Public Service Delivery and Create Public Value. *Journal of Public Administration and Development Alternatives (JPADA)*, 9 (3), 43–64. <https://doi.org/10.55190/JPADA.2024.341>
- European Commission (2024). *Finland 2024 digital decade country report*. Brussels: European Commission. 1-4. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/node/12858/printable/pdf>
- Garcia, Paula Gonzalez, María Soledad Villarrubia Zúñiga & Macarena Ortiz Jiménez (2025). Artificial intelligence chatbots in language learning for disadvantaged populations (migrants and aboriginal). State of the art and challenge. *Edmetic*, 14 (2), 1-22. <https://doi.org/10.21071/edmetic.v14i2.17263>
- Heinisuo, Emmi, Päivikki Kuoppakangas & Jari Stenvall (2025). Navigating AI Implementation in Local Government: Addressing Dilemmas by Fostering Mutuality and Meaningfulness. *Information Systems Frontiers*. E-pub ahead of print. 1-22. <https://doi.org/10.1007/s10796-025-10599-x>
- Hosseini, Zahra & Mohammad Mehdizadeh (2024). Inclusive Design Considerations and Strategies for Digital Services: An Educational Perspective. In: Iglesias, A., Shin, J., Patel, B., Joshi, A. (eds) *Information Systems for Intelligent Systems*. ISBM 2024. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 1254. Springer, Singapore. 29-39. https://doi.org/10.1007/978-981-96-1744-9_4
- Hosseini, Zahra & Aaro Tupasela (2025). Inclusive AI-Based Chatbots for Public Services in Finland: Potential of Constructivism. *The Barcelona Conference on Arts, Media & Culture 2024: Official Conference Proceedings*, 159–175. IAFOR. <https://doi.org/10.22492/issn.2435-9475.2024.16>
- Jacob, Steve (2025). Artificial Intelligence and the Future of Evaluation: From Augmented to Automated Evaluation. *Digital Government: Research and Practice*, 6 (1), 1–10. <https://doi.org/10.1145/3696009>
- Javed, Junaid, Anthasham Sajid, Imran Ullah Khan & Iqra Tabassum (2023). Comparative Analysis of Classical and Neural Networks-based ChatBot’s Techniques. *Sir Syed University Research Journal of Engineering & Technology (SSURJET)*, 13 (1), 61-73. <https://doi.org/10.33317/ssurj.508>
- Jones, Brennan, Yan Xu, Qisheng Li & Stefan Scherer (2024). Designing a proactive context-aware AI chatbot for people’s long-term goals. *Extended Abstracts of the CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI EA '24)* (pp. 1–7). New York, NY: Association for Computing Machinery. <https://doi.org/10.1145/3613905.3650912>
- Kanter, Genevieve P. & Eric A. Packel (2023). Health care privacy risks of AI chatbots. *JAMA*, 330 (4), 311–312. <https://doi.org/10.1001/jama.2023.9618>
- Kemppainen, Laura, Teemu Kemppainen, Anne Kouvonen, Young-Kyu Shin, Eero Liija, Tuulikki Vehko & Hannamaria Kuusio (2023). Electronic identification (e-ID) as a socio-technical system moderating migrants’ access to essential public services–The case of Finland. *Government Information Quarterly*, 40 (4), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2023.101839>
- Kim, Hye-young & Ann L. McGill (2025). AI-induced dehumanization. *Journal of Consumer Psychology*, 35 (3), 363–381. <https://doi.org/10.1002/jcpy.1441>
- Lee, Sunok, Dasom Choi, Lucy Truong, Nitin Sawhney & Henna Paakki (2025). Into the unknown: leveraging conversational AI in supporting young migrants’ journeys towards cultural adaptation. *Proceedings of the ACM CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. New York, NY: Association for Computing Machinery (ACM). <https://doi.org/10.1145/3706598.3713091>
- Loh, Erwin (2023). ChatGPT and generative AI chatbots: challenges and opportunities for science, medicine and medical leaders. *BMJ leader*, 8(1), 1-4. <https://doi.org/10.1136/leader-2023-000797>
- Makasi, Tendai, Alireza Nili, Kevin C. Desouza & Mary Tate (2021). A typology of chatbots in public service delivery. *IEEE Software*, 39 (3), 58–66. <https://doi.org/10.1109/MS.2021.3073674>
- Tseng, Yuan-Chi, Weerachaya Jarupreechachan & Tuan-He Lee (2023). Understanding the benefits and design of chatbots to meet the healthcare needs of migrant workers. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 7(CSCW2), 1–34. <https://doi.org/10.1145/3610106>
- Wittka, Mirko (2020). Designed agency in collaborations: *Exploring cross-sector collaboration in Finland’s artificial intelligence programme AuroraAI*. Doctoral thesis. Aalto University. 1-93. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:aalto-202006073632>

CO-CREATING ESPOO INTEGRATION SERVICES TOGETHER WITH MIGRANT RESIDENTS

As the populations of major cities in Finland continue to grow, they are also becoming increasingly multicultural and multilingual. In parallel, an increased focus on scaling digitalization has been observed at the same time of decreased public funding and austerity. These challenges have prompted cities such as Espoo to explore new approaches to public service design.

Keywords: Public services, service design, participatory approach, co-creation, migrants

IRENA BAKIĆ

Project manager
Trust-M project, City of Espoo

VILLE-VEIKKO MINKKINEN

MSc (Computer Science), Interaction coordinator
Trust-M project, Aalto University

RŪTA ŠERPYTYTĖ

Doctoral researcher
Tampere University

UTTISHTA VARANASI

Doctoral researcher
Department of Computer Science, Aalto University

Since 2022, the city of Espoo and four universities (Aalto University, Tampere University, University of Helsinki and University of Vaasa) have worked together on a 6-year long Trust-M project. Funded by the Strategic Research Council of Finland, the project focuses on designing trustworthy inclusive public services for migrants, to aid in piloting new service concepts in the municipality using insights from research. One of the fundamental pillars of the project has been the participatory approach to service design and development, with the intent of involving migrants in the process. We believe that co-creating digital services with migrants not only leads to more inclusive, user-friendly, and trustworthy solutions, but is also a practice that creates services that can be scaled to benefit everyone in the community.

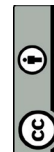
We followed a principle that instead of engaging migrants sporadically in one-off workshops,

we would aim for long-term collaboration with the residents, building a more sustainable structure for participation. As it proved to be challenging to recruit migrant residents for such long-term activities directly, we decided to reach them by building relationships with Espoo's non-governmental organizations (NGOs). Our thinking behind this was that instead of starting a community from a blank page, we can support existing efforts by NGOs, who possess the tools and know-how of engaging with our target group, as well as have established networks and communities. Moreover, we were aware that our project will eventually end (as most academic projects do), so we did not want to start a community only to leave it unsupported in the future.

In January 2024, we met with four different NGOs that work with migrants in Espoo, focusing on slightly different goals and groups. Through our

We believe that co-creating digital services with migrants not only leads to more inclusive, user-friendly, and trustworthy solutions, but is also a practice that creates services that can be scaled to benefit everyone in the community.

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.
Tarkastele käyttöluvaa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

visits, we workshopped some concrete ways how we could work together. This relationship building exercise took fruit after several months, when we organized our first workshops where we invited both Espoo civil servants and managers, as well as NGO employees. We did not include migrant residents (customers of the NGOs) at this point, in order to first explore the potential of these collaborations while being mindful of the potential difference in power dynamics that could affect them. After many more follow-up meetings, workshops, studies, ad-hoc meetings and additional visits to the NGOs meeting their communities, we started more extensive co-creation activities with two organizations, which we now call partners: *Nice Hearts* (Neighborhood mothers Espoo) and *Espoon Monikulttuuriset Lapset ja Nuoret* (association for multicultural families in Espoo), also known as *Espoon Mokulat*.

Design training as means to co-create a "Welcome to Espoo" postcard

Through our various research activities in 2024, it became clear that migrants in Espoo often struggled to access information about services designed for them. At the same time, the City of Espoo had an existing practice of sending a "Welcome to Espoo" postcard to new residents. Continuous dialogue between Trust-M, local NGOs, and the City revealed an opportunity to redesign the postcard to be more informative and tailored specifically for migrants.

A conventional design approach might have involved gathering feedback on what content the postcard should include. Instead, Trust-M researchers asked: what if migrants themselves designed the postcard?

To put this into practice, in spring 2025, a series of five workshops over three weeks was organized in the form of a design course. Here, researchers acted as facilitators rather than instructors, keeping theory minimal and focusing on hands-on design work. This included learning design processes and softwares, such as Canva, in designing the postcard. This approach ensured participants received something tangible in return: skill development and practical experience, as well as having a meaningful impact on City services. Nice Hearts supported recruitment of the participants, and the course quickly proved successful. Participants reported applying their new skills in daily life, while the City of Espoo actively engaged throughout the process, ultimately adopting the insights from the course.

This case illustrates how co-creation can move the process of service development beyond

consultation, and closer to a partnership between the City and its residents. By creating opportunities for skill-building and genuine collaboration, participation becomes meaningful for both residents and institutions.

Co-creating digital service concepts with residents

Throughout the project, the academic researchers have developed digital service concepts and prototypes informed by empirical findings and co-creation with service advisors. In addition, an alternative approach to digital service development was explored emphasizing the active involvement of residents in the co-creation process.

The pivotal role of NGOs in facilitating migrants' access and navigation of the service ecosystem in Espoo was highlighted during the workshops conducted in 2024. As a result, collaboration with these organizations was integrated into the digital service co-creation activities. In partnership

with Espoon Mokulat, Trust-M project and an external design agency, a design sprint was initiated. This process integrated empirical research findings with the perspectives and insights contributed by participating residents, thereby ensuring that the resulting digital service concepts were both evidence-based and user-informed. Over the course of three workshops in June and August 2025, ten Persian, Somali and Arabic speaking Espoo residents participated in the service development process.

In the first workshop, we focused on identifying participants' experiences while navigating different services in Espoo. Special attention was given to understanding how individuals access and use these services. Participants engaged in ideation activities by commenting on different digital applications such as *Integreat*, a digital integration application in Germany. This exercise encouraged reflection and discussion around usability, accessibility, desirability and generated new ideas for potential digital services. Prior to the final work-

shop, the insights and ideas generated during the earlier sessions were synthesized into a set of service concepts and digital prototypes. In the final workshop, participants interacted with the digital prototypes, evaluating the different functionalities of the proposed service. They provided feedback on usability, desirability and effectiveness and offered suggestions for further development.

As participants were unfamiliar with service design, particular emphasis was placed on fostering an inclusive and supportive environment for learning and co-creation. Each workshop started with a shared lunch, encouraging social bonding and providing a relaxed atmosphere. The workshop objectives, design process and key terminology were explained in accessible language, utilizing visual aids. Participants were encouraged to participate in ways that suited their preferences, accommodating diverse needs, including learning difficulties. The presence of the NGO employees contributed to feeling of psychological safety. It proved to be really important that some of the organizers had visited the NGO's activities previously and gained relevant context.

Challenges and lessons learnt

Even though these collaborations achieved many of our aims, we faced many challenges along the way.

Too often, co-creation is treated as a one-off activity, with no feedback mechanism, which risks leaving participants feeling that their contributions had little impact. When the engagement ends after a single workshop, participants may not see how their input shaped reality, and the process can feel extractive rather than collaborative.

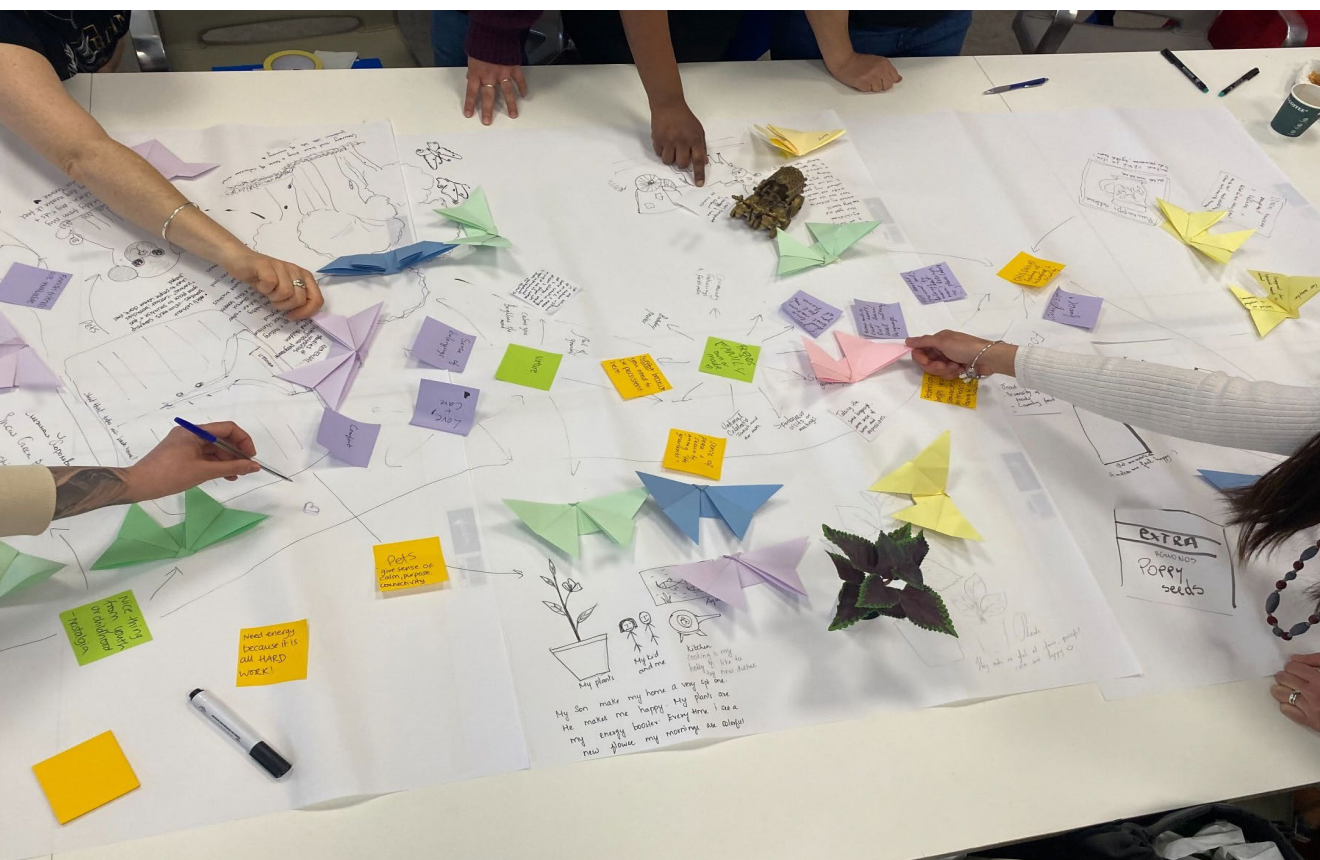
The solution lies in treating co-creation as a sustained process that creates value for all involved. Follow-up activities are critical to show participants how their ideas influenced city practices, thereby strengthening trust and motivation. Equally important is ensuring both short- and long-term benefits: participants may appreciate immediate compensation, such as gift cards or free lunch, while many also value other things, such as skill development or the opportunity to shape their city. Facilitating dialogue between NGO representatives and city employees lowers the barriers to future resident participation. This approach transforms co-creation from a transactional exercise into a mutually rewarding collaboration.

Yet even when the value is clear, organizing and facilitating co-design is no small feat. Practical barriers such as childcare needs or travel costs can easily limit participation, making equity difficult to achieve. These challenges can be mitigated through collaboration with actors who know the target audience well and have built trust over time. Through such partnerships, it becomes possible to anticipate participants' needs and create enabling conditions—whether that means allowing children at workshops or hiring babysitters, offering transportation support, arranging translators, or simply making the environment more accessible. For example, one partner NGO of ours suggested “compensating” participants by organizing a group excursion with families—something we probably wouldn't have come up with on our own. These seemingly small measures can make the difference between superficial involvement and genuine participation.

The problem of limited monetary and human resources is always a challenge when trying to introduce new approaches such as co-creation in the public sector. This was a prominent challenge in our case with many of the government cuts affecting NGO work. However, this also presented an opportunity to look for allies in unconventional settings. The design training was mainly organized by Trust-M researchers as these workshops were useful for their research. This way, the other two collaborators (namely the City and the NGO) could still join and implement co-creation in their activities, using less of their resources than if they would be organizing this alone.

Future of co-creation with migrant residents in Espoo

Over the next three years, the Trust-M project will continue its collaborative journey with migrant residents in Espoo and partner NGOs. As we transition from co-creation of design concepts towards implementing new services through a series of experiments and pilot initiatives, we also open up new avenues for research. These practical engagements not only deepen our understanding of how participatory design can be applied in diverse communities, but also generate valuable insights that can guide future endeavors in service development.

Picture: Nice Hearts (Neighborhood mothers Espoo).

DIGITALIZATION AND ADMINISTRATIVE BURDEN: CHALLENGES OF IMMIGRANT WOMEN IN DIGITALIZED FINNISH PUBLIC SERVICES

Migration, digitalization, and administrative burden shape access to public services. The situation becomes more challenging for immigrants who struggle to relocate to a new country of residence. This article examines the challenges immigrant women face in navigating digitalized public services, their coping mechanisms and available informal support, and the strategies that can help them overcome bureaucratic barriers. Based on 30 interviews with non-EU/EEA women in Helsinki and Turku, the findings indicate that lack of clear guidelines and language skills challenge immigrant women in navigating digitalized public services, making support groups an essential safety net in accessing these services.

Keywords: Digitalization; Administrative burden; immigrant women; Public Services; Finland

EVY SAPUTRI

Doctoral Researcher | University of Vaasa

DANYIL TRUS

College of Europe

Kuva: Adobestock.com.

Migration, digitalization, and administrative burden are the binding key factors in determining the availability of access to public services. The complex bureaucratic system often causes onerous experiences for individual citizens whenever they are dealing with public authorities. Financial costs, knowledge of the local language, and psychological burdens are the primary issues associated with migration and digitalization. The situation becomes more challenging for immigrants who struggle to relocate to a new country of residence. Although both immigrant men and women experienced challenges in integration in Finland, immigrant women are more prone to disadvantages (Finnish Institute of health and welfare 2024). The article addresses questions such as: What are the challenges to navigating the digitalized public services for immigrant women? Are there any coping mechanisms and informal support to overcome these issues? What are the strategies that can help immigrant women overcome the impact of bureaucratic interactions and costly interactions with the state whilst encouraging them to navigate administrative processes more effectively? We conducted 30 in-depth interviews, with non-EU / EEA migrant women with study or working permit based in Helsinki (n=15) and Turku (n=15) to examine their experiences of dealing with digitalized public services. Our findings indicate that two aspects challenge immigrant women in navigating digitalized public services, which are (1) the lack of clear guidelines and (2) language skills. Therefore, reliance on the support group has been a safety net during the application of public services.

Introduction

Digitalization of public service delivery is the response of an effort to improve the efficiency and quality of public services in addition to improving its cost-effectiveness for modern Western societies (Schou & Hjelholt 2018, 2019 as cited in Tangi et al. 2021). The public service frames digitalization as a set of enigmatic processes that are connected to the broader welfare state approach and citizens' social rights of the state (James & Whelan 2021). Correspondingly, emphasizing the importance of using information systems, ICT and digital data management is the government strategy to accelerate digitalizing public health and social welfare services (Hyppönen et al. 2018 as cited in Buchert et al. 2023).

In a recent digital performance comparison, Finland ranked first, followed by Denmark, the Netherlands, and Sweden (The European Com-

mission's annual Digital Economy and Society Index 2022). Despite the government's efforts to promote the significance of digitalization on active citizens' participation in the procurement of services within the Social and Health Services Strategy 2020 and Strategy 2030 (STM 2014 as cited in Safarov 2023), the latest report by the Finnish Institute for Health and Welfare showed that 83 percent of the population reported using online public services on their own, but 79 percent argued that they had encountered some challenges when using them.

Finland maintains comprehensive legislation-based social rights, an extensive tax-financed public health system, as well as a social welfare service sector in the context of a Nordic welfare state (Christiansen & Markkola 2006). Since 2010, the Finnish government has underlined digitalization as an overarching goal across all policy sectors (Ministry of Finance 2020) and put into practice extensive digitalization projects in the public sector, including public health and social welfare services (Hyppönen et al. 2018 as cited in Buchert et al. 2023). Immigrant women in Finland, typically aged 25–66, represent a diverse group with varying education levels and migration histories (Kempainen et al. 2023). A notable number of migrant women, who are highly skilled professionals despite having a high level of education, are outside working life (Larja 2020 as cited in Saastamoinen & Bärlund 2022). Meanwhile, some arrive with limited formal education and primarily engage in domestic or caregiving roles (Kempainen et al. 2023).

The lack of knowledge and ability to use digital services of an individual in a marginalized group does not support significant investments in user-friendliness (Gillingham 2015 as cited in Safarov 2023). Based on numerous scholarly investigations, non-citizen immigrants with limited legal status are excluded from the social protection framework as non-citizens' rights are apportioned according to their residency statuses (Könönen 2017 as cited in Safarov 2023). Furthermore, the impact of discriminatory actions by street-level bureaucrats can cause immigrants to presume the notion that they are not entitled to public services (Ratzmann 2021 as cited in Safarov 2023). Other significant factors that contribute to a negative influence on immigrants' ability to reach public services are inadequate language proficiency and welfare system knowledge (Holzinger 2019; Safarov 2021, 2023). The importance of our study lies in the growing intersection of challenges related to the specific needs of immigrant women especially in public services, where digitalization is hindered

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttölualla. Tarkastele käyttöluvaa osoitteesta: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

by the limited ability of a marginalized group to utilize the digitalized administrative framework. When welfare state bureaucrats try to improve the efficiency and accessibility of their services, this may have the contrary effect if there is no tailored support. Thus, services can become less accessible to immigrant women. The article aims to tackle the following questions: What are the challenges to navigating the digitalized public services for immigrant women? Are there any coping mechanisms and informal support to overcome these issues? What are the strategies that can help immigrant women overcome the impact of bureaucratic interactions and costly interactions with the state whilst encouraging them to navigate administrative processes more effectively?

In our conceptual and theoretical framework, we outline the key concepts and theories guiding our study based on literature. The following sections are our research design and methodology, and findings on the type of challenges that immigrant women in Finland encounter when using digitalized public services and discuss coping mechanisms used to overcome bureaucratic challenges. In the closing section, we suggested strategies that can help immigrant women mitigate the negative impact of these interactions and summarize the key findings of this research, identifying future directions, and discussing some limitations.

Conceptual and Theoretical Framework

Recent efforts have refined the understanding of administrative burden, emphasizing learning costs, compliance cost, and psychological tolls associated with benefit systems. Waiting in lines, communication failures, and administrative errors contribute to this burden, impacting both material and psychological well-being (Herd & Moynihan 2018). Administrative burdens further complicate access to services for immigrants, necessitating proficiency in language, computer skills, bureaucratic literacy, and understanding of public organizations and welfare systems (Finn & Goodship 2014 as cited in Heinrich 2016). Administrative burdens are a common feature of public service systems. They exist because public service systems are often designed around institutional needs and regulatory goals rather than user accessibility. In many cases, governments implement detailed rules and procedures to maintain control, manage risk, or ensure that only eligible individuals receive services. These systems may prioritize efficiency, legal accountability, or cost-saving measures over individual experience. As a result, complexity

becomes built into the process, and individuals, especially those unfamiliar with the system, are expected to take responsibility for understanding and navigating it on their own. Administrative burdens then are not always accidental; they can also be the result of choices made during policy design that unintentionally or sometimes deliberately make access more difficult for certain groups (Herd & Moynihan 2018).

Administrative burdens pose a significant barrier for immigrants navigating access to public services, as they must navigate challenges from resources that were needed yet often lacking. The requirement of language proficiency, computer skills, bureaucratic literacy, structural understanding of public organizations, and welfare system navigation are mandatory prerequisites. In the non-profit sector, access to digital public services is predominantly facilitated through social networks and organizations. However, users' service needs often remain unmet, even after receiving assistance. Consequently, this situation highlights the need for further studies in third-sector organizations and other approaches to provide support for digital services (Safarov 2023).

Although the causes and consequences of administrative burden are well understood, little effort has been made to pay attention to how targeted policy beneficiaries react to or manage onerous policies and practices (Masood & Nisar 2021). State-led interventions in digital skills training are insufficient to bridge the access gap; instead, individualized support and assistance in native languages are needed to ensure equal access for all (Moynihan et al. 2015 as cited in Baekgaard & Tankink 2023). In addition, as the digital public service demands reflected the diversity of consumers, therefore when delivering public services online, the prerequisite of immigrant communities must be considered (Safarov 2023).

The Lack of Administrative Literacy

Studies show that although migrant women may have prior digital exposure, many encounter technology only upon arrival in Finland (Valonen 2021 as cited in Kemppainen et al. 2023). The issue of employing new technologies in the realm of public services extends to broader scopes of social adaptability. Often, the assumption is that with the implementation and continual utilization of new technologies, individuals will simply acquiesce and become accustomed to a new paradigm of daily life, in which previous tools either cease to exist or are greatly minimized (Berker et al 2006). However, research has demonstrated the selectiv-

From applying for social benefits to managing health records, digital infrastructures often assume a level of familiarity with country-specific knowledge. This structural disadvantage further marginalizes immigrant women, who may already be navigating complex bureaucratic systems and face administrative errors.

ity of educated urban women in their approach to utilizing new technologies, which is based simply on an individual's preference for a particular function or technology (Matassi et al. 2019).

From applying for social benefits to managing health records, digital infrastructures often assume a level of familiarity with country-specific knowledge. This structural disadvantage further marginalizes immigrant women, who may already be navigating complex bureaucratic systems and face administrative errors (Breit & Salomon 2015). Beyond language and technological barriers, immigrant women face institutional complexities when accessing digital services (Valonen 2021 as cited in Kemppainen et al. 2023).

Compliance Cost of E-Bureaucracy

Female immigrants face multifaceted challenges within e-bureaucracy in Finland, such as bureau-

cratic barriers, identity verification challenges, stringent requirements imposed by financial institutions, and the ensuing social and economic implications. The first significant impediment arises in the form of E-IDs (electronic identification), essential for accessing services like creating bank accounts (Eaton et al. 2018). The process of obtaining an online banking ID further underscores the complexity of identity verification. The requirement for a Finnish personal identity number (PIN), issued upon registration in the Population Information System or upon receiving a residence permit, poses challenges for immigrants without ID cards or passports. Asylum seekers face additional hurdles, as the absence of a travel document can lead to the denial of a Finnish PIN, exacerbating their already precarious situation (Ustek-Spilda & Alastalo 2020). Banks compound these challenges by imposing stringent criteria for granting online banking details. Proof of regular income, social benefits reception are prerequisites that, as highlighted in reports, disproportionately affect refugees, particularly women. These requirements not only hinder the integration of immigrants into society but also maintain a lower socio-economic position, increasing the risk of social exclusion, especially for women. The intertwined nature of these challenges creates a socio-technical problem in terms of immigrant integration (Digi arkeen -neuvottelukunta 2019).

Prioritizing the empowerment of immigrant women through comprehensive support systems is paramount in this endeavor. This entails implementing targeted language education programs, culturally sensitive digital literacy initiatives, and facilitating streamlined access to digital services. Additionally, efforts to alleviate administrative burdens and simplify processes can significantly alleviate the strain experienced by vulnerable populations (Leguina & Downey 2021). In achieving this goal, community-based organizations and non-governmental entities emerge as pivotal actors (Thomas & Parayil 2008). Through their concerted efforts, targeted language education programs, and culturally sensitive digital literacy initiatives can be effectively implemented. By nurturing confidence and agency among immigrant women, these initiatives empower them to navigate the digital landscape with resilience and efficacy, thereby facilitating their integration journey (van Deursen et al. 2021).

Research Design and Methodology

The primary data collection of this study was done by conducting semi-structured interviews

with immigrant women non-EU/EEA with study or working permit based in Helsinki and Turku. To ensure a thorough grasp of the topic matter and to reach saturation, 30 interviews with immigrant women were conducted in Helsinki (n=15) and in Turku (n=15). The reason we chose Helsinki and Turku were based on several considerations. First, they are among the largest cities in Finland based on the number of inhabitants. Second, they have diverse immigrant populations. Third, both cities have a higher permit approval (Finnish Immigration Service 2024), therefore offering a unique opportunity to evaluate immigrant women's experiences of applying for residence permits.

We interviewed non-EU/EEA immigrant women as bureaucratic requirements tend to be higher for non-Western citizens with study and working permit, and who have lived in Finland for at least one year. We examine their experiences of dealing with digitalized public services, focusing on Immigration services, and public healthcare. Thus, the questions that we address are related to their experience utilizing those services. The interviews were conducted in English via Zoom with open-ended questions lasting about 30 minutes per session. Furthermore, we ensured that participants were well-informed about data privacy by providing them with a consent form and a privacy notice prior to the interviews.

Limitations and Future Directions

Our research interviews focus only on non-EU/EEA immigrants with study or working permit as it is challenging to arrange encounters with other immigrant groups, therefore they do not represent immigrant women in Finland as a whole. Our variable reflects only the perspective of these groups of immigrant women and thus captures specific socio-demographic profiles such as education levels, and migration pathways. Future studies should consider a mixed-methods approach, utilizing quantitative data as well as qualitative approaches of various marginalized groups with challenges related to digitalization in public services.

Findings

Our findings suggest that two aspects challenge immigrant women in navigating digitalized immigration and public healthcare services. These are (1) the lack of clear guidelines and (2) language skills. At the same time, coping mechanisms and informal support systems exist and provide support in the process of applying for public services.

These statements suggest a systemic lack of user-centered design in digital platforms for public services, where essential procedures and resources are not clearly outlined for newcomers.

Immigrant women rely on their support group whenever they encounter difficulties.

Lack of Clear Guidelines

Many respondents emphasized the absence of coherent instructions or structured guidance when accessing digitalized public services for the first time upon arrival in Finland. This lack of transparency and step-by-step support caused confusion and heightened anxiety as the following statements show.

Where should I search for information and everything? I have been doing it by myself. So, the challenge was, where should I start? I didn't know about any websites or anything. (Respondent 1)

If they had some kind of clear guideline, that would be helpful. But I did everything based on what others told me. There's no central place to get this kind of information. It was very challenging. (Respondent 2)

Nobody prepares you or gives you a list of steps you need to take. You only find out about things when you encounter a problem. (Respondent 3)

These statements suggest a systemic lack of user-centered design in digital platforms for public services, where essential procedures and resources are not clearly outlined for newcomers.

Language Barriers

Language was consistently identified as a major barrier. Even after years of residence in Finland, many participants struggled with the limited availability of English-language resources on official platforms, especially when dealing with complex bureaucratic documents:

There is limited information in English when it comes to public services. You must use Google Translate and guess. (Respondent 4)

Even when I go to the office, I use my phone to translate everything and try to understand what is going on. (Respondent 5)

Tax and Migri [Finnish Immigration Services] decisions come in Finnish. It's difficult to translate those accurately. I always

must ask someone to help me. (Respondent 6)

The language can be a huge problem because many of us don't understand Finnish. (Respondent 7)

The dependency on unofficial tools such as Google Translate and peer assistance increases the risk of misinterpretation and administrative errors, reinforcing structural vulnerability.

Peer Networks and Social Media Support

Faced with these structural barriers, immigrant women have developed a range of informal coping strategies. The most significant of these is reliance on personal and community-based social networks, both offline and online. Participants frequently mentioned turning to friends, family, colleagues, or online communities for advice and step-by-step guidance through administrative processes:

Most of the time, I'm not aware of how processes work. I learned from other immigrants or friends. (Respondent 8)

To understand administrative processes like taxes, I had to consult a colleague from my workplace. (Respondent 9)

Sometimes you ask people who've already done it before. Just to confirm you're doing it right. (Respondent 10)

There is a social media group created by our community where we exchange information and help each other. (Respondent 11)

When I came to university, they gave us all the information we needed in orientation. That helped a lot. (Respondent 12)

The analysis of these quotations reveals several crucial patterns. First, immigrant women actively seek guidance from peers who have previously navigated similar challenges, indicating that experiential knowledge is highly valued and, in many cases, perceived as more reliable than official instructions. Second, both in-person networks and digital networks play a pivotal role in providing practical, step-by-step guidance through complex administrative processes. Third, the reliance on informal networks highlights significant gaps in formal public services: official information and

digital platforms are often insufficient, unclear, or difficult to access, thereby necessitating recourse to personal networks for support. Moreover, these informal networks offer not only practical assistance but also emotional reassurance and a sense of community, fostering greater confidence among women in navigating bureaucratic procedures.

Discussion & Conclusion

Previous studies show that while immigrant women could utilize interpreters in face-to-face interactions, there was no digital or phone-based language support available in languages other than Finnish and Swedish. Consequently, participants often relied on their social networks to surmount service-related challenges. These networks served as invaluable reservoirs of information regarding digital healthcare services and assistance with online form completion. Additionally, relatives and friends played pivotal roles in facilitating translation or interpretation during public interactions, thereby mediating access to public services (Valonen 2021 as cited in Kempainen et al. 2023).

Digitalization can lead to the rise of people's dependency on others, rather than removing barriers (Buchert et al. 2023). Immigrant women actively developed informal coping strategies, often outside of institutional structures. These included turning to family, friends, and members of their ethnic or cultural communities for guidance and assistance with form-filling, translations, or explanations of procedures. Social media platforms and online community groups also served as key resources for shared learning and troubleshooting. Furthermore, some participants received help through structured programs in workplaces or academic institutions, particularly universities that offered orientation sessions or multilingual materials. This reliance on co-ethnic and social networks is not unique to our participants but reflects a broader pattern found in migration research globally. Studies consistently highlight how migrants turn to their own communities for social, linguistic, and bureaucratic support, particularly when institutional assistance is limited (Ryan 2011). Such practices are widely observed among diverse immigrant groups and even among Finns living abroad. Our findings therefore confirm this broader phenomenon while showing how it manifests in migration and public healthcare services in Finland. However, while these forms of peer-to-peer and grassroots support helped bridge immediate gaps, they also underscore the failures of

institutional design. Relying on informal networks is not a long-term or equitable solution. It shifts responsibility from public institutions to individuals and communities, reinforcing inequality and dependence rather than fostering autonomy and inclusion.

In moving towards solutions, a holistic approach is imperative. Policymakers and stakeholders must consider implementing measures to streamline bureaucratic processes, relaxing stringent requirements that disproportionately affect vulnerable populations. Additionally, targeted language acquisition and employment programs, coupled with anti-discrimination initiatives, can address the socio-economic barriers, fostering a more inclusive environment. By understanding and addressing each layer of this complex issue, a smoother integration process can be realized, ultimately benefiting both immigrants and the host society.

Administrative burden is an onerous experience of individuals when interacting with the state which then leads to three types of costs: learning cost, psychological cost, and compliance cost (Moynihan et al. 2015). Immigrant women experienced multiple, interconnected barriers when interacting with digital public services. The lack of clear, step-by-step instructions emerged as a major source of confusion. Many participants reported feeling lost, uncertain about procedures, and unaware of where to begin when trying to access basic services. Additionally, language barriers remain a central issue. Despite living in Finland for several years, many women still lacked the Finnish or Swedish proficiency which are required to understand official documents or websites (learning cost). English resources were often limited or missing, forcing women to rely on Google Translate or informal help. The Finnish digital public service infrastructure often assumes prior knowledge of how state systems work, knowledge that immigrants frequently do not have. This increased the risk of errors and deepened feelings of insecurity (psychological cost). Even when women possessed digital skills, structural and bureaucratic challenges related to system design, service navigation, and rigid institutional requirements complicated their access (compliance cost).

Coping mechanisms which rely on personal and community-based social networks, both offline and online, have been a strategy in overcoming the challenge of bureaucracy requirement. In practice, the digitalization process tends to favor native users while marginalizing those who are unfamiliar with the system's norms, languages, or expectations.

References

- Airola, Aino & Rasi, Pauliina (2020). Domestication of a robotic medication-dispensing service among older people in Finnish Lapland. *Human Technology*, 16 (2), 117–138. <https://doi.org/10.17011/ht/urn.202008245639>
- Anderson, Sasha & Daniel, Marguerite (2020). Refugees and social media in a digital society: How young refugees are using social media and the capabilities it offers in their lives in Norway. *The Journal of Community Informatics*, 16, 26–44. <https://doi.org/10.15353/joci.v16i0.3473>
- Bækgaard, Martin & Tankink, Tara (2023). Administrative burden: Untangling a bowl of conceptual spaghetti. *SSRN*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.4318568>
- Breit, Eric & Salomon, Robert (2015). Making the technological transition – citizen's encounters with digital pension services. *Social Policy & Administration*, 49 (3), 299–315. <https://doi.org/10.1111/spol.12093>
- Berker, Thomas, Hartmann, Maren, Punie, Yves & Ward, Katie. J. (eds.) (2006). *Domestication of media and technology*. Maidenhead: Open University Press.
- Buchert, Ulla, Kemppainen, Laura, Olakivi, Antero, Wrede, Sirpa & Kouvonen, Anne (2023). Is digitalisation of public health and social welfare services reinforcing social exclusion? The case of Russian-speaking older immigrants in Finland. *Critical Social Policy*, 43 (3), 375–400. <https://doi.org/10.1177/02610183221105035>
- Digi arkeen -neuvottelukunta (2019). *Digitaalinen Suomi – Yhdenvertainen kaikille: Digi arkeen -neuvottelunnan toimintakertomus*. Publications of the Ministry of Finance 2019:23.
- Eaton, Ben, Hedman, Jonas & Medaglia, Rony (2018). Three different ways to skin a cat: financialization in the emergence of national e-ID solutions. *Journal of Information Technology*, 33 (1), 70–83. <https://doi.org/10.1057/s41265-017-0036-8>
- European Commission. (2022). *Digital economy and society index (DESI) 2022*. Publications Office of the European Union. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-economy-and-society-index-desi-2022>
- Finnish Institute for Health and Welfare. (2024). Gender equality. Finnish Institute for Health and Welfare. <https://thl.fi/en/topics/migration-and-cultural-diversity/integration-and-inclusion/gender-equality>
- Herd, Pamela & Moynihan, Donald P. (2018). *Administrative Burden: Policymaking by Other Means*. New York, NY: Russell Sage Foundation. <https://doi.org/10.7758/9781610448789>
- Heinrich, Carolyn J. (2016). The bite of administrative burden: A theoretical and empirical investigation. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 26 (3), 403–420. <https://doi.org/10.1093/jopart/muv034>
- Holler, Roni & Tarshish, Noam (2022). Administrative Burden in Citizen-State Encounters: The Role of Waiting, Communication Breakdowns and Administrative Errors. *Social Policy and Society*, 23 (3), 593–610. <https://doi.org/10.1017/S1474746422000355>
- James, Alexandra & Whelan, Andrew (2021). 'Ethical' artificial intelligence in the welfare state: Discourse and discrepancy in Australian social services. *Critical Social Policy*, 42 (1), 22–42. <https://doi.org/10.1177/0261018320985463>
- Kemppainen, Laura, Kemppainen, Teemu, Kouvonen, Anne, Shin, Young-Kyu, Lilja, Eero, Vehko, Tuulikki & Kuusio, Hannamaria (2023). Electronic identification (e-ID) as a socio-technical system moderating migrants' access to essential public services: The case of Finland. *Government Information Quarterly*, 40 (4), Article 101839. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2023.101839>
- Leguina, Adrain & Downey, John (2021). Getting things done: Inequalities, internet use and everyday life. *New Media & Society*, 23 (7), 1824–1849. <https://doi.org/10.1177/14614448211015979>
- Markkola, P., & Christiansen, N. F. (2006). Introduction. In N. F. Christiansen (Ed.), *The Nordic Model of Welfare. A Historical Reappraisal* (1 ed., pp. 9–29). Museum Tusculanum Press.
- Masood, Ayesha & Nisar, Muhammad A. (2021). Administrative capital and citizens' responses to administrative burden. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 31 (1), 56–72. <https://doi.org/10.1093/jopart/muaa031>
- Matassi, Mora, Boczkowski, Pablo J. & Mitchelstein, Eugenia (2019). Domesticating WhatsApp: Family, friends, work, and study in everyday communication. *New Media & Society*, 21 (10), 2183–2200. <https://doi.org/10.1177/1461444819841890>
- Moynihan, Donald, Herd, Pamela & Harvey, Hope (2015). Administrative burden: Learning, psychological, and compliance costs in citizen-state interactions. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 25 (1), 43–69. <https://doi.org/10.1093/jopart/muu009>
- Ministry of Finance. (2020, February 25). *Programme for the promotion of digitalisation*. Finnish Government. <https://vm.fi/etusivu>
- Pittaway, Eileen & Van Genderen Stort, Astrid (2011). *Protectors, providers, survivors: A dialogue with refugee women in Finland*. United Nations High Commissioner for Refugees. Available at: <https://www.unhcr.org/4ec3d7606.pdf>. Accessed 18.9.2025.
- Ryan, Louise (2011). Migrants' social networks and weak ties: Accessing resources and constructing relationships post migration. *The Sociological Review*, 59 (4), 707–724. <https://doi.org/10.1111/j.1467-954X.2011.02030.x>
- Safarov, Nuriar (2023). Administrative Literacy in the Digital Welfare State: Immigrants Navigating Access to Public Services in Finland. *Social Policy and Society*, 23 (4), 908–921. doi:10.1017/S1474746422000719
- Saastamoinen, Jutta & Bärlund, Rafael. (2022). *Integration of migrant women: National report of Finland* [Maahanmuuttajanaisten kotoutuminen: Suomen kansallinen raportti]. EMN Study 2022. Helsinki: EMN Finland.
- Tang, Luca, Janssen, Marijn, Benedetti, Michele & Noci, Giuliano (2021). Digital government transformation: A structural equation modelling analysis of driving and impeding factors. *International Journal of Information Management*, 60, Article 102356. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102356>
- Thomas, Jayan. J. & Parayil, Govindan (2008). Bridging the social and digital divides in Andhra Pradesh and Kerala: A capabilities approach. *Development and Change*, 39 (3), 409–435. <https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.2008.00486.x>
- Ustek-Spilda, Funda & Alastalo, Marja (2020). Software-sorted exclusion of asylum seekers in Norway and Finland. *Global Perspectives*, 1(1), 12978. <https://doi.org/10.1525/gp.2020.12978>
- van Deursen, Alexander. J. A. M., Van der Zeeuw, Alex, de Boer, Pia, Jansen, Giedo & van Rompay, Thomas (2021). Digital inequalities in the internet of things: Differences in attitudes, material access, skills, and usage. *Information, Communication & Society*, 24 (2), 258–276. <https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1646777>

MIGRANT WOMEN - AN INVISIBLE MINORITY OR VALUABLE TALENT FOR THE ECONOMY?

Digitalization can empower migrant women and their talent, but to harness their full potential, employment, entrepreneurship, and policy agendas must reflect intersectionality, account for dynamic processes, and inclusion of women's multiple roles in the digital world.

Keywords: Migrant women; digitalization; intersectionality; labor market

MARIA ELO

Professor in International Business & Entrepreneurship
University of Southern Denmark

This comment paper critically explores the intersection of gender, talent, and migration, with a focus on the role of migrant women's human capital and digitalization. While global talent mobility, labour markets and human resources have gained scholarly and policy attention, dominant narratives often overlook gender dimensions and underlying discussions on migrant women's role and economic potential.

Migrant women encounter lenses and framings shaping both how they are approached and how they see themselves in business and economy. Conversations typically reflect framings focusing on a "deficit" approach while ignoring inherent "potential." Migrant women are frequently categorized as minorities, vulnerable groups, or spouses (Heikkilä & Rauhut 2015; Elo, Aman & Täube 2025). Here, non-professional roles become emphasized over professional ones, unlike with migrant men. Kofman and Raghuram (2009) note that attention on migrant women has focused on lesser skilled sectors and low-paid, dirty or dangerous work. Hence, debates on migration and digitalisation may offer narrow, simplified views that overlook migrant women's roles and potential.

Paradigm shifts, a pendulum between optimist and pessimist views, and ideological notions shape both discourse and framings on migration (De Haas 2010). These shifts influence research discourses that require critical reflection. Despite increasing research on high-skilled migrant women, they are rarely discussed actors in digital econ-

omy, although phenomena like digital nomadism, digital diasporas, and mediatized migration show women's digital involvement (Brinkerhoff 2009; Hepp, Bozdag & Suna 2011). Adding digitalisation to current debates can empower migrant women's economic potential, which is highly relevant for Western economies facing climate change, digital and green transformation, and ageing societies.

Framings of migrant women in literature

This discussion reflects some key concerns on framings and assumptions.

1. Migrant-minority lenses on migrant women provide partial views. Such narrow framings impede flourishing, failing to capture the economic and societal potential of this mobile population, its knowledge, talents and capitals, at home and in diaspora (Elo, Gugushvili & Ivanova-Gongne 2023). The lenses and frameworks on migration comprise multiple layers, elements, perspectives, ideologies, and contexts (De Haas 2010). A critical view on such discourses and analytical lenses, like Dahinden's (2016) call for de-migrantization of migrant research, may open horizons for shifting from a deficit to a potential view (Seligman 2014). The minority lens presents another paradox, as global migration has nearly reached gender parity (McAuliffe & Oucho 2024). While migrant women are more entrepreneurial than

While global talent mobility, labour markets and human resources have gained scholarly and policy attention, dominant narratives often overlook gender dimensions and underlying discussions on migrant women's role and economic potential.

native women (e.g. Baycan-Levent & Nijkamp 2009; OECD 2024), migrant women's "minoritization" remains visible in lower employment ratios.

2. Assumptions of homogenous cohorts mislead policy and practice. Minoritizing migrant women distinguishes them from the mainstream and assesses belongingness in specific groups, for example, for resource allocation or support services. Yet migrant women are rarely homogenous and may not identify with formally imposed structures. Instead, they illustrate diverse needs, intersectional features and superdiversity (Vertovec 2003). Superdiversity encourages "the re-evaluation and recognition of social categories as multidimensional, unfixed, and porous as opposed to views based on hardened, one-dimensional thinking about groups" (Vertovec 2003, 14).

3. Women's roles are perceived in social contexts. In fact, their roles and capitals strongly impact global economy. The growing presence of migrant women in labour markets has drawn attention of governments, international and civil society organizations to their contributions in home and host countries. Through economic participation, women contribute on multiple levels – not only as talents, income generators, taxpayers, and local value creators but also as change agents driving social, financial and institutional remittances (Brinkerhoff 2016). Migrant women account for half of the World Bank's estimated 582 billion USD in global remittances, referring to documented transfers. They are also more likely to remit a higher proportion of wages more regularly, with spending directed toward health, education, family, and community development (UN Women 2017). Beyond finances, migrant women transfer knowledge and innovation across businesses, sectors and countries (Link 2022).

4. Migrant women are constrained and immobile. Contrasting this many talented, highly skilled women pursue international career paths and boundaryless careers, contributing to economic competitiveness (Tung 2008). These professionals migrate employing their own agency, but the gender aspect of skilled mobility is poorly reflected, leaving them invisible or inadequately framed, e.g. as trailing spouses (Christou & Kofman 2022; Venugopal & Huq 2022). Globalization and geopolitical shifts further shape women's mobilities (Tung & Qin 2025). Migrant women face brain waste, remaining under- or unemployed relative to their resources, skills, and talents (Elo, Aman & Täube 2025). Framing women only as constrained, permanent immigrants with localized impacts requires rethinking. Empowered migrant women act beyond the scope of low-paid, low-tech professions, not limited to motherhood or spatial settings.

5. Migrant women are driven by necessity. This assumption requires updating, as highly skilled migrants may be opportunity-driven international experts and privileged individuals, e.g. investors and business founders. Regardless of entry level visa status, women show post-migration learning, knowledge transfer and capacity building potential. Women in diaspora possess notable entrepreneurial and business development potential (Newland & Tanaka 2010). Hence, the processes of talent devel-

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvallalla. Tarkastele käyttöluoppaa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

opment and employment require research attention as structural barriers frequently hinder migrant women's full economic participation (Aman et al. 2024; Elo et al. 2025). Women remain underrepresented in economic activity: only 15,4% of UN SDG 5 performance indicators are on track (UN 2025). Interestingly, women founders and leaders have significant effects in employing and developing women's talent (Elo 2025a). Women's opportunity entrepreneurship also provides business growth, invigorating entrepreneurial ecosystems, and fostering international collaboration and trade.

Migrant women remain overlooked in digitalization debates

Digitalization transcends labour markets and nation states, shaping global business, competition and knowledge sharing. Contrasting assumptions, the role of migrant women in digitalization debates goes beyond being content recipients and social media consumers. Entrepreneurship, business networking and processes are increasingly digital enabling women to participate and co-create in a location unbound way.

Migrant women act across contexts, also digitally, as entrepreneurs, employers, investors, mentors, managers, and members of digital diasporas (Brinkerhoff 2009). Their status as transmigrants or transnationals spanning physical and digital spaces creates notable potential for international business development (Elo et al. 2023). Their roles and transnationalism overlap, as many operate across multiple boundaries simultaneously employing social media and digital platforms (Brinkerhoff 2009; Hepp, Bozdag & Suna 2011). Digital diaspora engagement is not confined to one mobility spectrum or role; many migrant women connect with home and the world. For example, Ukrainian women entrepreneurs in war-time diaspora continue conducting business in and with Ukraine online.

Digital space exists before, during and after migration, both professionally and socially. Women's potential and global mobility must be reflected in this spatial, temporal, and digital context.

Host country systems typically focus on labour needs while overlooking women's past experience, knowledge, talent, and digital capitals. Instead of viewing them as professionals – IT experts, managers, or nurses – they are frequently framed as refugees or marriage migrants, making actual talent invisible (Christou & Kofman 2022). Such framings risk stigmatization and exclusion from digital opportunities. Following Dahinden (2016) and Vertovec (2003), a talent-based approach on support could advance post-migratory digital flourishing.

How digitalization can empower migrant women and their talent

Any rigid optimist–pessimist or deficit–potential lens risks confusing migrant women's actual talent and opportunities of flourishing (de Haas 2010; Seligman 2014). Migrant women need digital connectedness and access to flourish. Here, smart digital systems can empower them and embrace their skills and resources. Examples like Estonia's e-residency illustrate how digitalization enables inclusive economic participation. Migrant women already show significant entrepreneurial potential with high degrees of digitalization and internationalization in their businesses (Elo 2025b). Their activities extend beyond "female" sectors into STEM and other domains (UNESCO 2025). Moreover, debates on "low-skilled" labour need to rethink talent and recognize vocational skills as critical resources, since ageing societies call for structural solutions.

Current debates overlook women's multiple economic roles in employment and entrepreneurship, both physical and digital, and remain androcentric and labour market–focused (Christou & Kofman 2022). They emphasize deskilling, care burdens, or career dilemmas, but not digital business, competencies or potential. Digital gender-blind systems could reduce biases on talent

selection and development. Policies should update perceptions of migrant women in business as innovators, investors, and institutional change agents. As mobility is shaped by social, cultural, and political dynamics alongside race, nationality, and gender (Yeoh & Huang 2011), intersectional perspectives could address migrant superdiversity advancing migrant women's digital participation and flourishing (Vertovec 2003; Seligman 2014).

Policy frameworks should recognize qualifications, evolving competences, and entrepreneurial capacity, not just static entry-point credentials. Specifically, pre-migratory engagement and digital systems can reduce barriers a priori, opening pathways to labour markets and entrepreneurial ecosystems. Governments, international organizations, and civil society actors play a crucial role in supporting women's digital training, participation and networking, enabling better post-migratory inclusion.

This commentary contributes to debates on gender and global mobility by calling for employment, entrepreneurship, and policy agendas that reflect intersectionality, dynamic processes, and inclusion of women's multiple roles in the digital world. A shift is needed toward acknowledging women's broader economic roles and involvement in digital economies. Employers, scholars, and policymakers should rethink the lenses and criteria applied to migrant women's talent. Aligned with the UN SDGs, sustainable migration systems limit brain waste and instead mobilize visible, active talent–in–use, fostering societal and economic flourishing (Seligman 2014).

References

Aman, Raushan, Elo, Maria, Ahokangas, Petri, & Zhang, Xiaotian (2024). Empowering migrant women's entrepreneurship: stakeholder perspectives from the entrepreneurial ecosystem. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 30 (7), 1698–1724.

Baycan-Levent, Tüsin, & Nijkamp, Peter (2009). Characteristics of migrant entrepreneurship in Europe. *Entrepreneurship and regional development*, 21 (4), 375–397.

Brinkerhoff, Jennifer. M. (2009). *Digital diasporas: Identity and transnational engagement*. Cambridge: Cambridge University Press.

Brinkerhoff, Jennifer. M. (2016). *Institutional reform and diaspora entrepreneurs: The in-between advantage*. Oxford: Oxford University Press.

Christou, Anastasia, & Kofman, Eleonore (2022). Gender and migration: An introduction. In *Gender and migration: IMISCOE short reader*. Cham: Springer International Publishing, 1–12.

Dahinden, Janine (2016). A plea for the 'de-migranticization' of research on migration and integration. *Ethnic and racial studies*, 39 (13), 2207–2225.

De Haas, Hein (2010). Migration and development: A

theoretical perspective. *International migration review*, 44 (1), 227–264.

Elo, Maria (2025a) Kvinder gør en forskel, *Hr & Ledelse*, 42 (5), 1–4.

Elo, Maria (2025b). The Changing Face of Immigrant Entrepreneurship: The Case of Germany. Light, Ivan, Dana Leo-Paul & Chabaud, Didier (eds.), *Immigrant and Refugee Entrepreneurs: History, Cases, and Frontiers*, Cham: Springer, 67–96.

Elo, Maria, Aman, Raushan, & Täube, Florian (2025). Female migrants and brain waste—A conceptual challenge with societal implications. *International Migration*, 63 (1), e12783.

Elo, Maria, Gugenishvili, Ilia, & Ivanova-Gongne, Maria (2023). Female Diasporans and Diaspora Networks: A Neglected Resource for Business?. Editors (eds.), *The Palgrave handbook of global migration in international business*. Cham: Springer International Publishing, 407–431.

Heikkilä, Elli, & Rauhut, Daniel (2015). *Marriage migration and multicultural relationships*. Turku: Migration Institute of Finland.

Hepp, Andreas, Bozdag, Cigdem & Suna, Laura (2011). *Mediale migranten*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Kofman, Eleonore & Raghuram, Parvati (2009). *Skilled female labour migration*. Hamburg: Hamburg Institute of International Economics.

Link, Albert (2022). Innovative behavior of minorities, women, and Immigrants. *Economics of Innovation and New Technology*, 31 (1–2), 1–2.

McAuliffe, Marie, & Oucho, Linda (2024). Report overview: migration continues to be part of the solution in a rapidly changing world, but key challenges remain. *World migration report*, 2024(1), e00033.

Newland, Kathleen, & Tanaka, Hiroyuki (2010). Mobilizing diaspora entrepreneurship for development. Washington, DC: Migration Policy Institute, 1–30.

OECD (2024). *International Migration Outlook 2024*. Paris: OECD Publishing.

Seligman, Martin (2014). Flourishing as a goal of international policy. Constanza, Robert. & Kubiszewski, Ida. (eds.), *Creating a Sustainable and Desirable: Insights from 45 global thought leaders*, Singapore: World Scientific Pub, 113–116.

Tung, Rosalie & Qin, Fei (2025). Hyperglobalization at a crossroads: revisiting research on global mobility. *Journal of International Business Studies*, published online June 20, 2025. <https://doi.org/10.1057/s41267-025-00792-0>

UN (2025). Gender Equality. *United Nations*. Available at: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2023/Goal-05/>. Accessed 1.7.2025.

UNESCO (2025) Girls' and women's education in science, technology, engineering and mathematics STEM. UNESCO. Available at: <https://www.unesco.org/en/gender-equality/education/stem>. Accessed 1.7.2025.

UN Women (2017). *Women working worldwide: A situational analysis of women migrant workers*. New York, NY: UN Women.

Venugopal, Vidhula & Huq, Afreeen (2022). Migrant trailing spouses: Career adaptability and occupational downshifting. *International Migration*, 60 (2), 143–159.

Vertovec, Steven (2023). *Superdiversity: Migration and social complexity*. London: Routledge.

Yeoh, Brenda & Huang, Shirlena (2011). Introduction: Fluidity and friction in talent migration. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 37 (5), 681–690.

Kuva: Adobestock.com.

DIGINOMADIT – ELÄMÄNTAPA JA EETTINEN VALINTA

Ihmiset ovat aina liikkuneet ja nomadismi on tuhansia vuosia vanha ilmiö. Modernien nomadien elämäntavan mahdollistaa digitalisaatio, joka mahdollistaa työnteon ja ihmissuhteiden ylläpitämisen paikasta riippumatta. Toisaalta vapaata liikkuvuutta haastavat institutionaaliset rakenteet ja maakohtaiset erot. Lainsäädännön näkökulmasta diginomadit ovat haavoittuvassa asemassa ja diginomadismia tukevat toimintamallit useissa maissa vasta kehitteillä. Diginomadeja haastaa myös elämäntavan kestävyys liittyvät kysymykset, kuten matkustamisen tarpeellisuus ja ympäristövaikutukset. Silti monelle liikkuva elämäntapa tarjoaa mielekkään tavan tehdä työtä.

Avainsanat: nomadismi, diginomadit, työn liikkuvuus, eettisyys, digitalisaatio

NIINA NUMMELA
Professori | Turun yliopisto

Kuva: Adobestock.com.

Modernit nomadit

Ihmiset ovat liikkuneet aina, usein pakon edessä. Kesti tuhansia vuosia ennen kuin ihmisheimot valitsivat pysyvän asuinpaikan vaeltamisen sijaan. Vaikka vaeltavia paimentolaisryhmiä on edelleen, suurin osa ihmisistä on kiinnittyneitä tiettyihin paikkoihin ja heidän identiteettinsä on vahvasti paikkasidonnaista rakentuen heidän juuriensa, synnyin- ja asuinseutunsa perusteella. Digitalisaatio ja teknologian kehittyminen on kuitenkin mahdollistanut modernin nomadismien eli globaalin liikkuvuuden diginomadina. Tätä on myös tukenut työelämän laajempi muutos, erityisesti pandemian jälkeinen etätöiden lisääntyminen ja alustatalouden yleistyminen.

Hannonen (2020) määrittelee diginomadin globaalisti liikkuvaksi henkilöksi, joka hyödyntää digitaalista teknologiaa tehdäkseen työtä. Vaikka diginomadit periaatteessa haluavat pois perinteisistä toimitiloista ja tekevät työtään usein virtuaalisessa ympäristössä, Toivasen (2025) tuoreen tutkimuksen mukaan heidän työssään on usein kuitenkin toimistoympäristöstä lainattuja elementtejä. Tällainen on esimerkiksi yhteiskäyttöisten toimitilojen käyttö yhdessä muiden diginomadien kanssa. Lisäksi diginomadit ovat riippuvaisia teknologiasta ja se osittain määrittää missä työtä voidaan tehdä; kaikkialla maailmassa nettiyhteydet eivät ole yhtä tehokkaita tai tasainen sähkönsaanti taattua.

Diginomadismi ei ole mahdollista kaikille. Tulojen lisäksi myös kansallisuus määrää kuinka vapaasti yksilöt voivat liikkua maasta toiseen. Lisäksi diginomadilla tulee olla osaamista, jota voi hyödyntää ylitse rajojen – kaikissa ammateissa se ei onnistu. Teknologian lisäksi diginomadien vapautta rajoittavat erilaiset institutionaaliset rakenteet, kuten esimerkiksi henkilöverotus. Diginomadien osalta verotus on varsin monimutkaista ylijärjestyksen liikkuvuuden vuoksi. Lisäksi monet diginomadit tekevät työtään yrittäjinä tai freelancereina, mikä entisestään mutkistaa tilannetta. Tyypillisesti henkilöverotusta määrittävät työnantajan sijainti ja työnteon paikka, mutta diginomadien työskentely ei tarjoa pohjaa perinteisen työlainsäädännön kriteerien soveltamiselle (vrt. Rosin 2024) ja siksi verotusta arvioidaan usein tapauskohtaisesti. Käytännön syistä diginomadit valitsevatkin tyypillisesti jonkin tukikohdan toimilleen, esimerkiksi diginomadi Olli kuvaa tilannettaan seuraavasti:

Ikään kuin admin-asiat ovat siellä: mulla on Lontoossa osoite, raha-asiat ovat siellä, kaikki puhelinliittymät, periaatteessa oman elämän peruspilarit on siellä. Nyt kun

olen ollut kuusi kuukautta nyt aika pitkälti reissussa, matkustanut paikasta toiseen ja elänyt tämmöistä paikkariippumatonta elämää, niin kutsuttuna diginomadina, niin tällä hetkellä koti on se, että voin olla paikassa, minne voin levittää matkalaukut, pestä pyykkiä, käydä ostamassa kaupasta aamiaista. Tämä kämppä, missä tällä hetkellä olen Gdańskissa, tämä Airbnb asunto, niin se tuntuu ihan kodilta, mutta koen, että Lontoo on kotikaupunki pitkällä juoksulla sen takia, että pankkitili on siellä.

Diginomadien kasvanut määrä on johtanut siihen, että useat maat ovat alkaneet kehittää omia ratkaisujaan tälle kohderyhmälle. Erityisviisumeja tarjoavat eurooppalaisista maista Espanja, Islanti, Kreikka, Kroatia, Latvia, Malta, Portugali, Tšekki, Unkari ja Viro, muista esimerkiksi Costa Rica, Japani, Meksiko, Taiwan ja Yhdistyneet Arabiemiirikunnat. Viisumi mahdollistaa turistiviisumia pitkäaikaisemmän oleskelun maassa sekä työnteon niin etätöitä tekeville kuin freelancereillekin. Viisumit eivät kuitenkaan ole ilmaisia ja niiden saamiseen liittyy erilaisia ehtoja, joten ne omalta osaltaan rajaavat diginomadien kohteita ja korostavat myös ilmiön elitistisyyttä. Lisäksi ne eivät tyypillisesti tarjoa sosiaaliturvaa tai pääsyä paikalliseen tuettuun terveydenhuoltoon. Vaikeuksiin joutuessaan diginomadit ovatkin varsin haavoittuvassa asemassa.

Diginomadismi elämäntapana

Monet diginomadit ovat kosmopoliitteja, jotka muuttavat maasta toiseen koska se mahdollistaa heille halutun elämäntavan, mutta samalla heille kehittyy varsin universaali maailmankuva, jota erilaiset rajat eivät juuri määritä (vrt. Nummela et al. 2024). Teknologia kuitenkin mahdollistaa siteiden ylläpitämisen kotimaahan ja kosmopoliittisen identiteetin rinnalla voi kulkea vahva kansallinen identiteetti. Kosmopoliittisuus näkyy erityisesti diginomadien avoimuudessa ja korkeassa epävarmuuden sietokyvyssä. Haastattelussa Olli kuvaa itseään seuraavasti:

Mä oon aina ollu tosi peloton. Mä en oo koskaan pelännyt epävarmuutta, mä en oo koskaan pelännyt epävarmoja elämäntilanteita, mä en oo koskaan kiinnostunut semmoisesta uraputkesta, missä on yhdessä yrityksessä, missä mä olisin ajasta ikuisuuteen duunissa. Mä oon aina jotenkin pyrkinyt luomaan mun oman työelämän myös sen mukaan, että mä pystyn matkustelemaan ja elämään vapaasti ja paikkariippu-

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttöluvaa osoitteesta: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

mattomasti, ja mä oon aina miettiny koko maailmaa vaihtoehtona, missä olla, eri maa-alueita. ... Musta on kiva vaan välillä mennä paikkaan, mistä mä en tunne yhtään mitään, enkä tiedä yhtään mitään, ja mennä sinne ja kokeilla voisko täällä vaikka sit kokeilla olla.

Erityisesti sosiaalinen media usein romantisoi diginomadismia korostaen sen eskapistista luonnetta, pakoa arjesta ja siihen liittyviä vapauksia. Elämäntapa koetaan elitistisenä, ei vähiten siksi että monet diginomadit saavat tulonsa hyvätu-loisista teollisuusmaista hyödyntäen kehittyvien maiden alhaisempia elinkustannuksia (englannin-kielisessä kirjallisuudessa ilmiöstä käytetään termiä *“geographic arbitrage”*). Toisaalta diginomadismi edellyttää sekä kustannusten tiukkaa seurantaa että jatkuvaa sopeutumista uusiin kulttuurisiin normeihin ja yhteisöihin, jossa valittu elämäntapa ei välttämättä herätä myönteistä vastaanottoa. Yksin matkustavista diginomadeista osa on myös yksinäisiä. Ei olekaan yllättävää, että diginomadit hakeutuvat usein paikkoihin, joissa on jo muita samankaltaisia, kuten suurkaupunkeihin. Sopivan paikan etsintää helpottaa se, että diginomadien omilla verkkosivustoilla arvioidaan eri kohteita ja jaetaan kokemuksia.

Monille diginomadeille blogisivuston ylläpitäminen on yksi keino hankkia tuloja (tässä artikkelissa hyödynnetyt blogit on listattu artikkelin lopussa). Niissä keskeisenä motiivina valitulle elämäntavalle kuvataan sen mukanaan tuoma vapaus ja irtiotto perinteisestä toimistoelämän oravanpyörästä. Aika, paikka ja ura näyttäytyvät keskeisinä oman aiemman elämän rajoitteina, joista on nyt päästy irti. Keskiössä ovat omat arvot ja kiinnostuksen kohteet, jotka voivat myös muuttua diginomadismin myötä. Mielenkiintoista on kuitenkin se, että vapaus ei ole rajatonta, vaan diginomadit kehittävät arjen rutineja, jotka rytmittävät päiviä ja työntekoa. Liikkuvuus itsessään on suunnitelmallista ja vaatii koordinoitua sekä kustannusten seurantaa. Suunnittelun tarve korostuu erityisesti perheissä; tyypillisesti diginomadiperheet viettävät pidempiä aikoja yhdessä paikassa lasten koulunkäynnin vuoksi.

Diginomadismi eettisenä valintana

Diginomadit ovat tietoisia omaan elämäntapaansa liittyvistä eettisistä kysymyksistä ja korostavat blogeissaan eettistä, ekologista, hidasta matkailua. Tämä tarkoittaa vähemmän kohteita, harvempia siirtymiä ja mahdollisuuksien mukaan matkustusta myös maata pitkin.

Diginomadit ovat tietoisia omaan elämäntapaansa liittyvistä eettisistä kysymyksistä ja korostavat blogeissaan eettistä, ekologista, hidasta matkailua. Tämä tarkoittaa vähemmän kohteita, harvempia siirtymiä ja mahdollisuuksien mukaan matkustusta myös maata pitkin.

Kuva: Adobestock.com.

sekä korostavat kohdemaan kulttuurin ja asukkaiden kunnioitusta. Osa haluaa opetella paikallista kieltä tutustuakseen paikallisiin paremmin ja hyödyntääkseen heidän palvelujaan, mutta myös mahdollistaakseen satunnaisen työskentelyn kohdemaassa.

Moni diginomadi nostaa blogeissaan esiin tarpeen vähentää globaalia kulutusta – meillä kaikilla on jo liikaa kaikkea. Mitä pidempään nomadielämä on viettänyt, sitä vähemmän tuntuu olevan tarvetta materiaalille. Oma vaikutus paikallisissa yhteisöissä tulee myös näkyvämmäksi ajan kuluessa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että ei siis mennä paikalliseen kahvilaan, tilata yhtä kahvia ja työskennellä siellä koko päivän ajan vaan vuokrataan työtila ja maksetaan paikalliselle yrittäjälle siitä.

Koronapandemia pakotti diginomadit pysähtymään, mutta matkustusrajoitusten poistuttua, useimmat ovat jatkaneet entistä elämäntapaansa. Yhtäkkinen rajojen sulku oli kuitenkin monelle muistutus siitä, että kaikki ratkaisut eivät ole heidän käsissään. Varovaisuus ja suunnitelmallisuus onkin lisääntynyt, eivätkä eksoottisimmat kohteet enää kiinnosta entiseen tapaan. Yhä useampi huomaa myös pohtivansa diginomadin dilemmaa: aikooko elää diginomadina loppuelämänsä, vai tuleeko joskus aika asettua?

Pandemian jälkeinen työelämä mahdollistaa monipaikkaisen työskentelyn, mutta toisaalta ym-

päristökysymykset ja geopolittiset haasteet ovat nousseet esiin yhä voimakkaammin. Vaikka moderni nomadismi ei ole katoamassa, sen kasvu todennäköisesti maltillistuu, erityisesti jos työläinsäädäntöön, verotukseen ja sosiaaliturvaan liittyviä kysymyksiä ei saada ratkaistua.

Artikkeli perustuu Suomen Akatemian rahoittaman COSMO -tutkimushankkeen aineistoon (rahoituspäätös 348531/22). Lisätietoja projektista <https://cosmoresearchproject.wordpress.com/>

Lähteet

- Hannonen, Olga (2020). In search of a digital nomad: defining the phenomenon. *Information Technology & Tourism*, 22 (3), 335–353.
- Nummela, Niina, Riikka Harikkala-Laihin, Eriikka Paavilainen-Mäntymäki, & Johanna Raitis (2024). *Cosmopolitan disposition*. Audra I Mockaitis & Christina Butler (eds.), *Elgar Encyclopedia of Cross-Cultural Management*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 145–147.
- Rosin, Annika (2024). Cross-border telework and the applicable labour law: The role of different connecting factors in determining objectively applicable law. *European Labour Law Journal*, 15 (4), 755–772.
- Toivanen, Mari (2025). The Freedom Paradox: Meanings and Configurations of Digital Nomadic Work. *International Migration Review*, 01979183251314848.
- Artikkelia kirjoitettaessa hyödynnetyt diginomadiblogit
- A brother abroad <https://abrotherabroad.com/digital-nomad-blog/>
- Amy Suto <https://www.amysuto.com/desk-of-amy-suto/my-digital-nomad-story>
- As the bird flies <https://www.asthebirdfliesblog.com/wonderful-my-life-as-digital-nomad-my-become-nomad> <https://becomenomad.com/nomad-blogs/>
- Elämää nomadina <https://elamaanomadina.fi/>
- Girl gone abroad <https://www.girlgoneabroad.com/blog/category/Digital+Nomad+Life>
- Hostelworld <https://www.hostelworld.com/blog/fi/miten-olla-eettinen-digitaalinen-nomadi/>
- In via per aspera ad astra <https://viaperasperaadastra.com/>
- Nomad mum <https://nomadmum.com/digital-nomad-family-blogs/>
- Nomadin päiväkirja <https://pleasebeseatedfortakeoff.com/365-x-nomadin-paivakirja-1/>
- Nomadimedia <https://www.nomadimedia.com/palvelut-matkailuyrityksille>
- The travels of Päivi and Santeri <https://paivisanteri.blogspot.com/>
- Traveling buzz <https://travellingbuzz.com/my-digital-nomad-story/>
- Tripsteri <https://tripsteri.fi/tripsteri-blogi/tyolomalla-osa-4-nomadi-nora-muuttaa-parin-kuukauden-valein/>

DIGINOMADEISTA UUTTA VIRTAA POHJOISEEN

Kainuu pyrkii houkuttelemaan diginomadeja – paikkariippumattomia etätyöntekijöitä – vahvistamaan alueen elinvoimaa. EU-rahoitteisessa EDIN-hankkeessa opitaan kansainvälisistä esimerkeistä, miten monipaikkaista työtä voidaan hyödyntää aluekehityksessä. Diginomadit tuovat osaamista, tukevat lähipalveluita ja edistävät vastuullista matkailua. He arvostavat hyviä yhteyksiä, luonnonläheisyyttä ja paikallista kulttuuria. Kainuu voi hyötyä myös paluumuuttajista, joilla on siteitä alueelle. Kansainvälisten kokemusten vaihdon ja uusien toimintamallien luomisen avulla löydetään toimivia keinoja harvaan asuttujen alueiden väestökehityksen haasteisiin.

Avainsanat: diginomadi, paikkariippumaton, etätyö, monipaikkaisuus, harva-asutus

ROMAN GOKKOEV
Projektikoordinaattori, Kainuun ELY-keskus

KAROLIINA OIKARINEN
Maahanmuuttoasiantuntija, Kainuun ELY-keskus

MINNA KOMULAINEN
Aluekehitysasiantuntija, Kainuun liitto

Kainuu tarvitsee uusia asukkaita. Monipaikkainen etätyö voi tuoda uusia mahdollisuuksia niin kuntatalouteen kuin yritysten elinvoimaisuuteen. Monipaikkaisen työn tekijöiden saaminen maakuntaan rikastuttaa ajatustenvaihtoa ja voi synnyttää uusia innovaatioita. Maakunnan vetovoiman kehittäminen on tärkeää monipaikkaisen työn tekijöiden houkuttelemiseksi.

Miten muut alueet houkuttelevat monipaikkaisia etätyöntekijöitä, diginomadeja? Olemme ottaneet oppia niin Norjasta, Italiasta kuin Irlannistakin. Kainuun ELY-keskus, Kainuun liitto ja kunnat ovat mukana kansainvälisessä Interreg Europe -rahoitteisessa European Digital Nomads (EDIN) -yhteistyöhankkeessa yhdessä seitsemän muun maan kanssa. Hanke starttasi 1.4.2024 ja se kestää kolme vuotta. ELY-keskuksen hallinnoiman hankkeen avulla tunnistetaan strategiatasolla diginomadit alueen elinvoimaa lisäävänä tekijänä, ja valtion aluehallintouudistuksen myötä asiaan on mahdollista vaikuttaa juuri nyt.

Diginomadit ovat paikkariippumattomia osaajia, jotka yhdistävät digitaalisen työn tekemisen ja

matkustamisen. Tämä voisi tarjota Kainuun matkailuyrityksille mahdollisuuksia myös hiljaisempiin aikoihin. Diginomadit valitsevat asuinpaikkansa hyvien tietoliikenneyhteyksien, elämänlaadun, sopivan sijainnin, kohtuuhintaisten palveluiden, kauniin maiseman, luonnon ja vireän paikalliskulttuurin perusteella.

Diginomadit tuovat alueelle osaamista, vahvistavat paikallisia palveluita ja edistävät uudenlaista vastuullista matkailua. Nämä tekijät voivat lisätä ikääntyvien ja harvaan asuttujen alueiden elinvoimaa, mistä myös Kainuu voi hyötyä.

Pohjoismaissa emme voi kilpailla Etelä-Euroopan lämpimien säiden tai edullisemman elintason kanssa. Siksi jokaisen alueen on tarjottava muutajille jotain omaperäistä, joka sopii juuri oman alueen erityispiirteisiin, esimerkiksi luontomatkailusta ja viileämmistä säistä kiinnostuneille osaajille. Esimerkiksi Norjassa edistetään diginomadien liikkuvuutta tietyille paikkakunnalle Arctic Digital Nomads -apurahalla, joka mahdollistaa valituille henkilöille parin kuukauden oleskelun Norjassa, Islannissa tai Färösaarilla.

Koillismaalla on hiljattain pilotoitu vastaavaa Instagram-kampanjaa ja tuettua etätyöntekijöiden oleskelua Work & Stay -hankkeen toimesta. Molemmista kokeiluista on jo saatu hyviä kokemuksia ja niitä halutaan jatkaa.

Toscanassa houkutellaan kansainvälisiä osaajia

Monipaikkainen työ nousi isoksi trendiksi koronapandemian aikana, ja se voi edelleen tarjota uusia mahdollisuuksia Euroopan maaseutumailla, väestökadosta kärsiville alueille. Pisan yliopiston mukaan diginomadisiin liittyy kaksi merkittävää ulottuvuutta: 1) millaisilla aluekehittämisen ohjelmilla voidaan houkutella asiantuntijoita muuttamaan ylikansoitetuista kaupungeista harvaan asutuille maaseutualueille, ja 2) mitä uutta diginomadit voivat tuoda muuttaessaan paikallisyhteisöön ja mitä he saavat elämänsä uudella paikkakunnalla.

Firenzessä maaliskuussa 2025 pidetyssä seminaarissa esiteltujen tutkimusten mukaan etätyö on kansainvälisesti kasvava ilmiö, jolla on laajempia vaikutuksia esimerkiksi Toscanan aluekehitykseen ja aluetalouteen. Diginomadismi tukee Toscanan hotelleja etenkin hiljaisimpina sesonkeina. Hotelleihin ja kyliin on perustettu Smart Working -huoneita, kalustettuja asuntoja, kokoustiloja sekä järjestetty yhteisiä tapahtumia, harrastuspaketteja ja jopa kouluopetusta perheiden lapsille.

Toscanan vuoristoalueen kylissä pyritään houkuttelemaan etätyöntekijöitä asumaan paikan päälle. Esimerkiksi Santa Fiorassa on luotu Smart Village -etätyötilat ja kahvila sekä kunnostettu vanha rakennus majoituskäyttöön. Kunnan pormestarin mukaan digitalisaatio ja etätyö ovat tuoneet merkittäviä etuja koko seudulle. Hän korosti useita keskeisiä tekijöitä, jotka tekevät alueesta houkuttelevan etätyöntekijöille, kuten sen korkealaatuinen ympäristö ja maisema, vahvat paikallisyhteisöt ja suhteellisen alhaiset elinkustannukset.

Italiaisten mukaan diginomadismin edistäminen tukee myös kylien pysyvän väestön hyvinvointia. Toscanassa pyritään etätyöntekijöiden houkuttelemisen ohella ylläpitämään kylien elävyyttä, säilyttämään palvelut lähellä ja mahdollistamaan toimeentuloa. Paikallinen kulttuuri, kuten Teatro Povero -teatteri, tarinaperintö ja taideresidenssit, ovat myös tärkeässä roolissa.

Toscanan toimintamallit sopisivat hyvin myös Kainuuseen. Kainuun osaajamarkkinoinnin tueksi olisi mielenkiintoista selvittää tarkemmin diginomadismin mahdollisuuksia, etuja, palvelutarjontaa ja muuttamisen esteitä. Erityisesti tutkimus kuntien vetovoimaindeksistä ja haasteista antaisi

selkeän mallin palveluiden kehittämiseen, alue-markkinointiin ja aluekehitysohjelmiin.

Muuttohalukkuudesta Kuhmoon ja Kajaaniin on tehty selvityksiä muun muassa pandemian aikana. Uusi kehittämishanke voisi kuitenkin tuoda uutta vauhtia osaajamarkkinointiin ja palveluiden kehittämiseen Toscanan mallin mukaisesti.

Diginomadien ohella paluumuutto on houkuttelun kohteena Irlannissa

EDIN-hankkeen kautta saimme mahdollisuuden kesäkuussa vierailla Irlannissa ja oppia Donegalin kokemuksista ulkoirlantilaisien ja heidän perheidensä paluumuuton edistämisessä. Irlannista arvioidaan muuttaneen ulkomaille yli 10 miljoonaa ihmistä vuoden 1800 jälkeen. Nykypäivänä iirläistäustaisia henkilöitä on maailmalla arvioiden mukaan jopa 70 miljoonaa, siinä missä itse saarivaltion väestö on vain kuusi miljoonaa.

Donegalin kreivikunnassa on onnistuttu luomaan muun muassa väestönkatkoa kärsineen Arranmoren saarelle etätyöntekijöitä houkutteleva ekosysteemi vielä ennen koronapandemiaa vedetyn valokuitukaapelin ja saarelle perustetun MODAM-hubin ansiosta. Working Holiday -kampanjoinnin avulla on saatu kansainvälistä mediakiinnostusta alueeseen ja useita osaajia perheineen, joilla on siteet Donegaliin, vierailemaan loman ja etätyön merkeissä entisessä kotimaassaan, muun muassa Skotlannista. Kuuleman mukaan irlantilaisia paluumuuttajia on alkanut asettua Donegaliin ja osa heistä on tullut pienelle Arranmoren saarelle jopa Yhdysvalloista asti.

Kainuustakin on ajan mittaan lähtenyt paljon ihmisiä muualle Suomeen ja ulkomaille saakka, muun muassa Norjaan ja Ruotsiin. Diginomadien ohella myös paluumuuttajissa piilee merkittävä potentiaali lähtöalueen elinvoimaisuuden palauttamisessa ja parantamisessa.

Artikkeliin perustuva kirjoitus on myös julkaistu syyskuussa 2025 Kainuun liiton verkkosivuilla: <https://kainuunliitto.fi/diginomadeista-uutta-virtaa-pohjoiseen/>

Lisätietoja:

EDIN-hankkeen kotisivu: <https://www.ely-keskus.fi/edin-euroopan-diginomadit>

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttöluoppa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

SIIRTOLAISUUDEN KOKEMUKSET JA MUISTOT SUOMESTA SENIOREIDEN VIRTUAALISISSA KAUNOKIRJALLISUUDEN LUKUHETKISSÄ

Tässä artikkelissa tarkastelen Kanadassa asuville suomenkielisille senioreille suunnattuja virtuaalisia lukuhetkiä, joissa luettiin ääneen suomalaista kaunokirjallisuutta. Kuulijoiden lukupäiväkirjojen kautta pohdin virtuaalisten lukuhetkien herättämiä muistoja sekä virtuaalisen ja saavutettavan nykykirjallisuuden lukemisen merkitystä ikääntyville suomenkielisille siirtolaisille. Artikkelin osoittaa kirjallisuuden kuuntelemisen tarjoavan samaistumispintaa, aktivoivan muistoja ja herättävän tunteita nostoen esiin yhteiskunnallisia kysymyksiä lukemisen tavoista ja kirjallisuuden merkityksellisyydestä.

Avainsanat: Virtuaalinen lukeminen, seniorit, kaunokirjallisuus, ääneen lukeminen, lukijakokemus

ANU MUHONEN

FT, dosentti, yliopistonlehtori

Helsingin yliopisto, Suomalais-ugrilainen ja pohjoismainen osasto

Kuva: Microsoft Copilot.

Johdanto

Tarkastelen tässä tutkimukseen perustuvassa artikkelissa Kanadassa Toronton Suomi-Kodissa asuville suomenkielisille siirtolaisenioreille suunnattuja virtuaalisia lukuhetkiä, joissa suomalaista kaunokirjallisuutta luettiin ääneen verkkokokouspalvelu Zoomissa. Toronton Suomi-Koti on yksi suomalaisyhteisöjen perustamista seniorien palveluasumisen muodoista, joita on myös muun muassa Ruotsissa, Australiassa ja Espanjassa. Suomi-Kodissa on sekä vuokra- että omistusasuntoja, ja monipuolista ohjattua toimintaa, harrastuksia sekä palveluja suomalaiselle ikääntyvälle yhteisölle suomen kielellä (Suomi-Koti 2025).

Virtuaalinen kirjojen ääneen lukeminen alkoi käytännön tarpeesta ja halustani auttaa. Suomalaisistaustaisille suomenkielisille senioreille haluttiin tarjota mielekästä tekemistä vuonna 2020 puh-
 jenneen COVID-19-pandemian aikana. Koska videoyhteys mahdollisti osallistumisen myös seniorikeskuksen ulkopuolelta, mukaan kutsuttiin myös muita suomenkielisen yhteisön jäseniä Kanadasta. Suomi-Kodin asukkaat kuuntelivat kirjojen lukemista omissa kodeissaan keskustelelevision kautta, ja muut osallistujat Zoomin kautta. Lukijana toimin minä, Saahkon kirjat luki *Kanadan Sanomien* päätoimittaja Liisa Qureshi.

Virtuaalisen lukupiirin ja tähän tutkimuksen liittyvän aineistonkeräyksen aikana luettiin seuraavat teokset: *Manu* (Raija Oranen, 2019), *Rouva C.* (Minna Rytisalo, 2019), *Papan kanssa kahvilla* (Lotta Saahko, 2020), *Kahvia ja karjalanpiirakoita* (Lotta Saahko, 2021) ja *Syyskirja* (Johanna Venho, 2021). Lukiessani pidin päällä kameraa, ja myös osalla kuuntelihoista oli kamera päällä. Virtuaalinen lukuhetki ei kuitenkaan toiminut perinteisen lukupiirin tapaan, sillä teoksista ei keskusteltu yhdessä lukuhetkien jälkeen. Kirjojen lukeminen on jatkunut myös sen jälkeen, ja jatkuu edelleen.

Tutkimuksellinen kiinnostukseni kuuntelijoiden ajatuksia ja kokemuksia kohtaan heräsi, kun kuuntelijat alkoivat lähettää minulle spontaanisti palautetta kuuntelijakokemuksesta koostuen ajatuksista, joita kirjojen kuuleminen herätti. Kommentteja lukiessani ymmärsin, että virtuaalisen suomen kielellä tapahtuvan nykykirjallisuuden ääneen lukemisen olevan kuulijoille mielekästä, kiinnostavaa ja jopa monella tapaa tärkeää. Siksi aloin pyytää vapaaehtoista kirjallista palautetta jokaisen lukukerran jälkeen, sillä halusin tarkastella suomalaisten senioreiden suomenkielisten virtuaalisten kaunokirjallisuuden kuuntelijakokemuksia yksityiskohtaisemmin. Kirjoitin aineiston pohjalta vertaisarvioitua artikkelin (Muhonen 2023), jonka pohjalta tämä teksti on laadittu.

Tutkimuskysymykset, aineisto ja metodit

Tarkastelen tässä tekstissä Kanadassa asuville suomenkielisille senioreille suunnattuja uudenlaisia virtuaalisia lukuhetkiä, joissa suomalaista kaunokirjallisuutta luettiin ääneen monipaikkaisesti, digitaalisesti ja virtuaalisesti. Pohdiskelen seuraavia kysymyksiä:

- Millaisia omaan elämään ja siirtolaisuuteen liittyviä kokemuksia seniorit muistavat ja refleктоivat virtuaalisten lukuhetkien kautta?
- Millainen merkitys virtuaalisella ja saavutettavalla suomenkielisen nykykirjallisuuden lukemisella on ikääntyville suomen kieltä osaaville siirtolaisille?

Pohdin lisäksi, millaisia merkityksiä ääneen lukemisella on senioreiden oman elämäntarinan kannalta mielekkäille muistoille ja suomalaisen yhteisöön kuulumisen tunteelle. Tekstin keskiössä ovat kuulijoiden ajatukset virtuaalisesta ääneen lukemisesta.

Tutkimusmateriaalina käytän osallistujien lukuhetkien jälkeen sähköpostitse, puhelimitse, tekstiviestitse tai kirjeitse tulleita spontaaneja palautteita sekä kuuntelijoilta pyytämiäni vapaamuotoisia anonymisoituja kirjallisia reflektioita eli lukupäiväkirjoja. Koska lukeminen tapahtui Suomi-Kodin keskustelelevision kautta ja vaikka kuuntelijat näkivät minut, minä en nähnyt kuuntelijoita, tiennyt kuinka paljon heitä oli tai keitä he olivat. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja lukupäiväkirja-aineisto palautettiin minulle nimettömänä. Kaikki materiaali, joista vastaajat olisi voinut tunnistaa, on jätetty analyysini ulkopuolelle. Tutkimukseni ei arvostellut tai arvottanut osallistujien näkemyksiä (ks. myös Muhonen 2023). Tutkimuksessani on aineistolähtöinen ja reflektiivinen ote ja tarkastelen kuuntelijoiden kokemuksia heidän kirjoittamiensa pohdintojen kautta. Kirjoittamisen avulla kuuntelijat merkityksellistävät maailmaa eli sanoittavat lukukokemuksen herättämiä ajatuksia. Koska toimin itse lukijana, olen myös kirjoittanut ajatuksia omasta lukijakokemuksesta lukupäiväkirjaani. Omat lukupäiväkirjahuomioni tukevat kuuntelijoilta kerättyjä aineistoja avaamalla yksittäisten lukuhetkien taustoja. Etnografian avulla voin tulkita tietyissä konteksteissa esiintyviä käytänteitä, jotka muotoutuvat tilanteisiin liittyvissä sosiaalisissa ja historiallisissa prosesseissa (Rampton 2007, 585).

Lingvistinen etnografia pohjautuu siihen, että kieli ja sosiaalinen elämä muotoutuvat yhdessä. Sovellan tutkimuksessa lingvististä etnografiaa tiedonkeruun, käsittelyn ja analyysin menetelmänä (Creese 2008; Lehtonen & Pöyhönen 2020). Et-

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttöluoppa osoitteesta: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

nografian kautta pääsen käsiksi kokemukselliseen tietoon, jota vain osallistujilla on ja jota emme muuten kuin heiltä kysymättä voi löytää (Heller 2008, 250). Etnografiselle tarkastelulle on keskeistä se, että ilmiöiden hahmottaminen tapahtuu ryhmän sisältä käsin nousevien ajatusten kautta (Creese 2008; Lehtonen & Pöyhönen 2020). Etnografinen käytäntö auttaa etsimään selityksiä sille, miksi ihmiset ajattelevat ja tekevät asioita tietyllä tavalla; se auttaa kertomaan jonkun toisen henkilön kokemusten tarinan (Heller 2008). Etnografinen tutkimusmenetelmä mahdollistaa lukupiirien kuulijoiden kokemusten ymmärtämisen (Heller 2008, 250; Copland & Creese 2015).

Soveltamalla etnografisia metodeja ja diskurssintutkimusta voidaan tarkastella, miten lukupäiväkirjatekstit, palautteet ja kirjeet kytkeytyvät kuuntelijoiden omiin elämäkokemuksiin. Kirjoitetut reflektiot auttavat minua tarkastelemaan kuuntelijoiden elämänpiiriä ja ymmärtämään sitä, ja samalla löytämään vastauksia tutkimuskysymyksiini. Analyysissa sovellan myös hermeneuttista fenomenologiaa eli viittaen kuulijoiden elämäkokemukseen ja pyrin esittämään kuulijakokemuksen merkityksen sellaisena kuin kuulija on tilanteen elänyt tai kokenut (Sloan & Bowe 2014). Lisäksi nostan esiin kuuntelijoiden näkökulmia kuuntelijakokemuksesta ja tulkintoja luetuista kirjoista. Tutkimuksessa on myös kansanlingvistisiä vaikutteita (Mielikäinen & Palander 2014).

Analyysia ja pohdintoja

Kuuntelijoiden kokemuksista nousi esiin teemoja, joita tarkastelemalla on mahdollista tulkita kuuntelukokemusten merkityksiä ja merkityksellisyyttä (Van Manen 2015, 79). Seuraavaksi esittelen kolme aineistossa säännöllisesti esiintyvää teemaa, jotka ovat (1) kirjallisuuden kuunteleminen keinona pohtia omaa elettyä (siirtolais)elämää, (2) kirjojen virtuaalinen kuunteleminen yhteisöllisenä suomalaisena toimintana sekä (3) kirjallisuus ikkunana suomen kieleen ja suomalaiseen kulttuuriin.

Kirjallisuus muistuttaa omasta eletystä elämästä ja Suomesta

Virtuaaliset kirjallisuuden kuuntelukokemukset herättivät kuuntelijoissa monenlaisia henkilökohtaiseen elämään liittyviä muistoja, ennen kaikkea Suomesta. Kuuntelijoissa heränneet tuttuuden ja merkityksellisyyden kokemukset saattoivat syntyä lähes mistä tahansa tarinasta osasta, kuten teemasta, henkilöistä, kirjan dialogista, ihmisten välisistä suhteista tai esimerkiksi paikkojen, maisemien ja esineiden kuvauksista.

Erästä kuuntelijaa esimerkiksi puhutteli *Syyskirjan* kuvaus Tove Janssonin studiosta Helsingissä. Kuuntelija oli kirjan tarinoita kuunnellesaan aistinut niissä jotain tuttua ja mieleen olivat tulleet hänelle lapsuudestaan tutun kaupungin paikat. Hän kuvaili yksityiskohtaisesti, kuinka tutujen paikkojen, kuten Hakaniemen kauppahallin, Tuomiokirkon ja Kaisaniemen koulun herättämät muistot saavat aikaan haikeuden tunteen ja ikävän lapsuuteen ”niin että rintaan koskee”.

Toista kuuntelijaa kirja inspiroi muistelemaan taannoista lomamatkaa Suomeen ja paikkoja, joissa hän oli vierailut. Häntä puhutteli erityisesti kuvaus Helsingin meri-ilmasta ja Ullanlinnasta, jossa voi ”tuntea meren tuoksun, vaikka ei näe merta”. Kuvaus oli hänen mielestään aito ja samankaltainen kuin hänen oma kokemuksensa. Siitä syystä kirjallisuuden herättämät mielikuvat saivat hänet muistelemaan Helsinkiä suurella lämmöllä. Oli tavallista, että maininnat tutuista paikoista, joissa kirjojen henkilöt vaikuttivat, herättivät muistoja sekä välillä myös kaipauksen kirjojen paikkoihin ja aikoihin, joihin ne sijoittuvat.

On hyvin henkilökohtaista, millaisena kauno-kirjallisuuden herättämät tuttuuden kokemukset koetaan ja esimerkiksi millaisia tunteita ne herättivät. Osa kuvasi kirjojen tarinoiden osuvan ”herkkiin kohtiin”, kun taas osa kuulijoista koki kuuntelijakokemuksen herättämät Suomeen liittyvät muistot lohdullisina ja onnellisina. Tunteita herättivät sekä konkreettiset että aisteihin liittyvät kuvaukset. Monelle kuulijalle suomalainen kirjallisuus näyttäytyykin vapauttavana oman elämän pohtimisen välineenä (Muhonen 2023). Lukuhetkiä analysoitaessa ääneen lukemisessa voidaan nähdä jopa terapeutisen lukemisen piirteitä (Kinnunen 2022; Kosonen 2022; Kosonen & Ihanus 2022).

Kirjallisuus tarjosi senioreille välineen pohtia omaa elämäänsä ja historiaansa. Kirjojen tapahtumat ja niihin eläytyminen muistuttivat eletyn elämän kokemuksista, tai kuten eräs osallistuja osuvasti kommentoi: ”Much of it feels tutulta.” Virtuaalinen lukeminen on siis dialoginen kokemus, joka sisällyttää kuuntelijan elämäkokemuksen kirjallisuuden merkitysneuvotteluun (Muhonen 2023, 71).

Monet lukukokemusten herättämät muistot liittyivät suomalaisiin asioihin ja esineisiin. Kuuntelijat mainitsivat esimerkiksi ”Pommakin” ja ”apelsiini Jaffan” makukokemuksen, koivun tuoksun, puhtaiden ulkona narulla kuivuneiden valkeiden lakanoiden tuoksun sekä saunavastan ja siihen liittyvän suomalaisen saunakokemuksen. Kirjojen tarinoissa mainitut suomalaiset asiat ja esineet saivat kuuntelijat samaistumaan kirjan henkilöiden kokemuksiin. Kirjat herättivät myös monenlai-

sia aistimuistoja, jotka liittyivät omiin kokemuksiin Suomesta ja suomalaisuudesta.

Suhde kirjojen tapahtumiin ja tapahtumien ajankohtiin ilmaistiin kuvaamalla omia tunteita. Monet valituista kirjoista sijoittuivat menneille vuosikymmenille ja kertoivat menneisyyden henkilöistä tai koostuivat niissä esiintyvien henkilöiden muistelmista. Suomeen sijoittuvat kirjat veivät Kanadassa elämänsä viettäneiden senioreiden ajatukset lapsuuteen ja aikaan, jolloin he vielä asuivat Suomessa. Kirjojen henkilöhahmojen kanssa jaetut elämäkokemukset puhuttelivat ja koskettivat. Kirjojen henkilöihin samaistuttiin ja heidän elämäkokemuksensa tuntuivat kuulijoista joskus jopa omilta.

Saahkon kirjoittama Karjalan evakoista kertova *Kahvia ja karjalanpiirakoita* sai erään Suomessa 1947 vuonna syntyneen, mutta jo lapsena Kanadaan muuttaneen, henkilön mietiskelemään juuriaan ja perhehistoriaansa. Karjalasta kertovan kirjan tarinat aiheuttavat tunnereaktion ja kaipauksen Karjalaan, jossa kuuntelija ei itse ollut koskaan käynyt. Saman kirjan kuunteleminen koskettti syvästi myös erästä toista kuuntelijaa ja muistutti varhaislapsuuden kokemuksista sodanaikaisessa Suomessa. Hänelle puolestaan muistui mieleen kokemus Helsingin pommisuojiin kylmyydestä ja karuudesta. Omaelämäkerrallisiin teoksiin samaistutaan siis monitasoisesti. Teoksen tapahtumien ymmärtäminen vaatii sekä kuuntelijalta että tutkijalta Suomen historian tuntemista (Muhonen 2023, 71).

Kirjallisuus puhuttaa kuuntelijoita ja herättää ajatuksia, ja rohkaisee kuuntelijoita myös jakamaan näitä kokemuksia. Kirjojen tapahtumat, historialliset ajanjaksot, henkilökuvaukset ja esimerkiksi tapahtumapaikat herättivät kuulijoissa monenlaisia muistoja ja tunteita. Kirjojen henkilöihin samaistuttiin sekä oman elämäkokemuksen että perhehistorian kautta. Monella osallistujalla oli luetujen teosten kuvaamiin aikakausiin tai tapahtumiin liittyviä henkilökohtaisia muistijälkiä. Hermeneuttisessa fenomenologiassa yksilön kokemusta pohditaankin suhteessa muiden kokemuksiin (Van Manen 2015, 7).

Kirjoittamalla lukukokemuksestaan kuuntelijat eivät vain jakaneet ajatuksia, joita heille heräsi kirjojen kuuntelemisen aikana, vaan käsittelivät kokemustaan myös osana laajempaa kielellistä, kulttuurista ja historiallista kontekstia. Usein he pohtivatkin sekä omaa yksilöllistä että yhteisöllistä kuulumisen tunnettaan, joka kiinnittyi eri aikakausiin ja erilaisiin paikkoihin.

Kirjallisuus yhteisöllisenä kulttuuritoimintana

Kulttuurikokemuksen tuoma hyvinvointia edistävä vaikutus perustuu usein sosiaaliseen osallistumi-

seen (Hyypä & Mäki 2003). Yhteisöllisten kulttuuriharrastusten on nähtykin lisäävän vanhempien aikuisten fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja vähentävän esimerkiksi tarvetta lääkähoidolle. Yhteisölliset kulttuuriharrastukset vähentävät myös yksinäisyyden tunnetta. (Cohen ym. 2006, 726, 733.) Suomenkieliset seniori-ikäiset kuuntelijat kokivat vahvaa osallistumisen, osallisuuden ja yhdessä tekemisen tunnetta virtuaalisen kuuntelijakokemuksen kautta. Virtuaalisen kuuntelemisen yhteisöllinen ulottuvuus korostui kaikkien kuuntelijoiden pohdinnoissa

Eräs kuuntelija korosti, että nimenomaan kuuntelijakokemuksen jakaminen toisten suomalaistaustaisten senioreiden kanssa teki kokemuksesta merkityksellisen. Tärkeää oli myös, että kirjan lukija oli kuuntelijan mielestä ”ystävällinen ihminen” ja suomalaisessa yhteisössä tunnettu henkilö. Eräs kuuntelija kirjoitti, ettei ehkä edes haluaisi lukea kirjoja yksin, koska niiden sisältö on välillä surullista. Toinen kuuntelija kommentoi, että hän innostui kokemuksesta niin paljon, että haluaa ostaa suomenkielisiä äänikirjoja tulevaisuudessa. Samalla hän kuitenkin lisäsi, että pelkkiä äänikirjoja kuuntelemalla lukijaan ja muihin kuuntelijoihin ei synny samanlaista yhteyttä kuin Suomi-Kodilla järjestetyissä virtuaalisissa lukuhetkissä. Virtuaalisen yhteisön läsnäolo teki siis lukuhetkestä pelkän äänikirjan kuuntelemista merkityksellisemmän. Suomalaisen kirjallisuuden kuunteleminen yhdessä vaikuttikin olevan tärkeä ja jopa keskeinen osa lukukokemusta. Ääneen lukemisen hyvinvointia lisäävä vaikutus perustuu virtuaalisen osallistumisen tarjoamiin sosiaalisiin tilanteisiin ja niiden voimaannuttaviin vaikutuksiin (Nummelin 2011, 2).

Suomalaisyhteisön seniorit kokivat jakavansa jotakin yhteistä ja ainutlaatuista, mikä vahvistaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Kirjallisuuden kuuntelemisen lisäksi virtuaalinen lukuhetki nähtiin mahdollisuutena jakaa omaa kiinnostusta ja rakkautta suomalaista kulttuuria ja erityisesti kirjallisuutta kohtaan. Yhteinen tausta ja jaettu kiinnostus suomalaiseen kulttuuriin ovat merkityksellisiä ja tukevat yhteenkuuluvuuden vahvistumista jopa virtuaalisesti.

Kirjallisuus ikkunana suomen kieleen ja Suomeen

Pohdinnoissa korostui myös yhteisen kielen ja taustan merkitys. Lukuhetket herättivät ajatuksia paitsi Suomesta, myös suomen kielestä. Kuuntelijat kommentoivat erityisesti suomen kielen kuulemisen, suomalaisten sanojen herättämien muistikuvien ja muistojen merkityksellisyyttä. Suomen kieleen liittyvät pohdinnat olivat keskiössä lukuhet-

kistä kirjoitetuissa palautteissa. Palautetta annettiin suomen kielellä kuuntelemiskokemuksesta, mutta myös itse kielestä ja kielen herättämistä ajatuksesta. Suomea kuvailtiin muun muassa rikkaaksi ja kauniiksi kieleksi. Eräs kuuntelija kommentoi, että suomi kuulostaa hänestä ”lapsuuden sinfonialta”, jota hän ei ole kuullut pitkään aikaan. Myös kirjallisuudesta kumpuavat sanat ja ilmaisut herättivät monenlaisia tunteita ja positiiviseksi koettuja muistoja: ”Some of the experiences are so familiar to me – it’s as though they were mine”, ”Poisiminaan vadelmia”, mennä ”raitsikka-ajelulle” tai ”syödä lihapullia ja muussia”. Kieleenkin liittyy siis kauniita muistijälkiä lapsuudesta – ajasta, jolloin suomea on käytetty aktiivisesti Suomessa asuessa.

Kuulijakunnassa oli ehkä hieman yllätyksekseni useita, jotka eivät olleet tottuneita lukemaan kirjallisuutta suomeksi. Palautteissa kuvailtiin jonkinasteista tottumattomuutta suomen kielen käyttöön ja erityisesti kaunokirjallisuuden lukemiseen: ”En ole puhunut suomea päivittäin vuosikymmeniin ja minun on helpompaa ymmärtää puhetta kuin lukea itse” tai ”luen hitaasti ja se vaatii minulta paljon enemmän kuin kuunteleminen”. Kuunteleminen koettiin vaivattomaksi, kun taas lukeminen hitaammaksi ja vaativammaksi. Virtuaalinen lukeminen siis mahdollisti osalle kuulijoista pääsyn suomenkielisen kirjallisuuden piiriin, jota monet myös arvostivat.

Kielen kuulemisen lisäksi myös kuuntelemista itsessään painotettiin ja sen rooli koettiin erityiseksi. Kuuntelemalla kuulijat kokivat voivansa keskittyä erityisesti kieleen. Suomenkielisen kirjallisuuden kuuntelemisen koettiin myös virkistävän omaa kielitaitoa. Kuuntelijat kokivat jopa sanavarastonsa laajentuneen kuunneltuaan nykykirjallisuutta. Pelkästään suomen kielen kuuleminen herätti tunteita kuuntelijoissa. Kielen merkityksestä kertoo myös se, että kuulijat kokivat samaistuvansa tarinaan nimenomaan kielen kautta. Eräs kuuntelija oli kiitollinen kielitaidon säilymisestä elämänpolun aikana ja siitä, että hänellä on edelleen kyky kuunnella ja ymmärtää suomen kieltä, vaikka aikaa oli kulunut ja kieli tuntui ajoittain monimutkaiselta. Kirjallisuuden ääneen lukemista arvostettiin, koska se mahdollisti suomen kielen kuulemisen.

Lukupäiväkirjoissa kommentoitiin suomen kieltä myös tunnekielenä. Tarinat itkettivät ja naurattivat, koska kieli mahdollisti uppoutumisen kirjojen tarinamaailmaan. Suomeksi lukeminen herätti kuulijaoissa myös kaipauksen, arvostuksen ja kiitollisuuden tunteita. Eräs kuuntelija pohti, että suomenkielisten kirjojen kuunteleminen pitkästä aikaa oli kuin joku olisi avannut sisäisen aarrearkun, josta voi löytää uusia suomen kielen sana-aarteita. Lukemattomat kommentit koskivat juuri kuunte-

Virtuaaliset kuunteluhetket mahdollistavat yhdessä tekemisen ja yhteisöön kuulumisen.

lukokemusten kautta mieleen muistuneita sanoja, lauseita tai lausahduksia.

Kuulijat kokivat erityistä iloa huomattessaan ymmärtävänsä kuulemaansa ja sisäistäessään suomeksi kirjoitetun tarinan. Eräs osallistuja kirjoitti: ”I love this. So many phrases that I have not heard in decades and yet they come right back to me! Ymmärrän!” Kommentti ”ymmärrän” viittaa iloon, jonka suomenkielisen kaunokirjallisuuden ymmärtäminen tuotti. On kuin kieli olisi ollut jollakin tasolla piilossa muistin kätköissä, ja kuuntelemisen kautta herännyt kielen hallinnan tunne sisälsi iloa ja kiitollisuutta. Suomenkielisen kirjallisuuden kuunteleminen palautti monelle erityisen yhteyden suomen kieleen ja suomalaiseen kirjallisuuteen.

Lopuksi

Tässä artikkelissa olen tarkastellut suomenkielisille Kanadassa asuville senioreille järjestettyä virtuaalista kirjallisuuden ääneen lukemista etnografisen tutkimusmetodologian viitekehyksessä. Kuuntelijoiden kirjoittamien pohdintojen ja haastattelujen pohjalta analysoin heidän lukukokemuksiaan ja niihin liittyviä teemoja. Vaikka nykyaikaisen kaunokirjallisen kentän sanotaan olevan muun elämän tavoin kauttaaltaan digitaalisuuden läpäisemä, on

virtuaalinen ääneen lukeminen ollut tälle seniori-ikäiselle kanadalaiselle suomalaistaustaiselle kuulijakunnalle uudellinen, merkittävä ja jopa eheyttävä kokemus (Roine & Piippo 2021, 7; Muhonen 2023, 68;).

Kirjallisuuden kuunteleminen aktivoi kuuntelijoita refleктоimaan omia elettyjä kokemuksia (*lived experience*). Kuuntelijat samaistuvat kirjan tapahtumiin, ja lukukokemus muistutti heitä usein omista vastaavanlaisista kokemuksista. Tulkitessaan tarinoita ja eläytyessään niihin kuuntelijat pohtivat henkilökohtaisia kokemuksiaan, jolloin teosten yhtymäkohdat heidän omaan elämäänsä herättivät tunteita. Kieli ja kirjallisuus palauttivat yhteyden heidän kaipaamaansa ja rakastamaansa Suomeen välimatkasta huolimatta.

Virtuaalinen ääneen lukeminen ja suomalaisen kirjallisuuden tarkastelu nostavat esiin yhteiskunnallisia kysymyksiä lukemisen tavoista sekä kirjallisuuden merkityksellisyydestä. Tässä tutkimuksessa ääneen lukeminen tapahtui vuorovaikutuksessa, jossa suomenkielinen lukija ja suomalaisen seniorikodin asukkaat, tutkija ja siirtolaisyhteisö sekä yksilöiden, yhteisön ja yhteiskunnan tarpeet kohtasivat. Lukemisen tapojen ja paikkojen muuttuessa avautuu uudenlaisia näkökulmia kirjallisuuteen ja lukijuuteen (ks. myös Muhonen 2023). Digitaalinen yhteisöllinen lukutapa on myös sosiaalista ja kulttuurista toimintaa. Tässä uudenaikaisessa virtuaalissa ääneen lukemisessa jokainen osallistuja oli samanaikaisesti sekä yksityinen kuuntelija että uudenlaisten suomalaisista senioreista koostuvien yhteisöllisten lukukäytäntöjen ja toiminnan rakentajia.

Virtuaaliset kuunteluhetket mahdollistavat yhdessä tekemisen ja yhteisöön kuulumisen. Erityisen antoisaa lukeminen oli tutkimukseni mukaan niille, jotka eivät enää lue itse tai joille suomen kielellä lukeminen on haastavaa. Kirjojen kuunteleminen mahdollistaa kirjallisuuden saavutettavuuden silloinkin, kun oma lukukyky on jostakin syystä heikentynyt (Laukkanen Colliander & Teikari 2018; Lindh & Hiidenmaa 2023) tai kirjoja ei ole muuten siirtolaisyhteisön saatavilla. Siksi väitänkin, että yhteisöllinen ja digitaalinen kirjallisuuden harrastaminen lisäsi senioreiden toimijuutta. Kirjojen kuunteleminen oli monelle uudellinen mieluisa kokemus, ja palautteen perusteella on selvää, että kuuntelijat arvostavat suomalaisen kirjallisuuden ääneen lukemista ja kokevat sen antoisaksi.

Lähteet

Cohen, Gene, Susan Perlestein, Jeff Chapline, Kelly Jeanne, Firth Kimberly & Samuel Simmens (2006). The Impact of Professionally Conducted Cultural Programs on the Physical Health, Mental Health and Social Functioning of Older Adults. *The Gerontologist* 46 (6), 726–734.

Copland Fiona & Angela Creese (2015). *Linguistic Ethnography: Collecting, Analysing and Presenting Data*. London: Sage.

Creese, Angela (2008). Linguistic Ethnography. Nancy Hornberger (toim.). *Encyclopedia of Language and Education 10*. New York, NY: Springer Science and Business Media, 229–241.

Heller, Monica (2008). Doing ethnography. Li Wei & Melissa. G. Moyer (toim.), *The Blackwell guide to research methods in bilingualism and multilingualism*. Oxford: Blackwell Publishing Ltd, 249–262.

Hyypä Markku & Juhani Mäki (2003). Social participation and health in community rich in stock of social capital, *Health Education Research* 18 (6), 770–779

Kinnunen, Eevastiina (2022). Jaetut sanataidekokemukset luovan lukemisen lukupiireissä. Päivi Kosonen & Juhani Ihanus (toim.), *Hoitava lukeminen — Teoreettisia ja käytännöllisiä näkökulmia lukemistyöhön*. Tampere: Vastapaino, 211–229.

Kosonen, Päivi (2022). Yksin ja yhdessä, vapaasti ja ohjatusti — Hoitavan lukemistyön mahdollisuuksia. Päivi Kosonen & Juhani Ihanus (toim.), *Hoitava lukeminen — Teoreettisia ja käytännöllisiä näkökulmia lukemistyöhön*. Tampere: Vastapaino, 47–66.

Kosonen, Päivi & Juhani Ihanus (2022). *Hoitava lukeminen — Teoreettisia ja käytännöllisiä näkökulmia lukemistyöhön*. Tampere: Vastapaino.

Laukkanen, Anu, Marjukka Colliander & Anne Teikari (2018). Tarvitseva, ulkopuolella, vailla: Kulttuurin saavutettavuuden tulkintoja kulttuuri-, sosiaali- ja terveysalan henkilöstön puheessa. *Kulttuuripolitiikan Tutkimuksen Vuosikirja*, 3(1), 6–20.

Lehtonen, Heini & Sari Pöyhönen (2020). Lingvistinen etnografia toimintayhteisöissä. Minna Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne & Kaius Sinnemäki (toim.), *Kielentutkimuksen menetelmiä* 1–4. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 345–373.

Lindh, Ilona & Pirjo Hiidenmaa (2023). Äänikirjojen kuuntelu osana lukemisen kulttuuria. *Kulttuurintutkimus*, 40 (1), 3–10.

Mielikäinen, Aila & Marjatta Palander (2014). *Miten suomalaiset puhuvat murteista? Kansanlingvistinen tutkimus metakielestä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Muhonen, Anu (2023): Virtuaalista lukemista suomalaistaustaisille senioreille Kanadassa. Pirjo Hiidenmaa, Ilona Lindh, Sara Sintonen & Roosa Suomalainen (toim.), *Lukemisen kulttuurit*. Helsinki: Gaudeamus, 67–79.

Nummelin, Sanna (2011). Kulttuurin hyvinvointivaikutukset: onnea, elämyksiä, terveyttä. *Tutkimuskatsauksia 1/2011*. Turku: Turun kaupunki, kaupunkitutkimus- ja tietoyksikkö.

Rampton, Ben (2007). Neo-Hymesian Linguistic Ethnography in the United Kingdom. *Journal of Sociolinguistics*, 11 (5), 584–607.

Roine, Hanna-Riikka & Laura Piippo (2021). Kirjallisuus ja sen tutkimus digitaalisissa ympäristöissä. *Kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehti Avain*, 18 (2), 6–27.

Sloan, Art & Brian Bowe (2014). Phenomenology and hermeneutic phenomenology: The philosophy, the methodologies and using hermeneutic phenomenology to investigate lecturer’s experiences of curriculum design. *Quality and Quantity*, 48 (3), 1291–1303.

Suomi-Koti (2025). Suomi-Koti. Saatavilla: <http://www.suomikoti.ca/>. Luettu 17.8.2025.

Van Manen, Max (2015). *Researching lived experience: Human science for an action sensitive Pedagogy*. 2 p. Albany, NY: SUNY.

ULKOSUOMALAISTEN DIGITAALISET YHTEISÖT RIKKOVAT RAJOJA

Ihmisten välinen yhteydenpito on digitaalisuuden myötä muuttunut viime vuosikymmeninä merkittävästi. Samalla myös yhteisöllisyys on murroksessa. Fyysisten tapaamisten sijasta vuorovaikutus tapahtuu yhä useammin älylaitteiden välityksellä sosiaalisessa mediassa ja digitaalisilla alustoilla. Paikallisen yhteisöllisyyden rinnalle ja osin sitä korvaamaan on syntynyt yllirajaisia digitaalisia ulkosuomalaisyhteisöjä. Digitaaliset yhteisöt vahvistavat ulkosuomalaisuuden monimuotoisuutta ja mahdollistavat osallistumisen fyysisestä sijainnista riippumatta.

Avainsanat: muuttoliike, ulkosuomalainen, yhteisöllisyys, yllirajaisuus, digitaalisuus

PEKKA SAURI
Puheenjohtaja, Suomi-Seura ry

TINA STRANDBERG
Toiminnanjohtaja, Suomi-Seura ry

Vuoden 2025 alussa Suomi-Seura ry kutsui eri puolilla maailmaa asuvia suomalaisia osallistumaan avoimiin työpajoihin, joiden tavoitteena oli ideoida uudenlaisia vaikuttamisen ja osallistumisen muotoja. Työpajojen tulokset kertoivat ulkosuomalaisten toivovan matalan kynnyksen virtuaalisia kohtaamispaikkoja, joissa on mahdollista kohdata ajankohtaisten ja merkityksellisten aiheiden äärellä sekä jakaa kokemustietoa. Helposti lähestyttävä ja inspiroiva yhteisö sekä arvostava ja yhteisöllinen keskusteluympäristö nähtiin erityisen tärkeänä.

Tässä kirjoituksessa esittelemme kaksi viime vuosina nopeasti kasvanutta digitaalista ulkosuomalaisyhteisöä, joiden jäseniä yhdistävät Suomi ja halu verkostoitua muiden ulkomailla olevien suomalaisten tai suomalaistaustaisten kanssa itselle merkityksellisten asioiden äärellä. Niiden toiminnan perustana ovat suomalaiseen mielenmaisemaan kuuluvat arvot: luottamus, rehellisyys ja toisten kunnioittaminen yhdistettynä suomalaiseen osallistumiseen ja digitaaliseen edelläkävijyyteen.

Rajatonta yhteislaulua suomen kielellä

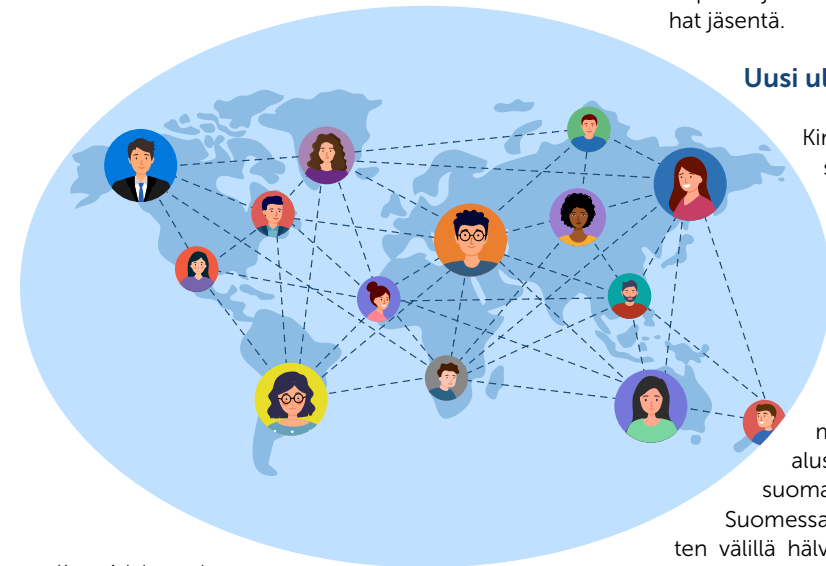
Ulkosuomalaisten suurkuoro sai alkunsa koronavuosiensa aikana vuonna 2021 vastauksena tar-

peeseen ylläpitää kulttuurista yhteenkuuluvuutta poikkeusoloissa. Kuoro yhdistää satoja laulajia 16 eri maasta ja hyödyntää digitaalisuutta innovatiivisesti. Maailmanlaajuiset kuoroharjoitukset toteutetaan virtuaalisesti Zoom-alustalla. Digitaaliset menetelmät luovat pohjan laajalle osallistumiselle ja yhteyksien ylläpitämiselle. Erilaisten virtuaalisesti toteutettujen projektien rinnalla kuoro on tehnyt konserttikiertueita vuosina 2024 ja 2025. Laulajien henkilökohtaiset kohtaamiset ovat syventäneet virtuaalisissa harjoituksissa luotuja kontakteja.

Kuoron toiminnan keskiössä ovat yhteislaulun ilo, suomalainen musiikkiperinne sekä yhteenkuuluvuuden tunne. Ulkosuomalaisten suurkuoro peilaa suomalaista kulttuuria ja musiikkia kahdella eri tasolla. Yhtäältä esittäessään perinteistä suomalaista kuoromusiikkia, kuoro vie suomalaista musiikkia ja kulttuuriperinnettä ulkomaille. Toisaalta ulkosuomalaisten luomilla teoksilla, joilla on ulkosuomalainen historia kuoro peilaa musiikillisesti sitä, mitä ulkosuomalaiset katsovat osaksi identiteettiään.

Suomen kielen aktiivinen käyttö on keskeinen osa kuoron toimintaa. Kuorolaisten joukossa on myös kolmannen ja neljännen sukupolven ulkosuomalaisia, joille suomen kielen käyttö arjessa on harvinaista. Kuoro tarjoaa heille mahdollisuuden

Ulkosuomalaisyhteisö monimuotoistuu, kun maailmalla olevilla suomalaisilla on mahdollista olla entistä laajemmin yhteydessä muihin digitaalisten välineiden ja alustojen välityksellä. Digitaalisten suomalaisyhteisöjen myötä rajanveto Suomessa ja ulkomailla asuvien suomalaisten välillä häviää.

Kuva: AdobeStock.com.

vahvistaa kielitaitoaan ja ylläpitää yhteyttä suomalaiseen kulttuuriin turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä.

Isosisko Talousklubi USA tarjoaa asiantuntijuutta suomeksi

Yhdysvalloissa toimiva Isosisko Talousklubi USA on Facebook-alustalla toimiva suomalaisnaisten asiantuntijaverkosto, joka perustettiin vuonna 2020. Ryhmän jäsenet, eli isosiskot, ovat oman alansa huippuammattilaisia, jotka tuntevat Yhdysvaltojen kulttuuriset ja paikalliseen lainsäädäntöön liittyvät erityispiirteet. Ryhmä toimii matalan kynnyksen asiantuntijaverkostona, jossa tieto, kokemukset ja neuvot liikkuvat nopeasti. Tarjolla on asiantuntijawebinaareja ja vertaistukea turvallisessa ja rohkaisevassa tilassa. Yhteisö tukee jäsentensä taloudellista itsenäisyyttä, urakehitystä ja yrittäjyyttä uudessa kotimaassa. Tilaisuuksien aiheina ovat muun muassa osake- ja asuntosijoittaminen, yritystoiminnan aloittaminen, osakkuus yrityksissä, palkkaneuvottelut, kaksoiskansalaisuuteen liittyvät kysymykset ja perintöoikeus.

Isosisko Talousklubi USA tarjoaa työkaluja ja tukea paikalliseen kulttuuriin sopeutumiseen ja verkostoitumiseen muiden suomalaisten asiantuntijoiden kanssa. Yhteisön suosio on kasvanut nopeasti ja siihen kuuluu tänä päivänä jo lähes tuhat jäsentä.

Uusi ulkosuomalaisuus

Kirjoituksemme osoittaa, että yhteisöllisyyden maantieteelliset rajat välimatkoineen ovat historiaa ja erilaiset yhteisöt kulkeutuvat tänä päivänä älylaitteiden mukana paikasta toiseen. Myös ulkosuomalaisyhteisö monimuotoistuu, kun maailmalla olevilla suomalaisilla on mahdollista olla entistä laajemmin yhteydessä muihin digitaalisten välineiden ja alustojen välityksellä. Digitaalisten suomalaisyhteisöjen myötä rajanveto Suomessa ja ulkomailla asuvien suomalaisten välillä häviää. Tämä kehityskulku haastaa tulevaisuudessa myös tarkastelemaan uudelleen käsitettä "ulkosuomalainen", kun maailmalla olevat suomalaiset eivät enää ole yhteiskuntamme ulkopuolella vaan keskeinen osa kansainvälistä ja avointa Suomea.

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla. Tarkastele käyttöluvaa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

FINNS IN AUSTRALIA: FAMILY MEMORIES AND EVERYDAY HERITAGE ON FACEBOOK

In 2018, a Facebook group was founded for “those Finns who left loved ones and the life they knew behind and immigrated to Australia - some to return home and the others to stay”. I had awaited such a group since 2012, when I first became interested in how Finnish descendants explore and represent their history in Australia. The group’s focus is less on nostalgia and more on highlighting the largely invisible role of Finnish immigrants in Australian history. In this article, I examine the group’s hybrid memory practices as everyday, vernacular history-making and discuss methodological and ethical challenges of studying these types of Facebook groups.

Keywords: everyday heritage, Facebook, family memories, Finns in Australia, online memories

ANNE HEIMO

Professor of Folkloristics | University of Turku

Kuva: Adobestock.com.

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen -käyttöluvalla.
Tarkastele käyttö lupaa osoitteessa: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Today, the internet and social media are ubiquitous, a vital feature of everyday life, and crucial for connecting with and maintaining social networks among family members and friends, especially among transnational families and diasporic communities (see e.g. Dekker & Engbersen 2013; Andersson 2019; Ponzanesi 2020). However, social media sites are not all the same. Some are well suited for following and promoting certain topics, whereas others are better for keeping contact with family and friends. Though Instagram has gained popularity for sharing family photos (Barnwell, Neves, and Ravn 2023), it does not offer the same advantages for sharing family memories and stories as Facebook.

For nearly a decade, I have studied Facebook groups, which focus on the history of Finnish migration in North America and Australia (see e.g. Heimo 2017; Heimo 2021; Heimo under review).¹ I am especially interested in Facebook groups, which have been created independently from the “bottom up” by and for a specific community like the Facebook group *The History of Finns in Australia* (*Suomalaisten historia Australiassa*), which I focus on in this article.

Compared to Instagram and other popular social media platforms, Facebook is used more for the everyday exchange of stories and allows for the posting of various kinds of materials, from photos and videos to links, which makes it particularly popular within memory communities and groups. Often these groups “involve a retrospective gaze – a focus, an interest, and an emotional attachment to the past – that acts as the glue that ties these groups together” as Robin Ekelund has characterized these types of Facebook groups (Ekelund 2024, 2). However, in addition to sharing nostalgic content, in many groups, the focus is specifically on raising interest in and sharing knowledge of a certain aspect as is the case in the groups I have studied. At the same time the members are actively involved in the creating of *everyday heritage* (Ireland et al. 2025) –an emic view of what they themselves perceive as their heritage.

Facebook connecting Finns in Australia

Since the 1850s, more than 24,000 Finns have moved to Australia, nearly half of whom have at some point returned to Finland. The dying out of distinctly Finnish communities in Australia has been predicted for decades. Many scholars have believed that the loss of language will be the final

¹ My interest in Finnish migration stems partially from my own background. I have lived in Australia as a child and have family and friends in Australia.

First websites, and later on social media, have provided new means for connecting Finns living in different parts of Australia.

straw. However, time has proved such predictions to be premature. First websites, and later on social media, have provided new means for connecting Finns living in different parts of Australia. One of the oldest groups, and still one of the most popular Facebook groups with over 11,000 members, *Australian Suomalaiset* ['Finns in Australia'], was created in 2012. In this group, Finns planning to visit or move to Australia inquire about visas, jobs and social security, and search for contacts in different parts of the country. In 2017, a new group called *Australiassa pysyvästi asuvat suomalaiset* ['Finns living permanently in Australia'] was founded for Finns living in Australia to network, share information about various events and matters relevant to the Finnish community. At this time, many local Facebook groups were being founded around Australia for similar purposes. Many individuals belong to several of these groups.

I am aware that not all people of Finnish ancestry in Australia identify themselves as Finnish, see themselves as belonging to the Finnish community or have an interest in their roots (see Cola & Brusa, 2014, 110–111). I also acknowledge the fact that people may feel that their ancestry is a mixture and they do belong to just one specific ethnic community. Nonetheless, those who do join these groups have at least some interest in their Finnish roots and feel a need to maintain what they regard as their heritage and to be in connection with others with Finnish ancestry.

The Facebook group *The history of Finns in Australia (Suomalaisten historia Australiassa)* was created in 2018. I had been waiting for such a group to be created since 2012, when I first became interested as a researcher in how people of Finnish ancestry were exploring and representing their history in Australia. The group was originally created as a public group, but like many other Facebook groups since then, it became a private group in 2019, but remained still findable. The group keeps on gradually growing and has to date nearly 1,700 members. The original name, *Finns in Australia (Suomalaiset Australiassa)*, was changed to its current name in September 2019 to highlight the group's key purpose.

This group is dedicated to those Finns who left loved ones and the life they knew behind and immigrated to Australia - some to return home and the others to stay. There are other history groups to learn about Australia and Finland but this group is specific to learning about the Finnish immigration story in honour of those Finns who contributed to our Australian history, our

economy and our multicultural culture. They not only built roads, they cleared the land, they cut cane, they grew and harvested tobacco, they mined, they represented us in sport and some even served our country. All this and more in the stinking hot and humid conditions of the tropics. Amazing. Totally amazing when you realise where they came from. Their stories have to be told and recorded. (*The History of Finns in Australia*, 2019.)

The description of the group encompasses many aspects of the typical settler-migrant narrative: the claiming of land and a climate that differed dramatically from the settler-migrants' home country (see e.g. Barnwell 2021; Attebery 2022; Saramo 2022). This is not surprising considering the background of the administrator. The great-grandfather of the administrator was a Finn, which she had only discovered near the time when she chose to create the group and which in fact inspired her to create the group.

When I started this group, I did so because I felt there was so very little known about Finns in Australia - Far North Queensland in particular. We touched on different ethnic groups when I was studying history at University but not the Finns. When I discovered I had Finnish ancestry, I became intrigued and did some local research. What I found, astounded me - particularly after I discovered we had a very real Finnish presence in North Queensland. We had the tobacco growers on the Atherton Tablelands, the road builders in Cairns, the cane cutters in the Ingham area and the miners in Mt Isa. We also had the utopian dreamers - the followers of Matti Kurikka. I wanted a place to tell their stories - so this group was born. (*The History of Finns in Australia*, 2023.)

Similar to the administrator many of the group members are either second or third generation Finns, whose parents or grandparents moved to Australia during the two major waves of migration from Finland. In the 1920s, hundreds of Finns especially from Osthrobothnia moved to Northern Queensland. In the 1950s and 1960s many head to the mining city of Mount Isa or wherever they could find work like my own parents did in the late 1950s (Koivukangas 1974; Koivukangas 1986; Heimo 2023.)

The administrator also calls out for the recognition of the role of Finnish immigrants in Australia.

Engagement in Facebook groups like the The History of Finns in Australia is an easy way to share family memories within a group one feels connected to even when they do not know each other or have to commit to too seriously.

lian history. Due to the size of the Finnish community² the Finns are virtually invisible in Australia and they and their role in Australian history and society goes largely unrecognised.

I want their stories told - loud and bold. I don't want them lost in what Captain Cook did, and the First Fleet or any other part of Australian history - unless they were there. I'm proud of what these immigrants have done and I want to ensure that we who follow them, know what they did as well. (*The History of Finns in Australia*, March 2023.)

Facebook groups as a form of everyday and vernacular history making

I mostly follow the Facebook group quite passively, except for the occasional "like". However, though the posts interest me on a personal level, as a researcher analysing the group's shared memories and narratives, I did not want to interfere with the activities of the group. Sometimes, this even means refraining from sharing information that most likely would interest the members. For all my prior studies on Facebook groups, I informed the administrators of my personal interest and background as well as of my role as a researcher when joining the group. For this study, I contacted the administrator and posted an announcement in the group about my interest in the group and its activities in October 2024. This post almost immediately received 64 reactions (55 likes, 7 hearts and 1 care) and seven comments. The commentators were happy and supportive about my plans to study the group and several shared their story of migration to Australia in their comment. I have considered carefully what and how I may use material posted in the Facebook group since I am aware that my choice of topic might not be what the members had anticipated.

I have approached the Facebook group as an active and evolving collection of posts. Instead of applying digitised methods, like online ethnography, I use hybrid methodologies to grasp the complexity and messiness related to the creating of everyday heritage in the Facebook group (Ekelund 2024, 5; see also Merrill 2025.) First, I looked

² Australia has a population of 27.4 million, of which 8 million (30%) were born overseas. The latest 2021 census recorded 7 831 Finnish-born people in Australia, with more than 50% of them being over 65 years of age (Australian Bureau of Statistics, People in Australia who were Born in Finland). The number of Finnish-born persons was highest in 1971, when 10 359 Finns were residing in Australia (Watson 1997).

at the collection as a whole to obtain a general view of the group and their activities. Then, I read through the posts to gain an overall understanding of the kinds of topics the group is interested in and chose my cases using both search words and scrolling through the photos. In addition to paying attention to the topics discussed with in the posts, I also analysed the posts against the grain to discover what topics were missing. In addition to textual analysis, I also applied visual discourse analysis (Rose 2012) and analysed photos, screens shots and other images published in the group. In many cases, images have more to say than the text. The images posted in the group were clearly chosen for their contents and not their aesthetic qualities. Images attract attention, but especially old photos are commonly used to commemorate and to comment on what has changed (Gregory 2024). All the themes can be regarded as typical of the group and can also be found in published local and family histories of migrant and settler communities elsewhere (see e.g. Barnwell 2021; Attebery 2022; Samamo 2022).

Compared to other similar, mostly North American, Facebook groups that I have studied (e.g. Heimo 2017; Heimo 2021), this group is quite small and not very active, but it continues to grow little by little. In contrast to the other Facebook groups for Finns in Australia, the main language of this group is English. The posts are usually brief, mundane and about topics that the members can easily relate to. They are non-provocative and rarely result in heated discussions or debates. The posts include mostly references to books, studies or pieces of news about Finns in Australia. Family photos or old newspaper clippings are often shared when someone has come across them at home. Such posts attract more attention and are often commented on with references to the commentators' own family history.

A typical example of popular posts are two separate posts published in the group in July 2025. Both of the posts celebrated nearly six decades of living in Australia by members, who had moved as young children to Australia with their families. One of the posts included a photo of the group member's visit to Finland that summer, the other a childhood photo of the member and her brother taken before they moved to Australia. Both posts were greeted with great enthusiasm by the group members and they received a great many likes and hearts each as well as comments. Especially the post on visiting Finland prompted plenty of reactions (159 likes, 31 comments). Many of these comments included expressions of mutual feelings of what it feels like to visit Finland and when

the commentators themselves had last been there. Both posts also received comments, which told briefly of the commentators own families' migration to Australia. The sharing of family histories is a common characteristic for these types of Facebook groups.

The more active group members do not rely only on their own personal collections, but also clearly search for suitable information from various sources, for instance archives, newspapers and websites, to share in the group. They also give guidance to other group members on where and how to search for information. The reactions and comments reveal the urgent need felt by many members to know more about the history of Finns in Australia. Many of the group members do not know much about this history, and so time and again, they respond to the posts with expressions of gratitude.

Conclusions

In the Facebook group *The History of Finns in Australia*, everyday heritage is produced by sharing family stories, which consist of text, photos, newspaper clippings, books and images of objects connected to family and community history. People respond to posts that they can relate to by exchanging similar kinds of memories and experiences. Engagment in Facebook groups like the *The History of Finns in Australia* is an easy way to share family memories within a group one feels connected to even when they do not know each other or have to commit to too seriously. The stories tell us who we are and where we belong,

and they are therefore considered trustworthy sources whose reliability is rarely questioned. The Facebook group offers people a place to reminiscence, to learn about their mutual history and to celebrate and showcase their heritage in a pleasant and supportive atmosphere without having to deal with the hardships and less successful sides of immigration. Furthermore, in a situation where the history of the Finnish community in Australia is not well known, the Facebook group *The History of Finns in Australia* offers a much desired place to showcase the history of Finnish migration to Australia and the role Finnish immigrants have had in the building of Australia.

References

Websites

- Australian Bureau of Statistics (2021). People in Australia who were born in Finland. Available: https://www.abs.gov.au/census/find-census-data/quickstats/2021/2403_AUS. Accessed 18.8.2025.
- Facebook (n.d.). The History of Finns in Australia (Suomalaisten historia Australiassa). Available: <https://www.facebook.com/groups/1658470617566590>. Accessed 18.8.2025.
- Facebook (n.d.). Australian Suomalaiset. Available: <https://www.facebook.com/groups/208952145899098>. Accessed 18.8.2025.
- Facebook (n.d.). Australiassa pysyvästi asuvat suomalaiset. Available: <https://www.facebook.com/groups/447364395652294>. Accessed 18.8.2025.

Literature

- Andersson, Kerstin (2019). Digital diaspora: An overview of the research areas of migration and new media through a narrative literature review. *Human Technology*, 15 (2), 142–180. doi.org/10.17011/ht/urn.201906123154
- Attebery, Jennifer Eastman (2023). *As Legend Has It: History, Heritage, and the Construction of Swedish American Identity*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Barnwell, Ashley (2021). Keeping the Nation's Secrets: "Colonial Storytelling" within Australian Families. *Journal of Family History*, 46 (1), 46–61. <https://doi.org/10.1177/0363199020966920>
- Barnwell, Ashley, Neves, Barbara Barbosa, & Ravn, Signe (2023). Captured and captioned: Representing family life on Instagram. *New Media & Society*, 25 (5), 921–942. <https://doi.org/10.1177/14614448211012791>
- Cola, Marta & Brusa, Manuel Mauri (2014). Researching Ethnic Minority Groups as Audiences: Implementing Culturally Appropriate Research Strategies. Geoffroy Patriarche, Helena Bilandzic, Jakob Linnaa Jensen & Jelena Jurisic (eds.), *Audience research methodologies: Between innovation and consolidation*. New York, NY & London: Routledge, 107–123.
- Dekker, Rianne & Engbersen, Godfried (2013). How social media transform migrant networks and facilitate migration. *Global Networks*, 14 (4): 401–418. <https://doi.org/10.1111/glob.12040>
- Ekelund, Robin (2022). Fascination, nostalgia, and knowledge desire in digital memory culture: Emotions and mood work in retrospective Facebook groups.

- Memory Studies*, 15 (5), 1248–1262. <https://doi.org/10.1177/17506980221094517>
- Ekelund, Robin (2024). Finding and sorting in hybrid memory practices: 'doing memories' in connection with the logic of Facebook. *Memory, Mind & Media* 3 (E21), 1–16. doi:10.1017/mem.2024.17
- Gregory, Jenny (2014). Connecting with the past through social media: the 'Beautiful buildings and cool places Perth has lost' Facebook group. *International Journal of Heritage Studies*, 21 (1), 22–45. <http://dx.doi.org/10.1080/13527258.2014.884015>
- Heimo, Anne (2017). The Italian Hall tragedy, 1913: A hundred years of remediated memories. Barbara Törnqvist-Plewa & Tea Sindbæk Andersen (eds.), *The Twentieth Century in European Memory: Transcultural mediation and reception*. Leiden: Brill, 240–267. https://doi.org/10.1163/9789004352353_012
- Heimo, Anne (2021). "Got My Finn Tattoo!": sharing Family Memories on Facebook. Radmila Švaříčková Slabáková (ed.), *Family Memory: Practices, Transmissions and Uses in a Global Perspective*. London & New York, NY: Routledge, 214–230.
- Heimo, Anne (2023). Merimiehen päiväkirja? Päiväkirjamerkinnyt ja suulliset kertomukset merimiehyttä rakentamassa. [My father the sailor? Constructing seamanship based on diary entries and oral narratives.] *Nautica Fennica*. Suomen merimuseon vuosikirja 2023: Merihistoria ja elämäkerrat [Yearbook of the Finnish Maritime Museum: Maritime history and biographies]. Helsinki: Suomen merihistoriallinen yhdistys ry. & Museovirasto, 17–34.
- Heimo, Anne (under review). Everyday heritage and hybrid memory practices on Facebook: Family memories and migrant-settler narratives of Finns in Australia. Robin Ekelund, Gunnþórunn Guðmundsdóttir, Samuel Merrill & Tea Sindbæk Andersen (eds.), *Hybrid memory. Mnemonic practices and agencies in a postdigital world*. Leiden: Brill.
- Ireland, Tracy, Steve Brown, Kate Bagnall, Jane Lydon, Tim Sherratt & Sharon Veale (2025). Engaging the everyday: the concept and practice of 'everyday heritage'. *International Journal of Heritage Studies*, 31 (2), 192–215. <https://doi.org/10.1080/13527258.2024.2417066>
- Koivukangas, Olavi (1974). *Scandinavian Immigration and Settlement in Australia Before World War II*. Migration Studies C2. Turku: Institute For Migration.
- Koivukangas, Olavi (1986). *Sea, Gold and Sugarcane: Attraction versus Distance: Finns in Australia 1851–1947*. Turku: Institute of Migration.
- Merrill, Samuel (2025). Hybrid Methodologies for Studying Social and Cultural Memory in the Postdigital Age. Qi Wang & Andrew Hoskins (eds.), *The Remaking of Memory in the Age of the Internet and Social Media*. New York, NY: Oxford University Press, 166–176.
- Ponzanesi, Sandra (2020). Digital Diasporas: Postcoloniality, Media and Affect. *Interventions: International Journal of Postcolonial Studies*, 22 (8), 977–993. <http://dx.doi.org/10.1080/1369801X.2020.1718537>
- Rose, Gillian (2012). *Visual Methodologies: An Introduction to Researching with Visual Materials*. Los Angeles, CA: Sage.
- Samamo, Samira (2022). Life Writing as a Settler Colonial Tool Finnish Migrant-Settlers Claiming Place and Belonging. Rani-Henrik Andersson & Janne Lahti (eds.), *Finnish Settler Colonialism in North America: Rethinking Finnish Experiences in Transnational Spaces*. Helsinki: Helsinki University Press, 211–233.
- Watson, Gregory John (1997). Finnish emigration to Australia: A Bitter-Sweet Decision. *Siirtolaisuus—Migration*, 24(3), 3–14.

DIGITAALISET DIASPORAT MUUTTUVIEN ALUSTOJEN AJASSA

Sosiaalisen median alustat ovat jatkuvien muutosten, haasteiden ja kritiikin keskellä, mutta samaan aikaan ne ovat tärkeitä kanavia monille diasporayhteisöille vertaistukeen sekä kulttuuri-identiteetin ylläpitoon. Pohdin tässä näkökulma-artikkelissa digitaalisia diasporia muuttuvien alustojen ajassa ulkosuomalaisen esimerkkitaipauksen kautta. Miltä ulkosuomalaisuus näyttää sosiaalisessa mediassa? Miten sosiaalinen media muovaa diasporisia identiteettejä ja yhteisöjä?

Avainsanat: digitaalinen diaspora, ulkosuomalaisuus, sosiaalinen media, Internet, alustat

TUIRE LIIMATAINEN
Erikoistutkija, FT
Siirtolaisuusinstituutti

Sosiaalisen median alustoja kohtaan on viime aikoina kohdistunut jälleen kasvavaa kritiikkiä. Monelle jo tutuksi tulleiden mieliteiden polarisaatioon, vihapuheeseen ja käyttäjätietojen väärinkäyttöön liittyvien keskustelujen rinnalle on noussut ajankohtaisia huolia käyttäjien hajaantumisesta eri alustoille, faktantarkistuksen ja moderointikäytäntöjen heikentymisestä puhumattakaan tekoälyn nopeasta kehityksestä ja lisääntyvästä käytöstä eri alustoilla. Digitaalisen pessimismin saadessa entistä enemmän jalansijaa on kuitenkin tärkeää muistaa, että sosiaalisen median alustat ovat yhä merkityksellisiä monille.

Tutkin Koneen säätiön rahoittamassa hankkeessani *Ulkosuomalaisten digitaaliset diasporat – Identiteetti, kuuluminen ja kansakuntaisuus verkottuneessa ajassa* (2023–2026) ulkosuomalaisuuden ja digitalisaation risteyskohtia moniulotteisesti yhteiskunnan, yhteisöjen ja yksilöiden näkökulmista. Digitalisaatiota on usein verrattu teolliseen valankumoukseen, sillä sen vaikutukset ovat raviselleet perustavanlaatuisesti niin yhteiskuntaa kuin jokapäiväisiä elämiämme. Digitalisaatio vaikuttaa keskeisesti myös muuttoliikkeisiin ulottuen niiden hallinnasta aina ylläpidon suhteiden ylläpitoon.

Käsittelen tässä kirjoituksessa digitaalisia diasporia ajassa, jossa sosiaalisen median alustat ovat kiihtyvän muutoksen ja kriittisen tarkastelun kohteena. Yhteiskunnallisten ilmiöiden ja teknologian välistä vuorovaikutusta korostavaa sosioteknistä lähestymistapaa hyödyntäen kerron

aluksi ulkosuomalaisten Facebook-ryhmistä tekemäni kartoituksen pohjalta, mitä diasporista voidaan oppia sosiaalisen median avulla, ja toisaalta miten sosiaalinen media myös muovaa diasporisia identiteettejä ja yhteisöjä. Lopuksi pohdin digitaalisten diasporien tulevaisuutta suhteessa ajankohdaisiin sosiaalisen median alustoihin kohdistuviin haasteisiin.

Digitaalinen diaspora?

”Digitaalinen diaspora” -käsitellä on yleisesti viitattu saman alkuperän jakaviin yhteisöihin, jotka ovat maantieteellisesti hajallaan, mutta digitaalisesti yhdessä erilaisten digitaalisten teknologioiden avulla. Käsitteen avulla voi tarkastella myös laajempien sosiaalisten, kulttuuristen ja poliittisten merkityksen rakentumista ja ylläpitämistä. (ks. esim. Leurs 2023.) Käsite tiivistää osuvasti digitalisaation ja kehittyvien teknologioiden keskeisen roolin nykyaikaisten diasporayhteisöjen muodostumisessa ja ylläpitämisessä. Samalla se siirtää diasporatutkimuksen painopistettä perinteisistä maantieteelliseen hajaantumiseen liittyvistä merkityksistä liikkuvuuden, identiteettien hybridisyyden ja kosmopoliittisten yhteyksien korostamiseen alati verkottuvassa maailmassa (Ponzanesi 2020).

Suomalaisessa julkisessa ja tieteellisessä keskustelussa ulkosuomalaisista puhutaan harvemmin ”diaspora” -käsitteen kautta, vaan termiä käytetään lähinnä viitatessa pakon seurauksena

Kartoituksessa korostui Facebookin moniulotteinen rooli diasporisten yhteyksien luomisessa, käytännön tuen mahdollistamisessa sekä identiteetin rakentamisessa ja ylläpitämisessä.

hajaantuneisiin kansoihin. Samaan aikaan käsitteen räjähdysmäinen käyttö kansainvälisesti viime vuosikymmenien aikana on osoittanut sen käyttökelpoisuuden ennen kaikkea näkökulmana, joka auttaa ymmärtämään globaalisti levittäytyneiden yhteisöjen yhteyksiä toisiinsa ja lähtömaihinsa (ks. Brubaker 2005).

Sosiaalinen media tarjoaa tukea ja muovaa identiteettejä

Suomen kansalaisia asuu ulkomailla noin 300 000, mutta joidenkin arvioiden mukaan suomalaista syntyperää olevien määrä maailmalla ylittää jopa 1,6–2 miljoonaa (ks. esim. Hovi, Tervonen ja Latvala-White 2021, 21). Ulkosuomalaiset ovat käyttäneet verkkopohjaisia viestintäkanavia jo varhain erilaisten verkkosivujen, blogien ja uutiskirjeiden muodossa. 2010-luvulta lähtien sosiaalinen media ja muu jatkuvasti kehittyvä viestintäteknologia ovat tehneet ulkosuomalaisten viestinnästä ja yhteydenpidosta entistä vuorovaikutteisempaa (ks. Sauri ja Strandberg sekä Heimo tässä numerossa).

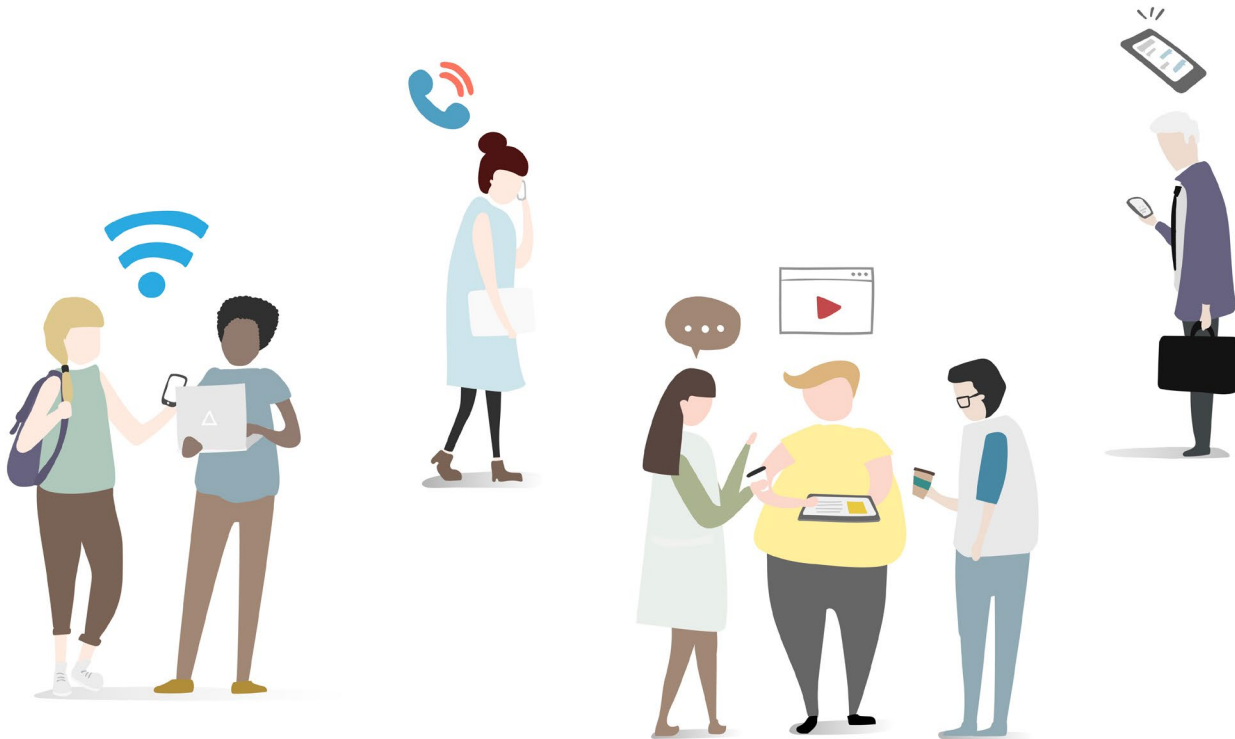
Ulkosuomalaisten virtuaaliyhteisöt toimivat näkyvästi ennen kaikkea Facebookissa, missä ensimmäiset ulkosuomalaisryhmät perustettiin jo 2000-luvun puolivälissä. Siirtolaisuusinstituutin vuonna 2020 toteuttamassa *Muuttuva ulkosuomalaisuus* -kyselytutkimuksessa Facebook-ryhmät nousivat myös esiin selkeästi tärkeimpinä ulkosuomalaisten informaatio- ja yhteistyökanavina (Hovi, Tervonen ja Latvala-White 2021, 73). Vuonna 2004 perustettu Facebook on ensimmäisiä sosiaalisen median alustoja ja yhä suosituin yli 3 miljardilla aktiivisella käyttäjällään (Statista 2025). Latalaisamerikkalaisia virtuaaliyhteisöjä tutkineet Shannon Oltmann and Fatima Espinoza Vasquez (2024) selittävät Facebookin suosioita juuri diasporayhteisöjen keskuudessa sillä, että ne tuovat yksittäisiä ihmisiä yhteen sekä mahdollistavat niin paikallisen kuin globaalin tiedonvälityksen käyttäjien kesken.

Löysin vuosina 2023–2024 tekemässäni ulkosuomalaisten Facebook-yhteisöjen kartoituksessa 230 Facebook-ryhmää, jotka kiinnittyivät yhteen 25 eri maahan. Kartoitukseen sisällytetyt ryhmät olivat aktiivisia ja monet myös huomattavan suuria sisältäen useita tuhansia jäseniä. Ryhmät myös heijastavat pitkälti suomalaisen maastamuuton historiallisia kehityskulkuja, maantieteellistä ja kautumista ja sosio-demografisia erityispiirteitä. Esimerkiksi suomalaisten kasvussa olevat muutovirrat Espanjaan näkyvät suuressa määrässä Espanjaan paikantuissa, yhteisöllisiin palveluihin keskittyvissä Facebook-ryhmissä, kuten erilaisissa asunto-, työpaikka- ja kirpputoriryhmissä. Suo-

Tulevaisuus voi tuoda uusia ratkaisuja, mutta siihen asti digitaaliset diasporat joutuvat tasapainottelemaan sosiaalisen median hyötyjen ja haasteiden keskellä.

malaisten juurien, identiteetin ja kulttuuriperinnön ympärille muodostuneet ryhmät kiinnittyvät puolestaan korostuneesti maihin, joihin suomalaiset ovat historiallisesti muuttaneet, kuten Ruotsiin, Yhdysvaltoihin, Kanadaan ja Australiaan (ks. Heimo sekä Muhonen tässä numerossa).

Kartoituksessa korostui Facebookin moniulotteinen rooli diasporisten yhteyksien luomisessa, käytännön tuen mahdollistamisessa sekä identiteetin rakentamisessa ja ylläpitämisessä. Samalla kartoitus toi kiinnostavasti esiin myös sosiaalisen median voiman identiteettien muovaajana. Tästä hyvä esimerkki ovat lukuisat kartoituksessa esiin nousseet globaalit Facebook-ryhmät, jotka tuovat ulkosuomalaisia yhteen asuinpaikasta riippumatta. Tällöin ulkosuomalaisuutta määrittää ennenminkin yhteinen alkuperä ja jaettu kulttuuri-identiteetti kuin johonkin tiettyyn fyysiseen paikkaan kiinnittyminen. Kartoituksessa löysin myös paluumuuttajille tarkoitetun Facebook-ryhmän, joka ei tarjoa vain vertaistukea kotimaahan paluuseen vaan mahdollistaa myös jaetun ulkosuomalaisen identiteetin ja kokemuksen ylläpitämisen myös paluun jälkeen. Kartoitus viittaa siihen, että ulkosuoma-

Kuva: Freepik.com.

laisuutta ei tänä päivänä määritä välttämättä enää pelkkä ulkomailla asuminen tai suomalaiskansallinen kulttuuri-identiteetti vaan sitä voi määrittää myös jaettu diasporinen kokemus ja kuulumisen tunne.

Sosiaalisen median pirstaloituminen haastaa yhteisöjä

Tuoreessa Esa Sirkkusen, Riku Neuvosen ja muun työryhmän *Media alustojen ajassa* -teoksessa (2024) kirjoitetaan "median mannerlaattojen" liikkeen kiihtyneen tällä vuosikymmenellä eikä vauhti näytä hidastuvan. Samalla kirjassa todetaan, että muutosten yhteiskunnallisten vaikutusten ennustaminen on vaikeaa, ja monesti uusien teknologioiden käyttötavat ja sosiaaliset vaikutukset ovat yllättäneet asiantuntijatkin. Mutta miltä ulkosuomalaisten virtuaaliyhteisöjen tulevaisuus voi mahdollisesti näyttää, kun niitä tarkastellaan lähemmin suhteessa ajankohtaisiin sosiaalisen median alustoihin kohdistuviin haasteisiin?

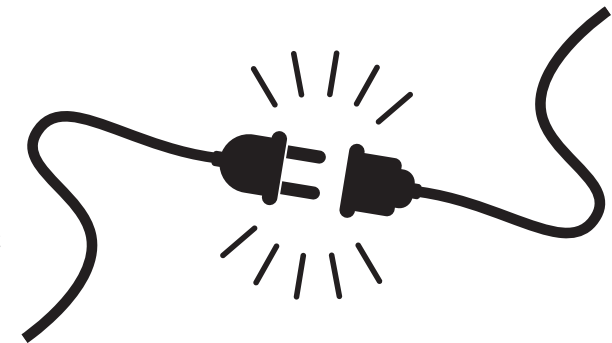
Yksi keskeinen haaste digitaalisille diasporille on käynnissä oleva sosiaalisen median pirstaloituminen, joka tarkoittaa käyttäjien entistä voimakkaampaa hajaantumista eri alustoille. Ilmiön taustalla on monia eri syitä. Esimerkiksi siinä missä vanhemmat sosiaalisen median käyttäjät suosivat yhä Facebookia, ovat nuorten suosiossa muut alustat, kuten TikTok ja Snapchat. Sosiaalisen median alustojen kytkeytyminen konservatiiviseen politiikkaan etenkin Yhdysvalloissa ja sitä seuranneet merkittävät muutokset, kuten moderoinnin keventäminen ja faktantarkistuksen lopettaminen, ovat myös saaneet monet punnitsemaan X:n (entinen Twitter) ja Metan (Facebook ja Instagram) kaltaisten keskeisten alustojen käyttöä. Toisaalta voidaan myös kysyä missä määrin alustat enää tarjoavat käyttäjilleen mieluisaa sisältöä, kun mainostajat ja ammattimaiset sisällöntuottajat valtaavat yhä enemmän tilaa syötteistä ja korvaavat yhteisöllisyyden viihteellä?

Digitaalisten diasporien näkökulmasta sosiaalisen median pirstaloituminen haastaa yhteisöjen sisäistä vuorovaikutusta ja köyhdyttää sisältöjä, mikä puolestaan vaikeuttaa yhteisöllistä järjestäytymistä ja keskinäistä viestintää. Alustojen sisällön moderoinnin ja faktantarkistuksen väheneminen puolestaan ruokkii käyttäjien epäluottamusta alustoja kohtaan, mikä voi johtaa käyttäjäaktiivisuuden hiipumiseen tai jopa ryhmien sulkeutumiseen. Virtuaalisten yhteisöjen haavoittuvuutta lisää omalta osaltaan myös tekoälyn kasvava käyttö alustojen moderoinnissa, mikä tarkoittaa alustojen omista yhteisönormeista poikkeavan sisällön poistamista automaattisesti ja voi johtaa jopa ryhmien

automaattiseen lakkauttamiseen tuhoten vuosia tai jopa vuosikymmeniä rakennettuja yhteisöjä hetkessä. Tulevaisuus voi tuoda uusia ratkaisuja, mutta siihen asti digitaaliset diasporat joutuvat tasapainottelemaan sosiaalisen median hyötyjen ja haasteiden keskellä.

Lähteet

- Brubaker, Rogers (2005). The 'diaspora' diaspora. *Ethnic and Racial Studies*, 28 (1), 1–19.
- Hovi, Tuomas, Miika Tervonen & Heidi Latvala-White (2021). *Muuttuva ulkosuomalaisuus: Kyselytutkimus maastamuutosta ja ulkosuomalaisuudesta*. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.
- Leurs, Koen (2023). *Digital migration*. Lontoo: SAGE Publications.
- Oltmann, Shannon & Fatima Espinoza Vasquez (2024). How Social Media Affordances Mediate the Digital Diaspora: Latinx Perspectives. *The International Journal of Information, Diversity, & Inclusion*, 8 (2), 7–28.
- Ponzanesi, Sandra (2020). Digital Diasporas: Postcoloniality, Media and Affect. *International Journal of Postcolonial Studies*, 22 (8), 977–993.
- Sirkkunen, Esa, Riku Neuvonen & työryhmä. *Media alustojen ajassa*. Helsinki: Gaudeamus.
- Statista (2025). Global social networks ranked by number of users. Saatavilla: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>. Luettu 22.8.2025.

Kuva: Adobestock.com.

YOUTH UNDER SIEGE: DIGITAL MIGRATION PANIC, RIGHT-WING POLITICS, AND THE RADICALIZATION OF MARGINALIZED IDENTITIES

In this article, I developed the concept of Digital Migration Panic (DMP) to explain how far-right actors use digital platforms to spread migration fears and exclusionary narratives. Focusing on Finland, it links debates on youth, digital media, racism, bullying, and radicalization, showing how algorithmic amplification and moral panics increase vulnerabilities among young people from immigrant and Finnish backgrounds. Racism and bullying deepen marginalization and make young individuals more vulnerable to extremist recruitment. By framing immigrants as threats, far-right discourse fuels polarization in digital platforms. The article calls for media literacy, inclusive education, and cross-sector collaboration to counter DMP and protect youth from radicalization.

Keywords: youth, digital migration panic, digital space, racism, radicalization, far-right politics, disinformation

SYED MUSA KAJIM NURI
PhD Researcher | University of Lapland

Kuva: Adobestock.com.

Introduction

Youth is defined as the transition from a dependent childhood to independent adulthood, during which young people shift from a comparatively stable developmental phase to one characterized by choices and risks (Eurostat 2009, 17; Perović 2016). The rise of internet use, smartphones, and social media has significantly altered society and everyday life in a short period, creating a new environment for young individuals to participate in novel activities, communicate with each other, exert influence, and form connections. This change has also influenced their identities and stimulated social change. The relationship between youth and digital technology is multifaceted (boyd 2014) and is frequently framed through narratives of moral panic (Drotner 1999). Cohen (2004) defines moral panics as situations in which a condition, individual, or group is constructed as a threat to dominant social norms and values, a conceptualization that continues to inform contemporary analyses (Adams & Behl 2023). Moreover, far-right groups instrumentalize such forms of panic by deploying anti-migration rhetoric and accentuating security concerns through strategic media framing (Kollias, Kountouri, & Kalamanti, 2025). Additionally, they utilize digital spaces to disseminate conspiracy narratives and circulate radical and extremist ideological content (Sengul 2025). Nowadays, social media enables far-right groups to engage with young people in novel ways, illustrating how these organizations exploit digital platforms to disseminate conspiracy theories and misinformation, thereby shaping youth beliefs and attitudes (Morozova et al. 2024). As noted by Simi and Futrell (2015), individuals aged 15–25 are most likely to support far-right ideologies. Furthermore, the article also recognizes that categorical nationalism has gained significant traction among youth, a phenomenon that, as Mudde (2014) explains, reinforces the racialized divide between “us” and “the other”, a dynamic central to right-wing populism. Today’s youth have broad access to the internet and regularly participate in social networking activities across diverse social media platforms and devices. This is a trend that hate groups leverage through “digital racism” (Ekman 2024) to spread their propaganda (Harriman et al. 2020) against immigrants.

In this article, I introduce the concept of Digital Migration Panic (DMP), which I define as the digitally mediated production of anxieties and hostilities surrounding migration that shape the everyday lives of immigrant people by positioning them both as targets of racism and bullying and

as potential participants in reproducing exclusionary narratives. I will elaborate on the term more thoroughly within its broader theoretical context, showing that exposure to DMP not only exacerbates vulnerabilities to psychological harm but also heightens the risk of radicalization, as youth navigate digital spaces where identities, prejudices, and political ideologies are negotiated.

The article offers insights into youth radicalization, which has become an escalating concern across Europe (Campelo et al. 2018) and is increasingly viewed as an antagonistic threat in the Nordic region (Ekwall 2010; Ekwall & Lantz, 2012; Nord-Forsk 2023), particularly in Finland. Radicalization refers to the process through which individuals adopt extreme political, social, or religious beliefs that may culminate in acts of violence (Doosje et al. 2016; Misiak et al. 2019). A 2021 report by Save the Children Finland highlights that extremist movements are actively recruiting young people online and that incidents of violent radicalization and related activities have risen both in digital and offline contexts (Zogg et al. 2021). Consequently, the article aims to analyze how youth are under siege within the context of digital migration panic. Methodologically, the article adopts a literature review approach, synthesizing existing research on youth, digital media, racism, bullying, and radicalization to establish DMP as a new analytical lens. The focus is therefore conceptual, aiming to demonstrate how right-wing digital narratives and racist rhetoric influence the lived experiences of both local and immigrant youth in Finland.

Trends in Youth Demographics and the Rise of Using Digital Communication in Finland

Globally, there are over 1.2 billion young individuals aged 15 to 24 (United Nations Department of Economic and Social Affairs 2015). Within the European Union, this population comprises approximately 73 million people (Eurostat 2022), while the Nordic region accounts for about 6.2 million (Nordic Statistics 2025). In Finland, young people make up 31.6% of the total population (State Youth Council, 2023). The demographic landscape in Finland is increasingly marked by a growing presence of young people from diverse backgrounds, with a significant increase in the number of second-generation immigrants. Data from the Finnish National Youth Council and Youth Sector (FYCS) (n.d.) indicate that in 2021, approximately 97,000 individuals aged 15 to 29 in Finland identified as having a foreign background, underscoring the evolving multicultural nature of Finnish society.

Mobile communication and internet usage are also on the rise, particularly among young individuals. In Finland, nearly all 16–24-year-olds (98 %) as well as 25–34-year-olds (97%) use the internet several times a day (Official Statistics of Finland 2020). Collectively, these figures highlight the deeply embedded role of mobile and digital technologies in the everyday lives of young Finns.

Digital Migration Panic: Far-Right Exploitation of Fear in Liquid Modernity

Digital spaces not only mediate but also magnify social fears around migration. Zygmunt Bauman's theory of liquid modernity helps explain why such fears resonate strongly in the digital age. In liquid modern societies, identities, relationships, and social structures are fluid, unstable, and constantly reshaped by globalization and technological change (Bauman 2000). This instability produces widespread insecurity and a longing for fixed boundaries (Bauman 2000). Furthermore, Bauman conceptualizes the so-called "migration panic" as a politically constructed moral panic. Media, political discourse, and sensational headlines frame migration as an existential threat, portraying refugees and migrants as harbingers of societal collapse, which fuels intense but short-lived moral alarm that ultimately fades into fatigue (Bauman 2015; 2016). Although migration has long been a feature of modernity, in liquid modern societies, it has become a symbol of chaos and unpredictability. While certain capitalist sectors may benefit from cheap migrant labor, citizens already grappling with social fragility perceive migrants as further undermining their economic and existential security (Bauman 2015). The resulting "crisis of humanity" emerges from fear-driven politics that prioritize exclusion over empathy (Bauman 2016; Davis & Campbell 2017).

Moreover, digital environments exacerbate these dynamics: by highlighting the fragility of human life and our collective vulnerability, the presence of displaced individuals reminds us of our own insecurities, intensifying hostility rather than compassion (Macaulay 2017). Recent scholarship confirms that such ontological fears endure, while new digital-era anxieties, such as surveillance, data manipulation, and algorithmic instability, have emerged and interact with migration fears in complex ways (Matera & Matera 2022).

As a result of the above discussion, I define Digital Migration Panic (DMP) in this context as the digitally mediated moral panic in which far-right actors exploit migration-related fears to construct exclusionary narratives that portray immigrants as

existential threats. Far-right actors exploit this uncertainty by offering simplistic narratives of cultural purity and national homogeneity, narratives that particularly appeal to youth navigating precarious social conditions.

Immigration, Populism, and the Rise of Anti-Immigration Discourse in Finland

In the early 2000s, immigration discourse in Finland changed significantly due to the rise of the Finns Party (*Perussuomalaiset*). Founded in 1995, the populist party promotes a strong anti-immigration agenda, amplifying exclusionary attitudes and pushing mainstream politicians to engage more directly with immigration issues (Keskinen 2009; Lähdesmäki & Saresma 2014). By the 2010s, nationalist and anti-immigrant activism had gained significant visibility within Finnish society, reflecting a broader European trend marked by the proliferation of right-wing populist movements and rhetoric (Wilson & Hainsworth 2012; Wodak & KhosraviNik 2013; Wodak 2015). Finnish debates on immigration thus draw heavily upon transnational discourses that exhibit strikingly similar patterns across national contexts (Wodak 2019).

A pivotal moment in these developments occurred during the 2015 "refugee crisis," when Finland received nearly 32,500 asylum applications, nearly nine times more than the previous year (European Migration Network 2016). This sudden increase intensified public anxieties, fueled political disputes, and coincided with a 52% rise in hate crimes, mostly targeting Muslims (Tihveräinen 2016). Simultaneously, online platforms became key spaces for racist and xenophobic discourse (Awan 2014; Horsti 2017; Merrill & Åkerlund 2018). Research shows recurring patterns in these discourses, with migrants often framed as burdens, criminals, or threats, in line with theories of "othering" (Wodak 2019). Empirical analyses of online discussions in 2015 further demonstrate the dominance of hostile sentiment, with roughly 80% of messages expressing anti-immigrant views (Lahti 2022). Together, these dynamics illustrate how political mobilization around migration, the refugee crisis, and far-right narratives have contributed to increasingly polarized public debates in Finland and beyond.

Racism, Bullying, and Discrimination Faced by Youth in Finland

Finland is widely recognized as a welfare state, known for its robust social security systems, high-quality healthcare, and strong educational

Young individuals who experience racism, bullying, or discrimination on digital platforms may become primary targets of online recruitment efforts.

institutions, which contribute to its citizens' high living standards (Jungerstam & Wentjärvi 2019). The country consistently ranks high in global happiness and quality of life indices, reflecting the effectiveness of its welfare policies (Helliwell et al. 2024). However, Finland faces significant challenges related to racism, bullying, and discrimination. In 2018, a survey by the European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) ranked Finland as one of the most racist countries in Europe. According to the EU Kids Online survey (2020), approximately 40% of young people in Finland had witnessed online bullying or hate speech (Smahel et al., 2020). According to Kuusio and others (2024), the National Study on the Health, Welfare and Services of the Foreign-Born Population found that nearly 42% of people with foreign backgrounds in Finland reported experiencing discrimination in 2021.

In Finland, racism has also evolved beyond skin color and ethnic background (Nurmi 2019), which the young people are likewise facing. In a recent survey by the Finnish Red Cross, 82% of young people aged between 15–24 living in Finland had witnessed or experienced racism against themselves or others (Turja 2024). Individuals within the 15–19 age group with immigrant backgrounds face more significant discrimination than their peers with Finnish backgrounds (Myllyniemi 2017, 54). The 2023 School Health Survey in Finland reveals that the number of children bullied in school at least once a week is increasing (EDUFI 2023). Toiviainen, Hyytiä and Kuusipalo (2020) reveal that young people experienced discriminative bullying both at school and during free time: in basic education in 8th and 9th grade the share was 26%, in the first two years of upper secondary school it was 12%, and in vocational college (university of applied sciences) 13%, showing the problematic scenario faced by this specific age group in Finland.

The consequences of racism and discrimination can have very damaging effects on youth, increasing feelings of isolation, exclusion, and marginalization (Kolstrein & Jofre 2013; Toiviainen et al. 2020). The marginalization of young people involves being left out of societal structures and experiencing a build-up of various factors that contribute to marginalization. As per Mellor (1997), young people who experience such incidents may remain anxious about their recurrence and feel powerless to prevent them. Such incidents can profoundly impact the well-being of the child and youth (Berman & Paradies 2008; Elias & Paradies 2016; Trent et al. 2019). In Finland, much of the discussion related to racism and bullying focuses

on society as a whole rather than specifically on schools. There is limited research on how these issues affect youth in school settings (Souto 2011: 16; Zacheus et al. 2019). A recent study by Miklikowska and others (2023) on young people shows that experiencing racism and bullying can increase the risk of radicalization.

Digital Space as a Site of Disinformation and Racism

Digital space refers to the environment in which people interact or communicate through digital technologies, encompassing virtual reality, online databases, media content, and social platforms (Benyon 2014; Scheffer 2024). Referring to more than a mere infrastructure, digital space highlights the communicative practices and social dynamics embedded within cultural and power structures (Sassen 2002).

As such, digital platforms have become critical arenas for examining issues of racism and migration. Online spaces facilitate both community-building and the reproduction of exclusionary attitudes, with racism increasingly manifesting in digital environments (Daniels 2013). In multicultural contexts, these platforms amplify public debates on migration, often reinforcing hostility toward marginalized groups (Farkas et al. 2018; Ekman 2019). Mediated representations in digital media frequently outweigh objective reality (Tharib 2023), as their broad reach shapes public perceptions and political discourse (Strömbäck 2008; Street 2021).

Alongside these dynamics, digital platforms are increasingly exploited for disinformation campaigns. Unlike traditional propaganda, modern disinformation uses personal data to craft highly targeted messages that bypass resistance, thereby undermining individual autonomy, deepening polarization, and eroding social trust (Clemons et al. 2025).

TikTok's Dual Role in the Digital Space: An Example

TikTok, since its launch in 2016, has become a dominant short-form video platform prized for its filters, music, and engaging interface. As of 2025, the platform records approximately 2.2 billion monthly users, with 27.2% aged 18–24 and 39.7% aged 25–34 (Duarte 2025). However, the platform has also been misused to disseminate extremist content, particularly anti-refugee and far-right narratives that depict migrants, especially people of color, as inherently violent (Ekman 2019;

To address these challenges, greater emphasis must be placed on strengthening media literacy, fostering critical thinking, and ensuring inclusive education that equips young people to recognize and resist extremist narratives.

Kuva: Adobestock.com.

Özdüzen et al. 2023; Gruzd 2024). Such content is often reposted from white nationalist sources as white supremacist messages like “Europe for the Europeans”, enabled by the platform’s short “snackable” video format and misleading slide-shows that mischaracterize political discourse (O’Connor 2021; Özdüzen et al. 2023).

Research further reveals that TikTok’s algorithmic recommendation system actively amplifies radical content by reinforcing engagement through trending hashtags and personalized feeds (Boeker & Urman 2022). These algorithmic dynamics accelerate polarization, pushing users toward increasingly extreme content aligned with their interests. Additionally, extremist groups have targeted younger audiences with propaganda, such as “jihadi lover” messaging, exploiting TikTok’s youth-focused culture (Scheuble & Oezmen 2022). This highlights TikTok’s dual role as a vehicle for entertainment and as a catalyst for radicalization in the digital space, demanding sustained scrutiny and policy intervention.

Digital Pathways to Radicalization: Youth Vulnerabilities and Online Recruitment

Social media has created a global online space that fosters connections, but which also serves as a platform for discrimination, hate speech, and racism. Moreover, social media have become a tool for extremist groups to recruit members (Etumnu et al. 2023). Young people today navigate rapid and complex global, social, and economic changes. Experiences of poverty, exclusion, inequality, and marginalization further heighten their susceptibility to extremist narratives (Mok et al. 2018). As a result, young adults are frequently targeted by radical groups for recruitment (Aiello et al. 2018; Wong et al. 2019). Radical groups display their work as social movements that aim for fundamental change and pursue it through direct action and high-risk strategies, sometimes including violence, in order to achieve their objectives (Cross and Snow 2011). To sustain these efforts, they often target young people for recruitment. Today’s radical recruiters utilize digital technologies, employing the internet and social media rather than traditional face-to-face interactions (Sugihartati, Suyanto & Sirry 2020).

Radical groups are using various features of digital environments, including gaming culture, social media campaigns, memes, and short-form videos, to expand their reach. Social media platforms, in particular, provide significant structural advantages such as low-threshold accessibility, vast audience exposure, limited regulatory over-

sight, and rapid dissemination of content (Scheuble & Oezmen 2022). As a result, extremist communication, recruitment, and propaganda strategies have migrated into diverse domains, ranging from mainstream social networks and chat forums to websites and the darknet (Weimann 2016). At the same time, gaming and livestreaming platforms have emerged as fertile ground for extremist mobilization (Schlegel 2021). Platforms such as Steam, Discord, DLive, and Twitch offer relatively unregulated spaces where far-right communities gather, interact, and disseminate propaganda (Allchurn & Orofino 2025).

Young individuals who experience racism, bullying, or discrimination on digital platforms may become primary targets of online recruitment efforts. According to a report by Save the Children Finland (2021), the recruitment of young people in Finland predominantly occurs through digital means, including social media, online gaming environments, and dark web forums, as well as through direct interpersonal contact (Zogg et al. 2021). The report further notes that recruitment efforts often employ visual media, humor, the dissemination of conspiracy narratives, and grooming practices as mechanisms for attracting and influencing young people. Additionally, other young people who perceive immigrants as a symbolic threat due to right-wing narratives may also find themselves targeted by these recruitment strategies. A symbolic threat emerges when members of the host society view immigrants as fundamentally different from themselves in terms of values, culture, language, religion, morals, worldview, or lifestyle (Croucher 2017; Nshom 2021). Extremist organizations concentrate their propaganda and recruitment efforts on those young people, as this developmental stage renders them especially susceptible to external social influences. Furthermore, structural constraints, limited opportunities, and widespread feelings of hopelessness may drive young people to find alternative ways to seek meaning and belonging, where extremist ideologies can take hold (Zogg et al. 2021), and recruiters view those chances as an opportunity for recruitment.

Besides this, several previous studies show that radical recruiters also use social media to spread radical religious ideologies and the recruitment of young people (Sugihartati, Suyanto & Sirry 2020). Recent developments highlight growing concern over the online radicalization of young women, particularly through grooming for jihadist causes and, in some cases, recruitment for travel to Daesh-controlled territories (Shaban 2020). Research indicates that extremist actors deliberately

exploit gender-specific vulnerabilities, such as experiences of discrimination (both online and offline), the desire for belonging or sisterhood, and insecurities tied to identity and sexuality (Scheuble & Oezmen 2022). These dynamics illustrate how extremist groups strategically exploit economic, social, psychological, and gender-based vulnerabilities within online society. This manipulation transforms social media from a mere platform for entertainment and communication into a pivotal digital space for the ideological grooming and recruitment associated with radicalization.

Conclusions

This article argues that young people today face unique vulnerabilities shaped by the digital era, particularly through far-right online narratives of identity, belonging, and migration, which create and feed into digital migration panic. The rapid growth of online communication has made youth particularly prone to extremist influence, as far-right actors strategically weaponize digital platforms to frame immigrants as threats, intensifying “us” versus “them” divisions, and normalizing exclusionary politics. Algorithmic recommendation systems further intensify these dynamics by amplifying radical content, directing users toward increasingly extreme material, and deepening patterns of polarization (Marino et al. 2024). These narratives not only distract youth from constructive civic engagement but also expose them to pathways of radicalization. Young people who experience discrimination, bullying, or racism in Finnish society may find themselves marginalized, which increases their risk of becoming targets for extremist recruitment. Thus, Digital Migration Panic serves as both a political tool and a catalyst for societal conflict in a highly digitalized era.

To address these challenges, greater emphasis must be placed on strengthening media literacy, fostering critical thinking, and ensuring inclusive education that equips young people to recognize and resist extremist narratives. In Finland, the Ministry of the Interior published a National Action Plan for the Prevention of Violent Radicalization and Extremism in 2019, while the Ministry of Education has issued guidelines and manuals for preventing violent radicalization within schools and other educational institutions. However, these guidelines do not provide specific measures for identifying and preventing harm for young people on digital platforms. Furthermore, the recent hardening of political rhetoric in Finland, along with recurrent use of racist language by right-wing politicians, is likewise affecting young peo-

ple by deepening social divisions. In either case, the consequences are harmful, underscoring the need for greater responsibility and awareness in political discourse.

For this reason, policymakers, educators, and civil society actors must work collaboratively to create safer digital environments, promote intercultural dialogue, create local and international networks, build trust, and support marginalized youth in order to reduce their vulnerability to radicalization and counteract the divisive effects of digital migration panic. Moreover, there remains a pressing need for more detailed, interdisciplinary research on this emerging issue to inform evidence-based policy and practice.

References

- Adams, Omega L. & Joshua D. Behl (2023). Dual Panic Theory: New Insight into Moral Panics. *Criminology, Criminal Justice, Law & Society*, 24 (3), 50–62. doi: 10.54555/CCJLS.8495.90810
- Aiello, Emilia, Lidia Puigvert & Tinka Schubert. 2018. Preventing Violent Radicalization of Youth through Dialogic Evidence-Based Policies. *International Sociology*, 33 (4): 435–453. doi: 10.1177/0268580918775882.
- Allchorn, William & Elisa Orofino (2025). Policing Extremism on Gaming-Adjacent Platforms: Awful but Lawful? *Frontiers in Psychology*, 16:1537460, 1–16. doi: 10.3389/fpsyg.2025.1537460
- Awan, Imran (2014). Islamophobia and Twitter: A Typology of Online Hate against Muslims on Social Media. *Policy & Internet*, 6 (2), 133–150. doi: 10.1002/1944-2866.POI364
- Bauman, Zygmunt (2000). *Liquid Modernity*. Cambridge & Malden, MA: Polity Press.
- Bauman, Zygmunt (2015). The Migration Panic and Its (Mis) Uses. *Social Europe*, 17.12.2015. Available: <https://www.socialeurope.eu/migration-panic-misuses>. Accessed 17.9.2025.
- Bauman, Zygmunt (2016). *Strangers at our door*. Cambridge & Malden, MA: Polity Press.
- Benyon, David (2014). *Spaces of Interaction, Places for Experience*. Cham: Springer.
- Berman, Gabrielle & Yin Paradies (2008). Racism, Disadvantage and Multiculturalism: Towards Effective Anti-Racist Praxis. *Ethnic and Racial Studies*, 33 (2), 214–232. doi: 10.1080/01419870802302272
- Boeker, Maximilian & Aleksandra Urman (2022). An Empirical Investigation of Personalization Factors on TikTok. In *Proceedings of the ACM Web Conference 2022* (WWW '22). Association for Computing Machinery, New York, NY, United States, 2298–2309. doi: 10.1145/3485447.3512102
- Boyd, danah (2014). *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Campelo, Nathalie, Alexandre Oppetit, Florence Neau, David Cohen & Guillaume Bronsard (2018). Who Are the European Youths Willing to Engage in Radicalisation? A Multidisciplinary Review of Their Psychological and Social Profiles. *European Psychiatry*, 52, 1–14. doi: 10.1016/j.eurpsy.2018.03.001
- Clemons, Eric K., Matthias Schreieck & Ravi V. Waran (2025). Managing Disinformation on Social Media Platforms. *Electronic Markets*, 35 (1), 52, 1–15. doi: 10.1007/s12525-025-00796-6
- Cohen, Stanley (2004). *Folk Devils and Moral Panics*. 3rd ed. London: Routledge.
- Cross, Remy & David Snow (2011). Radicalism within the context of social movements: Processes and types. *Journal of Strategic Security*, 4 (4), 115–130. doi: 10.5038/1944-0472.4.4.5
- Croucher, Stephen M. (2017). Integrated Threat Theory. *Oxford Research Encyclopedia of Communication*, 27.7.2017. doi: 10.1093/acrefore/9780190228613.013.490
- Daniels, Jessie (2013). Race and Racism in Internet Studies: A Review and Critique. *New Media & Society*, 15 (5), 695–719. doi: 10.1177/1461444812462849
- Davis, Mark & Tom Campbell (2017). Zygmunt Bauman obituary. *The Guardian*, 15.01.2017. Available: <https://www.theguardian.com/education/2017/jan/15/zygmunt-bauman-obituary>. Accessed 23.09.2025.
- Doosje, Bertjan, Fathali M. Moghaddam, Arie W. Kruglanski, Arjan De Wolf, Liesbeth Mann & Allard R. Feddes (2016). Terrorism, Radicalization and De-Radicalization. *Current Opinion in Psychology*, 11, 79–84. doi: 10.1016/j.copsyc.2016.06.006
- Drotner, Kirsten (1999). Dangerous Media? Panic Discourses and Dilemmas of Modernity. *Paedagogica Historica*, 35 (3), 593–619. doi: 10.1080/0030923990350303
- Duarte, Fabio (2025). TikTok user age, gender, & demographics. *Exploding Topics*, 25.7.2025. Available: <https://explodingtopics.com/blog/tiktok-demographics>. Accessed 1.9.2025.
- Ekman, Mattias (2019). Anti-immigration and racist discourse in social media. *European Journal of Communication*, 34 (6), 606–618. doi: 10.1177/0267323119886151
- Ekman, Mattias (2024). A relational approach to digital racism: Toward a theoretical model. *First Monday*, 29 (8). doi: 10.5210/fm.v29i8.13724
- Ekwall, Daniel (2010). Antagonistic threats against transports in EU in a supply chain risk perspective: An analysis of official statistics. In *Proceedings of the NOFOMA Conference*, Kolding, Denmark. Available: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:887029/FULLTEXT01.pdf>
- Ekwall, Daniel & Björn Lantz (2012). Value and incident categories for cargo theft in Europe – analysing TAPA EMEA statistics. In *Proceedings of the 24th Annual Nordic Logistics Research Network Conference (NOFOMA 2012)*. Helsinki: Hanken School of Economics, 123–139.
- Elias, Amelia & Yin Paradies (2016). Estimating the mental health costs of racial discrimination. *BMC Public Health*, 16 (1), 1205. doi: 10.1186/s12889-016-3868-1
- Etumnu, Emeka Williams & Oluchi I. Williams-Etumnu (2023). Radicalisation and extremism on social media: What steps can be taken? *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 8085. Available: <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/8085>.
- European Migration Network (2016). *Annual Report on Migration and Asylum Policy: Finland 2015*. Helsinki: European Migration Network. Available: https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2020-09/annual-policy-09a_finland_apr_part2_final.pdf. Accessed 22.9.2025.
- European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) (2018). *Being Black in the EU: Second European Union Minorities and Discrimination Survey*. Available: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2019-being-black-in-the-eu-summary_en.pdf. Accessed: 24.9.2025.
- Eurostat (2009). *Youth in Europe: A Statistical Portrait*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Eurostat (2022). *Young People in Europe. A Statistical Summary (2022 Edition)*. Luxembourg: Publications

- Office of the European Union. Available: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/15191320/KS-06-22-076-EN-N.pdf>.
- Farkas, Johan, Jannick Schou & Christina Neumayer (2018). Platformed antagonism: Racist discourses on fake Muslim Facebook pages. *Critical Discourse Studies*, 15 (5), 463–480. doi: 10.1080/17405904.2018.1450276
- Finnish National Board of Education (EDUFI) (2023). Kouluterveyskysely 2023: Kouluilla ja oppilaitoksilla on näköalapaikka lasten ja nuorten hyvinvointiin. *Finnish National Board of Education*, 21.9.2023. Available: <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2023/kouluterveyskysely-2023-kouluilla-ja-oppilaitoksilla-nakoalapaikka-lasten-ja-nuorten>. Accessed: 26.9.2025.
- Finnish National Youth Council and Youth Sector (FYCS) (n.d.). Who are young people in Finland? *Nuorisola*. Available: <https://nuorisola.fi/en/young-people-in-finland/>. Accessed 25.08.2025.
- Gruzd, Anatoliy, Philip Mai & Omar Taleb (2024). Digital battleground: An examination of anti-refugee discourse on Twitter against Ukrainians displaced by Russia's invasion of Ukraine. *First Monday*, 29 (8). doi: 10.5210/fm.v29i8.13734
- Harriman, Nigel, Neil Shortland, Max Su, Tyler Cote, Marcia A. Testa & Elena Savoia (2020). Youth exposure to hate in the online space: An exploratory analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17 (22), 8531. doi: 10.3390/ijerph17228531.
- Helliwell, John F., Richard Layard, Jeffrey D. Sachs, Jan-Emmanuel De Neve, Lara B. Aknin & Shun Wang (eds.) (2024). *World Happiness Report 2024*. Oxford: Wellbeing Research Centre, University of Oxford.
- Horsti, Karina (2017). Digital Islamophobia: The Swedish woman as a figure of pure and dangerous whiteness. *New Media & Society*, 19 (9), 1440–1457. doi: 10.1177/1461444816642169
- Jungerstam, Susanne & Annika Wentjärvi (2019). Country portrait Finland – the Finnish welfare state. *Socialnet*, 3.6.2019. Available: <https://www.socialnet.de/en/international/Finland>. Accessed 8.8.2025.
- Kuusio, Hannamaria, Lotta Mäkipää, Katri-Leena Klemettilä, Sanna Nykänen, Sinikka Kytö & Eero Lilja (2024). *National Study on the Health, Welfare and Services of the Foreign-Born Population – MoniSuomi 2022: Key Observations to Support Decision-Making*. Data Brief 4/2024. Helsinki: Finnish Institute for Health and Welfare (THL). Available: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-259-4>. Accessed: 24.9.2025.
- Keskinen, Suvi (2009). Pelkkiä ongelmia? Maahanmuutto poliittisen keskustelun kohteena. In Suvi Keskinen, Anna Rastas & Sirpa Tuori (eds.), *En ole rasisti mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä*, 33–45. Tampere: Vastapaino.
- Kollias, Andreas, Fani Kountouri & Sofia Kalamanti (2025). Framing migration through the crisis era 2015–2022: A content and semantic network analysis of the Greek press. *Journalism and Media*, 6 (1), 4. doi: 10.3390/journalmedia6010004
- Kolstrein, Ana Maria & Maria Isabel Torres Jofre (2013). Bullying: An analysis from the perspective of human rights, target groups and interventions. *The International Journal of Children's Rights*, 21 (1), 46–58. doi: 10.1163/157181812X637136
- Lahti, Elina (2022). The joint construction of hate speech in online discussions. In Anne Monnier, Anne Boursier & Ana Seoane (eds.), *Cyberhate in the Context of Migrations. Postdisciplinary Studies in Discourse*. Cham: Springer International Publishing, 165–185. doi: 10.1007/978-3-030-92103-3_7

- Lähdesmäki, Tuuli & Tuija Saresma (2014). Re-framing gender equality in Finnish online discussion on immigration. *NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 22 (4), 299–313. doi: 10.1080/08038740.2014.953580
- Macaulay, Hannah (2017). A student’s touching interview with Zygmunt Bauman. *University of Leeds, School of Sociology and Social Policy News*, 17.2.2017. Available: <https://essl.leeds.ac.uk/sociology/news/article/45/a-student-s-touching-interview-with-zygmunt-bauman>. Accessed 8.8.2025.
- Matera, Paulina & Rafat Matera (2022). Fears in the light of Zygmunt Bauman’s liquid post-modernity. *Studies in Logic, Grammar and Rhetoric*, 67 (1), 451–473. doi: 10.2478/slgr-2022-0023
- Marino, Erik Bran, Jesus M. Benitez-Baleato & Ana Sofia Ribeiro (2024). The polarization loop: How emotions drive propagation of disinformation in online media—the case of conspiracy theories and extreme right movements in Southern Europe. *Social Sciences*, 13 (11), 603, 1–24. doi: 10.3390/socsci13110603
- Mellor, Alan (1997). *Bullying at School: Advice for Families*. Edinburgh: SCRE Publications.
- Merrill, Samuel & Mathilda Åkerlund (2018). Standing up for Sweden? The racist discourses, architectures and affordances of an anti-immigration Facebook group. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 23 (6), 332–353. doi: 10.1093/jcmc/zmy018
- Miklikowska, Marta, Katarzyna Jasko & Ales Kudrnac (2023). The making of a radical: The role of peer harassment in youth political radicalism. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 49 (3), 477–492. doi: 10.1177/01461672211070420
- Misiak, Błażej, Jerzy Samochowiec, Kamaldeep Bhui, Merryam Schouler-Ocak, Hella Demunter, Levent Küey, Andrea Raballo, Philip Gorwood, Dominika Frydecka & Geert Dom (2019). A systematic review on the relationship between mental health, radicalization and mass violence. *European Psychiatry*, 56, 51–59. doi: 10.1016/j.eurpsy.2018.11.005
- Mok, Pearl L. H., Sussie Antonsen, Carsten B. Pedersen, Matthew J. Carr, Nav Kapur, James Nazroo & Roger T. Webb (2018). Family income inequalities and trajectories through childhood and self-harm and violence in young adults: A population-based, nested case-control study. *The Lancet Public Health*, 3 (10), 498–507. doi: 10.1016/S2468-2667(18)30164-6
- Morozova, Anastasiia, Iulia Stănoiu, Eva Stefankova, Josef Šlerka, Kaili Malts, Petra Blum & Zalán Zubor (2024). How the far right used TikTok to spread lies and conspiracies. *V-Square*, 3.7.2024. Available: <https://vsquare.org/far-right-tiktok-lies-conspiracies/>. Accessed 8.8.2025.
- Mudde, Cas (2014). Introduction: Youth and the extreme right: Explanations, issues, and solutions. In Mudde, Cas (ed.), **Youth and the Extreme Right**. Brussels: Idebate Press, 1–18.
- Myllyniemi, Sami (2017). *Youth Barometer 2016: Looking to the Future*. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusverkosto. Available: <https://tietoaanuorista.fi/nuorisobarometri/nuorisobarometri-2016/>.
- Nshom, Elvis, Ilkhom Khalimzoda, Shomaila Sadaf & Mukhammadyusuf Shaymardanov (2022). Perceived threat or perceived benefit? Immigrants’ perception of how Finns tend to perceive them. *International Journal of Intercultural Relations*, 86, 46–55. doi: 10.1016/j.ijintrel.2021.11.001
- NordForsk (2023). *Nordic Societal Security Research: 10 Years of Nordic Collaboration to Counter Shared Societal Security Challenges*. Copenhagen: Nordic Council of Ministers. Available: <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1807985/FULLTEXT01.pdf>.
- Nordic Statistics Database (2025). The Nordic population 2025. *Nordicstatistics.org*, 2.5.2025. Available: <https://www.nordicstatistics.org/news/the-nordic-population-2025/>. Accessed 8.6.2025.
- Nurmi, Maura (2019). Understanding racism in Finland: A qualitative study on social workers’ interpretations of racism. Master’s thesis, Umeå University.
- O’Connor, Ciarán (2021). *Hatescape: An In-Depth Analysis of Extremism and Hate Speech on TikTok*. London: Institute for Strategic Dialogue. Available: https://www.isdglobal.org/wp-content/uploads/2021/08/HateScape_v5.pdf
- Official Statistics of Finland (OSF) (2020). *Use of Information and Communications Technology by Individuals*. Helsinki: Statistics Finland. Available: http://stat.fi/til/sutivi/2020/sutivi_2020_2020-11-10_tie_001_en.html. Accessed 8.8.2025.
- Özdüzen, Ozge, Nelli Ferenczi & Isabel Holmes (2023). ‘Let us teach our children’: Online racism and everyday far-right ideologies on TikTok. *Visual Studies*, 38 (5), 834–850. doi: 10.1080/1472586X.2023.2274890
- Perović, Bojana (2016). *Defining Youth in Contemporary National Legal and Policy Frameworks across Europe*. Brussels: European Commission & Council of Europe. Available: <https://pjp-eu.coe.int/documents/42128013/47261653/Analytical+paper+Youth+Age+Bojana+Perovic+4.4.16.pdf/eb59c5e2-45d8-4e70-b672-f8de0a5ca08c>. Accessed: 25.9.2025
- Sassen, Saskia (2002). Towards a sociology of information technology. *Current Sociology*, 50 (3), 365–388. doi: 10.1177/0011392102050003007
- Scheffer, Jörg (2024). *Mirrored Spaces: Geographies of Media*. Cham: Palgrave Macmillan.
- Scheuble, Sophie & Fehime Oezmen (2022). *Extremists’ Targeting of Young Women on Social Media and Lessons for P/CVE*. Radicalisation Awareness Network. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available: https://home-affairs.ec.europa.eu/networks/radicalisation-awareness-network-ran/publications/extremists-targeting-young-women-social-media-and-lessons-pcve_en. Accessed: 25.9.2025
- Schlegel, Linda (2021). *Extremists’ Use of Gaming (Adjacent) Platforms: Insights Regarding Primary and Secondary Prevention Measures*. Radicalisation Awareness Network. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Available: https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/9ec83092-d946-45d8-a3d7-6e790d5dbf4e_en. Accessed 23.9.2025.
- Sengul, Kurt (2025). How are far-right online communities using X/Twitter Spaces? Discourse, communication, sharing. *Discourse, Context & Media*, 65, 100884. doi: 10.1016/j.dcm.2025.100884
- Shaban, Sara (2020). Teenagers, terrorism, and technopanic: How British newspapers framed female ISIS recruits as victims of social media. *International Journal of Communication*, 14, 535–555. Available: <https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/viewFile/13103/2935>.
- Simi, Peter & Robert Futrell (2015). *American Swastika: Inside the White Power Movement’s Hidden Spaces of Hate*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Smahel, David, Hana Machackova, Giovanna Mascheroni, Lenka Dedkova, Elisabeth Staksrud, Kjartan Ólafsson, Sonia Livingstone & Uwe Hasebrink (2020). *EU Kids Online 2020: Survey Results from 19 Countries*. EU Kids Online. London: The London School of Economics and Political Science. doi: 10.21953/lse.47fdeqj01ofo
- Souto, Anne-Mari (2011). *Arkipäivän rasismi koulussa: Etnografinen tutkimus suomalais- ja maahanmuuttajanuorten ryhmäsuhteista*. Helsinki: Finnish Youth Research Society.
- Strömbäck, Jesper (2008). Four phases of mediatization: An analysis of the mediatization of politics. *International Journal of Press/Politics*, 13 (3), 228–246. doi: 10.1177/1940161208319097.
- State Youth Council (2023). *Katsaus nuorten hyvinvointiin 2023*. Helsinki: State Youth Council. Available: https://tietoaanuorista.fi/wp-content/uploads/2023/03/hyvinvointikatsaus_saavutettava.pdf. Accessed: 25.9.2025.
- Street, John (2021). *Media, Politics and Democracy*. London: Bloomsbury Publishing.
- Sugihartati, Rahma, Bagong Suyanto & Mun’im Sirry (2020). The shift from consumers to prosumers: Susceptibility of young adults to radicalization. *Social Sciences*, 9 (4), 40. doi: 10.3390/socsci9040040
- Tharib, Safa (2023). Objective reality in the digital age. *Metaverse*, 4 (2), 1–6. doi: 10.54517/m.v4i2.2275
- Tihveräinen, Timo (2016). *Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2015*. Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Toiviainen, Heta, Jouni Hyytiä & Pekka Kuusipalo (2020). Inclusion and marginalization of youth (Finland). In Jaakko Kauko & Kate Tilliczek (eds.), *Bloomsbury Education and Childhood Studies*. London: Bloomsbury Publishing. doi: 10.5040/9781350996526.020
- Trent, Maria, Danielle G. Dooley & Jacqueline Dougé (2019). The impact of racism on child and adolescent health. *Pediatrics*, 144 (2), e20191765. doi: 10.1542/peds.2019-1765
- Turja, Tuomas (2024). *Kyselytutkimus rasismiin puuttumisesta*. Helsinki: Suomen Punainen Risti, Taloustutkimus Oy.
- United Nations (n.d.). Global issues: Youth. *United Nations*. Available: <https://www.un.org/en/global-issues/youth>. Accessed 8.6.2025.
- Weimann, Gabriel (2016). Terrorist migration to the dark web. *Perspectives on Terrorism*, 10 (3), 40–44. <http://www.jstor.org/stable/26297596>
- Wilson, Robin & Paul Hainsworth (2012). *Far-Right Parties and Discourse in Europe: A Challenge of Our Times*. Brussels: European Network Against Racism.
- Wodak, Ruth (2019). Preface. In Lorella Viola & Andreas Musolff (eds.), *Migration and Media: Discourses about Identities in Crisis*, vii–x. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Wodak, Ruth (2015). *The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean*. London: SAGE.
- Wodak, Ruth & Majid KhosraviNik (2013). Dynamics of discourse and politics in right-wing populism in Europe and beyond: An introduction. In Ruth Wodak, Majid KhosraviNik & Brigitte Mral (eds.), *Right-Wing Populism in Europe: Politics and Discourse*, xvii–xxviii. London: Bloomsbury.
- Wong, Mathew Y. H., Paul Vinod Khatani & Wing Hong Chui (2019). Understanding youth activism and radicalism: Chinese values and socialization. *The Social Science Journal*, 56 (2), 255–267. doi: 10.1016/j.soscij.2018.08.006
- Zacheus, Tuomas, Mira Kalalahti, Janne Varjo, Minna Saarinen, Markku Jahnukainen, Marja-Liisa Mäkelä & Joel Kivirauma (2019). Discrimination, harassment and racism in Finnish lower secondary schools. *Nordic Journal of Migration Research*, 9 (1), 81–98. doi: 10.2478/njmr-2019-0004
- Zogg, Fabienne, Annukka Kurki, Veera Tuomala & Rosa Haavisto (2021). *Youth as a Target for Extremist Recruitment*. Available: https://pelastakaalapset.s3.eu-west-1.amazonaws.com/main/2022/02/17133213/youth-as-a-target-for-extremist-recruitment_stc_en.pdf. Accessed: 25.9.2025.

MILLAISEN ALUSTAN PODCASTIT VOIVAT TARJOTA ANTIRASISTISEEN TOIMINTAAN JA SISÄLLÖN TUOTTAMISEEN LIITTYEN?

Podcastit tukevat antirasistista toimintaa, tekevät moninaisuutta näkyväksi ja edistävät eri taustoista tulevien ihmisten välistä oppimista. Mutta mikä tekee juuri podcasteista tehokkaan välineen antirasistiselle toiminnalle?

Avainsanat: Podcast, antirasismi, moninaisuus, moniäänisyys, ennakkoluulot

MARIAM AZAMIFAR
Podcast-juontaja
Kahden kulttuurin väkeä -podcast

Podcastit tarjoavat ainutlaatuisen alustan antirasistiselle toiminnalle, moninaisuuden näkyväksi tekemiselle sekä eri taustoista tulevien ihmisten väliselle oppimiselle. Podcastit ovat väylä arjen rasismien kokemusten jakamiseen sekä antirasistisen toiminnan ja sisällöntuotannon väline.

Pitämäni *Kahden kulttuurin väkeä* -podcast lähti liikkeelle korona-ajan projektina vuonna 2020, kun huomasimme siskoni kanssa varsinkin työelämään siirtymisen jälkeen saavamme jatkuvasti samoja kysymyksiä liittyen muun muassa päähuivin käyttöön, suomen kielen tasoon ja siihen, millaista arkea elämme. Syntyi idea tuottaa omaa podcastia, jossa vastaukset olisivat saatavilla kootusti. Podcastimme kuitenkin kasvoi isommaksi ja laajemmaksi kuin olimme aluksi kuvitelleet. *Kahden kulttuurin väkeä* -podcast käsittelee niin arkisia teemoja arjesta, koulusta, ystävyyssuhteista kuin rasismien historiasta Suomessa.

Maailmalla on paljon antirasismia käsitteleviä ja arjen rasismien ympärille kietoutuneita podcasteja. Myös Suomessa on rasismia eri näkökulmista käsitteleviä podcasteja tai sitä jollain tavalla sivuavia, kuten esimerkiksi *Afterwork*- sekä *Jäbät ja tunteet* -podcastit. Erityisesti antirasismiin ja siihen liittyviin ilmiöihin keskittyviä isomman mittakaavan podcasteja Suomessa ei vielä ole toisin kuin maailmalla.

Podcast median on suhteellisen vapaamuotoinen ja keskusteleminen. Kuuntelijalle halutaan antaa kuva, kuin hän istuisi kaverin kanssa kahvilla

juttelemassa, ja juuri tähän niiden vetovoima perustuukin. Kynnys podcastin tekemiseen voi myös olla hyvin matala. Yhtä Suomen suosituimmista podcasteista tehtiin pitkään vaatekomerossa kännykällä nauhoittaen. Ollakseen podcastaaja ei tarvitse kuulua isoon mediataloon ja seurata ennalta määrättyjä teemoja. Jokainen voi tuoda esiin juuri niitä asioita, joita haluaa ja saada oman autenttisen äänensä kuuluviin.

Podcastin intiimi muoto ja pitkä kesto mahdollistavat syvällisen ja henkilökohtaisen keskustelun esimerkiksi rasismien ja moninaisuuden teemoista. Tämä luo tilaa kokemusten jakamiselle sekä lisää tietoisuutta erilaisista arjen rasismien ja antirasismien kokemuksista. Podcastit voivat auttaa esimerkiksi maahan muuttaneita ja muita rasismia kohtaavia osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä saamaan oma äänensä paremmin kuuluviin.

Maahan muuttaneiden ja heidän jälkeläistensä kokemusten liittäminen moninaisuuden kirjoon edistää oppimista, lisää ymmärrystä ja korostaa erilaisten kokemusten ja taustojen merkitystä. Esimerkiksi Suomessa koulutautuneiden, vasta maahan tulleiden, Suomessa syntyneiden tai kansainvälisen rekrytoinnin kautta saapuneiden kokemukset voivat olla keskenään hyvin erilaisia.

Kun tarpeeksi monet erilaiset äänet pääsevät kuuluviin, maahan muuttaneita ei niputeta yhdeksi homogeeniseksi ryhmäksi vaan nähdään heidän monimuotoisuutensa. Moniäänisyyden kautta voi tunnistaa myös yhdistäviä asioita, jotka toistuvat kulttuuritaustasta, uskonnosta tai sosiaalisesta

Podcastit voivat auttaa esimerkiksi maahan muuttaneita ja muita rasismia kohtaavia osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä saamaan oma äänensä paremmin kuuluviin.

Kuva: AdobeStock.com.

Kun tarpeeksi monet erilaiset äänet pääsevät kuuluviin, maahan muuttaneita ei niputeta yhdeksi homogeeniseksi ryhmäksi vaan nähdään heidän monimuotoisuutensa.

asemasta riippumatta, kuten vanhemmuus, ystävyyssuhteet tai arjen pyörittäminen. Tällöin koettu henkinen välimatka eri väestöryhmien välillä voi lyhenä. Maahan muuttanutta ei nähdäkään erilaisena tai täysin eri tavalla elävänä ihmisenä.

Eri taustaisten maahan muuttaneiden jakamat kokemukset arjen rasismista monista eri näkökulmista ja riippumatta muista taustatekijöistä auttavat podcastien kuuntelijoita huomaamaan arjen rasismien toistuvuuden. Kun samanlainen kokemus rasismien kohtaamisesta toistuu monen eri taustaisen ihmisen kertomana, on rasismien olemassaoloa vaikeaa kiistää. Rasismien tunnistaminen auttaa siirtymään eteenpäin keskustelussa rasismien olemassaolosta kohti sen aktiivista vastustamista eli antirasismia.

Podcastissa toista ei voi nähdä, jolloin ei pysty tekemään oletuksia ulkonäön perusteella vaan pelkän äänen. Vaikka viime vuosina asiaan on kiinnitetty huomiota, mediasta puuttuu edelleen moninainen kuva maahanmuuttajista ja esimerkiksi siitä, miltä maahan muuttaneet näyttävät ja kuulostavat. Podcastit auttavat murtamaan näitä ennakkoluuloja. Jos eri taustoista olevia ihmisiä ei pääse tapaamaan kasvokkain, voivat podcastit tarjota toisenlaisen tavan päästä muihin kosketuksiin ja kuulla heidän ajatuksiaan.

Podcastit voivat olla tehokas väline antirasistisessa toiminnassa tarjoten alustan kokemusten jakamiselle, oppimiselle ja yhteisöllisyyden vahvistamiselle. Ne mahdollistavat moninaisuuden näkyväksi tekemisen ja tarjoavat tilaa niin arjen rasismiin kuin antirasismiin liittyvien kokemusten kuulemiselle. Jotta podcastien potentiaali saadaan täydellisesti käyttöön, on tärkeää kehittää käytännönläheisiä malleja rakenteellisten muutosten tukemiseksi ja varmistaa, että moninaisuuden kokemukset pääsevät oikeudenmukaisesti esiin. Lisäksi on huomioitava, ettei tämä tapahdu itsestään vaan vaatii aktiivista työtä ja resursseja. Näin podcastit voivat osaltaan edistää oikeudenmukaisempaa ja inklusiivisempaa yhteiskuntaa, jossa kaikkien ääni tulee kuulluksi ja arvostetuksi.

Kahden kulttuurin väkeä -podcastia voi kuunnella yleisimmillä podcast-alustoilla, esimerkiksi Spotifyssa: <https://open.spotify.com/show/0O1nFpfzaXNHrA3aB27vX?si=b27a684775314953>

USING DIGITAL METHODS TO ANSWER HUMANITIES QUESTIONS ABOUT MIGRATION

SAARA KEKKI
PhD, University of Helsinki

KAI FERRAGALLO-HAWKINS
MSc, University of Helsinki

This article examines how digital methods can strengthen replicability, reusability, and collaboration in humanities research while preserving the individuality of human subjects. Using *Community in Motion* — our project on the postwar dispersal of over 120,000 incarcerated Japanese Americans — as a case study, we address the challenges of working with extensive datasets, including War Relocation Authority records and the 1950 US Census. We demonstrate how algorithmic matching, supervised machine learning, and version control systems such as Git enable error detection, workflow control, and scalable analysis. Additionally, we argue that digital methods, when adapted to humanities inquiry, can expand the reach and reliability of scholarship while keeping personhood at its center.

Keywords: digital humanities; historical data; reusability of humanities data; Japanese American incarceration

Introduction

Datafied research can neglect the people it studies, but this should not turn researchers away from the adaptation of digital tools. We argue that incorporating digital tools can be done without sacrificing the individual personhood of those who construct the data while still improving the accuracy, accountability, and quality of the research. In fact, we believe that the ability to contextualize and bring narrative to numbers is precisely what the humanities scholar has to offer to migration research. It is also for this reason that we use the word “data” in a broad sense: not only as the word to describe numeric or quantitative data but also more qualitative material and combinations of several types of data.

Sources related to migration typically lend themselves well to a data-oriented approach: they almost always involve multiple factors (economic, political, cultural, environmental) and thus gener-

ate large and varied datasets. Coupling these large amounts of data with humanities questions and practices allows researchers to write the stories of people at scale. While studying macro-level patterns — such as migration flows and networks — we can zoom in on micro-level narratives.

We explore this by addressing how digital methods can best facilitate research reproduction, handle errors in historical data, and create cooperation between researchers with non-digital and digital backgrounds using examples from our project, *Community in Motion*, funded by the Research Council of Finland (2023–2027).

Community in Motion studies the post-World War II migrations of the 120,000 incarcerated (interned) people of Japanese descent in the United States. After Japan attacked Pearl Harbor in Hawai‘i in 1941, the United States government deemed any Japanese person on the country’s West Coast a potential security threat. Without any evidence of subversion, the government established ten ci-

vilian concentration camps, incarcerating anyone with Japanese ancestry. As 2/3 of the Japanese American population had been born in the United States, they were US citizens and thus the incarceration process was unconstitutional. Once in the camps, the inmates were coerced to disperse across the continent or to Japan. (Kekki 2022.)

Data on Japanese American Incarceration

This article focuses on methodological aspects of using historical data. Despite this focus, we will draw examples from the subject matter of the research.

The work currently relies on three datasets, two of them collected by the War Relocation Authority, which administered the camps, and one by the US Census Bureau. The first two are the “entry data” collected at each of the ten permanent concentration camps in the fall of 1942 and the “final roster data” that registered the inmates’ departure details. The entry data is more comprehensive in that it asks details such as education, occupation, and religion of individuals, as well as the occupational information of their fathers in the United States and in Japan. These data cover most of the 120,000 incarcerated individuals.

The census, meanwhile, is collected of everyone in the United States every ten years. Census records are closed for 72 years, which means that the 1950 census only became available, and usable, in 2022. Images of the original handwritten records are provided open access, and the private corporation Ancestry gives the ability to view and search through transcriptions of the records for a fee. In order to get access to Ancestry’s data for *Community in Motion*, we turned to the IPUMS USA (originally, Integrated Public Use Microdata Series) at the University of Minnesota, who manages the transcriptions in partnership with Ancestry.

The War Relocation Authority data is straightforward for a researcher to use, as each inmate has an individual number that was also built on a family number. Each family (sometimes taken very broadly to include extended kin or even friends and neighbors) received a five-digit family number (e.g., 12345). Family members were further distinguished by an additional letter of the alphabet, with the head of the household usually designated as “A” (e.g., 12345A), and subsequent letters assigned by order of birth. Using and matching these data thus mostly consists of duplicate and error checks. When it comes to matching War Relocation Authority data to the census data, however, we run into challenges because the census does not use such an identification scheme. There-

fore, we created algorithms to ease the matching through the consideration of several factors, such as name, birthyear, and birthplace. The matching is covered in more detail in the second section of the article.

Our handling of these data—as well as the premise for this article—is based on the FAIR principles of data: Data should be Findable, Accessible, Interoperable, and Reusable. In this article, we particularly focus on the reusability of data, which means that data is prepared and documented (“metadata”) in a way that allows other researchers to easily use or incorporate it into their own work.

Replicability and Reusability

Replicability — the ability to refollow the steps of other’s research — and reusability — allowing the data for a research project to be available and used in new ways — are key elements for creating relevant research. However, the accessibility required for them is often forgotten in the humanities. There is a reason for this: humanities research focuses heavily on individual perspective, both from the researchers and the people they are attempting to understand. If a new work reaches the exact same conclusions without new interpretations or considerations, it would less suggest reflective analysis and more suggest plagiarism.

We argue that striving for replicability and reusability is still deeply relevant to the humanities in all of its forms. To us, the importance of research is that it expands everyone’s repertoire of knowledge, and to do so it must engage with the community at large, allowing them to explore the methods and thoughts that built it. There is evidence that this provides benefits back to the research as well, increasing its reach and status (Colavizza et al., 2024).¹ Yet it is not simple for a researcher to write down every thought or record every change during a research process that can stretch months or years. What is a way, then, that greater accessibility and reusability can more easily be achieved?

Within programming, the tool turned to is Git, and it holds similar value for the humanities even when its projects incorporate no programming whatsoever. Git’s main benefit is version control, or the ability to track changes to a project’s work over time, allowing the researcher to see who changed a file and when, and to reverse to an earlier version of their work. Simpler file for-

¹ Additionally, more understandable text, specifically in the social sciences, also appears correlated with the citations that a paper receives, though the evidence of this is more muted in highly established fields (Boghrati et al., 2023; Ante, 2022).

When a research project is built on the premise of replicability from the beginning, it also more naturally lends itself to reusability.

mats, like CSV, TXT, or Markdown function best, as they allow the researcher to see what specifically changed per version, and to have two people's changes to the same file merged together (with some caveats)². However, heavier file formats³ like Word or Excel still work for the version control benefits of Git.

Git allows sharing the full or a partial version history to others upon the conclusion of the research, and, as each commit – or saved version – allows for notes, it automatically creates an easy log of what was done. It helps solve issues where a mistaken copy-paste, delete, or corrupted file sets back a study's goals, and allows for greater coordination of work for teams. Additionally, Git, while having cloud services like GitHub or Bitbucket, can be set up in personal private servers where confidentiality is key.

We do not suggest that Git is always the right tool. Google Docs and Word have a more limited but still useful form of version control, and a smart backup system could handle many of the same dilemmas that Git solves. It may also not be the right choice: if you are not digitizing your work or your sources, there will not be much benefit. However, it is a tool whose benefits to replicability, reusability, and risk management can make it invaluable.

When a research project is built on the premise of replicability from the beginning, it also more naturally lends itself to reusability. The reusability requirement of FAIR data relies heavily on high-quality metadata. Metadata can be described as "data about data," and its purpose is to inform a viewer what they are looking at. For example, the metadata for census records would include information about the place and time the data was originally collected, where it was stored, and by whom or how it has been edited. Well crafted metadata allows a researcher to assess whether the data they are viewing is suitable for their interests and purposes.

Community in Motion was made significantly easier by the extensive metadata created for the Census and War Relocation Authority datasets and by the documented history that allowed us to understand the assumptions and biases of its creators. The more this information is provided in research, the more replicable, reusable, and useful it can be.

2 Certain changes to CSV rows are difficult for Git to merge, but external packages (like csvdiff) can solve this without much issues.

3 Heavier file formats are designed for the program they run in, not for the general computer. Because Git is not designed with Microsoft tools, it needs to read the file in binary, making it difficult to compare changes between different versions.

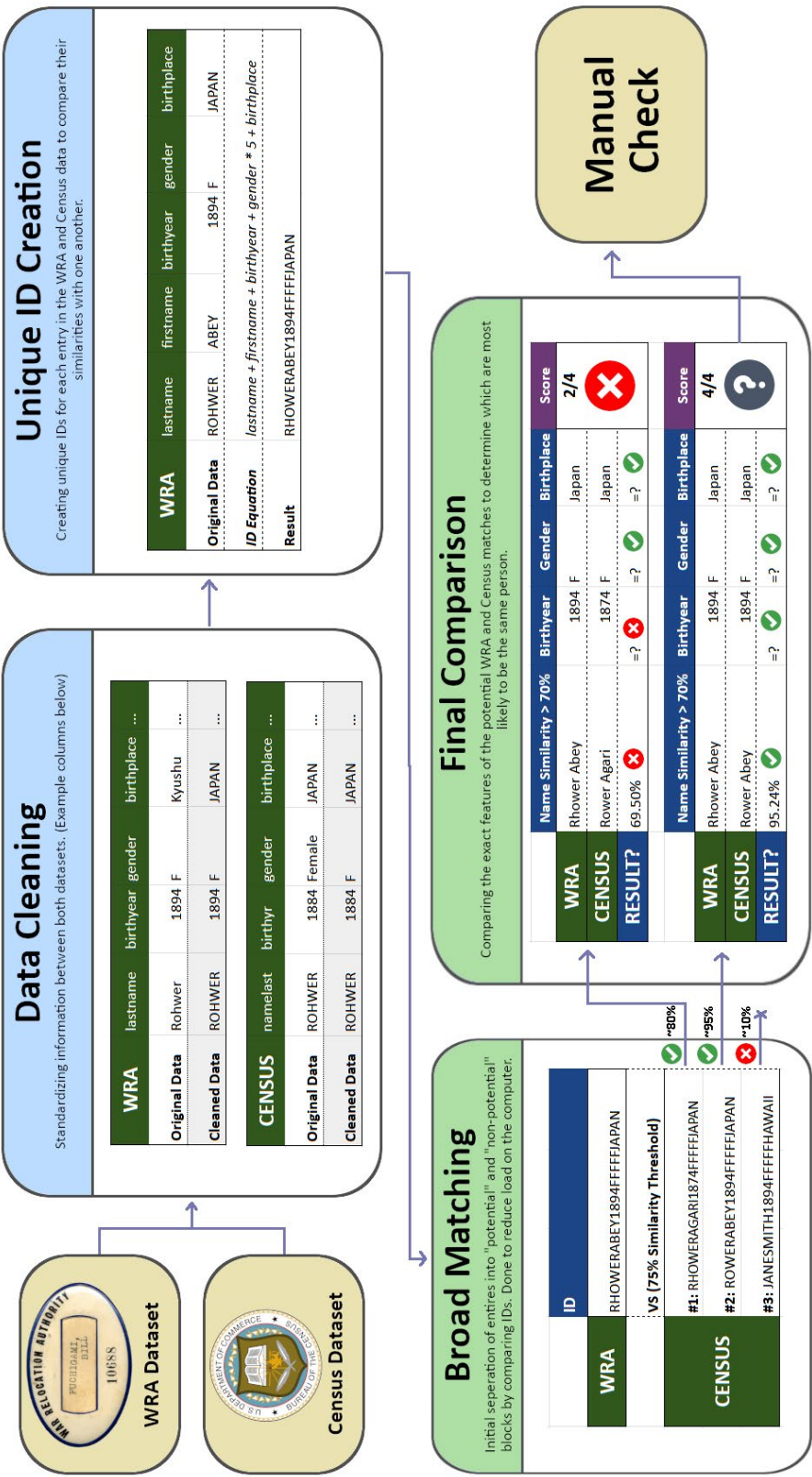

Figure 1. Shows the typical process for the traditional algorithmic approach used for matching individuals in Community in Motion.

Digital beliefs that focus so heavily on the results can, when handling people, forget that the numbers are a person and have relevance beyond the immediate information or goal.

Errors in Historical Data

While tracking changes to prevent researcher-created errors and creating metadata can serve the wider research community, they are not going to solve errors that already exist in historical data. These range from errors in the digitization of data (e.g., recording a handwritten table to a digital format) or incorrect spellings by the documenter (e.g., a census taker recording a foreign name wrong) to wear on analyzed documents that prevent a clean reading (e.g., stains on old newspapers or books). These errors weaken our ability to understand the text, and when they exist in great numbers, increase the dangers of contributing to the errors ourselves. For these cases, there are

digital methods that can, when designed specifically for a study, help to significantly reduce the workload without taking the researcher's judgment out of the equation.

Within our research project, we have a subset of the 1950 US census records sorted for potential Japanese Americans. We want to match these people with their other entries in concentration camp data to be able to follow their lives. There are more than a million entries⁴ in both datasets, making a full manual analysis simply untenable. While we can find a small subset that works with our research, perhaps getting a few hundred matches, there are tens of thousands of matches that exist in the data. Limiting the information we have available would weaken our ability to hone in on unique circumstances (e.g., exploring people with specific levels of education or family dynamics) and to provide this data for others to use.

There are two ways in which we approached person matching in our project. The first is a traditional algorithmic approach, with a goal to have a very exact output of potential matches based on predetermined conditions. After an analysis using the data's primary characteristics, such as name and birthplace, we created groupings of initial potential matches and then ranked those matches based on how many conditions they fulfilled. Because this system is designed by us, those conditions have a level of our own nuance: such that names could be slightly different to pass due to recording errors (e.g., Mary vs. Mari) but that their birthplace had to be in the exact same state (or country, if not in the US); or that the citizenship counts for less points due to less variety in the answers. A diagram of this process for our paper can be seen in Figure 1.

The second method of person matching is through supervised machine learning algorithms. We make decisions on what *could* be features – properties of the data that best explain a match – but leeway on how impactful those features are. Importantly, this is not generative AI, like ChatGPT or Claude, which can often make up plausible sounding but incorrect information when presented with data analysis tasks. This is because those bots are designed foremost to come up with novel ideas, not perform accurate error analysis.

When machine learning systems are trained on specific data or goals, they tend to be much more successful and potentially hold more noteworthy observations than a traditional algorithmic ap-

proach. In this case, we wanted to train the model to successfully detect when a person in the concentration camp data is the same person in the census. Our method was gradient boosting, which is a machine learning technique that creates a base prediction and then creates new predictions that correct the errors of the previous one.

To use this, we first needed to perform manual finds so that the model could be trained on what realistic matches are and create the "features" for what could be identifiers between the two entries. For instance, a researcher can add features for a name's exact similarity and phonetic similarity, and through testing, see which is a more successful indicator of a match. We also needed to ensure that our training data is representative of the matches we expect to see, and typically that it has hard negatives, or similar cases that are not matches, to ensure that the model doesn't find false positives. After training, this model was then applied to the data and ranked them probabilistically based on how likely of a match it is.

Both methods require the researcher's concrete knowledge of the corpora to fully contextualize what factors are or could be relevant. Both also require the researcher to look at the final rankings to get truly accurate and useful results. They do this while reducing a functionally impossible or dreary project to something much more achievable.

This research is also only a case study of how these tools can be used for historical error analysis but is not its only use. For instance, if you are handling diaries of migrants to track their journeys across countries, you could create features you think represent relevant differences between the diaries (e.g., the length of prose or emotions expressed), train a machine learning model and then use it to potentially discover new examples in unclassified or misclassified literature. Alternatively, if you have examples of misspelled migrant names in record data and you are trying to understand if a pattern exists, you can set the specific parameters for how you are expecting these misspellings to emerge and algorithmically see if it exists. These approaches can be intimidating without experience, but their potential for error solving makes them an excellent investment.

Perhaps the greatest benefit harkens back to reusability. We aim to provide these results to Densho, a non-profit that manages data on Japanese American incarceration, so that researchers in the future can much more easily follow the lives and stories that they may want to explore but would not be able to without more complex digital systems. This would not have been possible if

we did not approach our research with the digital tools at our disposal.

Conclusion

In data science, there is almost always a pre-determined goal in the analysis or production of data. Its approach tries to find the data from the question, getting results where there is none and finding a concrete, actionable answer. This is different from the humanities, which often tries to find the question from the data, approaching it with much less intent to solve anything in particular.

Digital beliefs that focus so heavily on the results can, when handling people, forget that the numbers are a person and have relevance beyond the immediate information or goal. However, there are also takeaways from such a results-focused approach. When we are finding the question from the data, it begs the question of why we are doing this in the first place. Are we trying to help the community we are in, or are we trying to increase knowledge in general? And if the latter is the case, is the approach being used really of value towards accomplishing that goal?

If everyone thinks in the same framework around us, it limits the options one's mind considers even possible for research. It also causes us to miss the depths of a person's thinking educated with different goals and purposes. It is not just that digital tools can help provide greater benefit for humanities researchers – it is that humanities researchers can provide an introspection not always taught for those engrossed in digital fields. It is greater cooperation that can push forward our understanding and research as a whole.

Bibliography

- Ante, Lennart. (2022) The Relationship between Readability and Scientific Impact: Evidence from Emerging Technology Discourses. *Journal of Informetrics*, 16 (1). <https://doi.org/10.1016/j.joi.2022.101252>
- Boghrati, Reihane, Berger, Jonah & Packard Grant. (2023) Style, Content, and the Success of Ideas. *Journal of Consumer Psychology*, 33 (4), 688–700 . <https://doi.org/10.1002/jcpy.1346>
- Colavizza, Giovanni, Cadwallader, Lauren, LaFlamme, Marcel, Dozot, Grégory, Lecornay, Stéphane, Rappo, Daniel & Hrynaskiewicz, Iain (2024) An Analysis of the Effects of Sharing Research Data, Code, and Preprints on Citations. *PLOS One*, 19 (10). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0311493>
- Kekki, Saara. (2022) *Japanese Americans at Heart Mountain: Networks, Power, and Everyday Life*. Norman: University of Oklahoma Press. <https://library.oapen.org/handle/20.500.12657/57770>

⁴ The incarcerated Japanese Americans constituted over 90 percent of people of Japanese descent in the United States, but the large size of the dataset is due primarily to incomplete enumerations in race and birthplace.

DIGITALIZATION AND TRANSNATIONAL ISLAM: THE CASE OF THE HIZMET MOVEMENT IN FINLAND

EMINE NEVAL

Doctoral Researcher
Doctoral Program in Political, Societal, and Regional Change
University of Helsinki

This article explores how digitalization shapes the religious and everyday lives of Muslims in Finland, focusing on the Hizmet Movement. Drawing on ethnographic fieldwork and literature, I argue that digitalization strengthens the transnational dimensions of religious life by sustaining connections, enabling religious learning, and fostering a sense of belonging across borders. In Finland, digital practices also facilitate psychosocial support and professional skill development, supporting integration. While radical actors can exploit the same technologies, the case of Hizmet Movement shows how organized civic transnational networks strategically use digital tools to rebuild community and resilience in exile.

Keywords: Digitalization, Finland, Hizmet Movement, Muslims, Transnational Islam

Introduction

This article is based on doctoral ethnographic research that I conducted on the Hizmet1 Movement (HM) in Finland in 2021–2025. Initially founded in Türkiye in 1966 as a small Islamic community (*cemaat*), HM has today evolved into a transnational Islamic movement with a presence in more than 160 countries. Its activities primarily focus on education, dialogue, and humanitarian aid. Following the alleged coup attempt in Türkiye on July 15, 2016, the Turkish government held HM responsible, designated it as a terrorist organization, and launched a widespread crackdown on its volunteers (I refer to the members as “volunteers” in my research, reflecting the way they self-identify). As a result, tens of

thousands of volunteers have been forced to flee, seeking asylum worldwide, particularly in Europe and the US (Weller 2022). Finland, though not a primary destination, became one of the countries where HM volunteers resettled. Before 2016, HM had only a limited presence in Finland, unlike countries such as Germany or Denmark, which have long-established Turkish communities. However, the post-2016 forced migration has significantly altered this dynamic: over 1,500 HM-affiliated refugees have since settled in Finland, and four officially registered HM-related associations have been established.

HM has utilized digital tools since its early years, initially through the distribution of cassette tapes and video recordings of sermons by its founder, M. Fethullah Gülen (1941–2024). Over time, the movement expanded its media outreach, effectively using various platforms, including film production, to disseminate its message (Vicini 2015). However, following the forced migration of its volunteers and the onset of the COVID-19 pandemic, the role of digitalization became signifi-

Digitalization
is transforming
migration and religious
life worldwide,
fundamentally
altering how diverse
communities
engage with identity,
belonging, gender,
and ethnicity in
transnational contexts.

cantly more central in the lives of both individual volunteers and the movement itself. This article presents how digital technologies have become essential tools for religious learning and practice, supporting Islamic movements, shaping identity, maintaining transnational connections, and facilitating integration in the Finnish context.

Transnational Islam and Digitalization

Transnational Islam refers to the varied religious, social, and political activities that connect Muslims across national borders. Both state and non-state actors shape these activities and include personal and communal ties, Islamic movements such as HM or the Tablighi Jama’at, and outreach by Muslim-majority states like Türkiye and Saudi Arabia. Also included are efforts by international Islamic institutions and the concept of the *ummah*, or the global Muslim community (Dikici 2021). Even as nation-states continue to shape migrants’ legal status and social conditions, transnational networks increasingly influence the daily experiences of Muslims in the diaspora. These connections affect not only individual identities and religious practices but also reshape host societies by introducing new forms of solidarity and public discourse. In today’s digital age, especially, such ties have become more prominent and accessible (Dikici 2021).

Digitalization is transforming migration and religious life worldwide, fundamentally altering how diverse communities engage with identity, belonging, gender, and ethnicity in transnational contexts. Religious and diasporic groups are increasingly utilizing online platforms to maintain networks, preserve cultural traditions, and negotiate authority across borders. In this context, digitalization has significantly changed how Muslims access religious knowledge and participate in their religious practices. The traditional reliance on local scholars and physical institutions has shifted toward online resources, including apps, online courses, digital Qur’an tools, and virtual theological programs (Wahid 2024). Especially during the COVID-19 pandemic, digital tools filled the gap left by closed mosques and reduced in-person interaction. Social media influencers gained visibility, challenging traditional religious authority structures (Zaid et al. 2022). This digital shift also affects core religious practices. For example, zakat (one of Islam’s five pillars, which refers to the obligatory allocation of a portion of annual income or wealth to charity), traditionally given in person, is now facilitated via digital platforms, illustrating how technology is integrated into longstanding

1 In Turkish, the term *hizmet* literally means “service.” However, the term carries a distinctly spiritual connotation, often understood as “religious service” within the context of the HM and other religious communities originating from Türkiye. Specifically, in the HM framework, *hizmet* refers to engaging in all forms of activity while consciously seeking God’s sake.

rituals (Akbar 2024). From the early use of cassette tapes and video recordings by movements like HM (Vicini, 2015) to modern-day social media (Zaid et al., 2022), Islamic movements have adopted digital platforms. They use these platforms not only to spread messages but also to build community, attract followers, and mobilize support across continents (Mandaville 2001; Tsagarousianou 2016). Mandaville (2001) introduced the concept of digital Muslim identities, showing how online spaces enable expressions of faith and community that transcend national borders. Similarly, Tsagarousianou (2016) has described a diverse European Muslim media space used for education, spiritual growth, and community building. These digital spaces enable the construction of translocal identities and foster a sense of belonging among geographically dispersed Muslims.

This digital connectivity has broader implications for integration and activism. Studies on the Somali diaspora indicate that new media facilitate the maintenance of cultural ties, promote local and transnational political engagement, and support identity formation (Kok & Rogers, 2017). Mihaela Nedelcu (2012) argues that digital tools have fostered a new transnational habitus, enabling individuals to maintain ties across multiple locations, participate in various societies, and shape their identity through everyday digital practices. Together, these examples highlight how digitalization enables Muslims in the diaspora to sustain transnational connections, whether for religious learning, cultural identity, or broader social and political engagement. The following section examines how the dynamics of digitalization and transnational Islam unfold specifically in the Finnish context.

Digital Practices and the Everyday Lives of Muslims in Finland

Historical and Demographic Context of Muslims

Muslim history in Finland dates to the 19th century, when Tatar and Bashkir soldiers arrived in the country. The Tatars formed the first organized Muslim community and established the first mosque in Finland. After the Tatars, there was a long gap before other Muslim communities began to settle in the country. From the 1990s onwards, Muslims began arriving mainly as refugees and through family reunification. After the arrival of these newcomer Muslims, both the public and academia began to pay more attention to Muslim communities, and research on the topic started

to increase. According to data collected in 2019, there are approximately 130,000 Muslims in Finland, representing a wide range of national and cultural backgrounds (Martikainen & Kuusisto 2025). The average age within this population is relatively low, with a majority consisting of youth and children (Pauha 2017). As Muslims have grown in number and become more visible, research about them has also expanded.

Digitalization in Muslim Communities in Finland

Digitalization has wide-ranging implications for migrant populations and religious communities in Finland, extending beyond the sphere of Muslims. Existing research demonstrates its impact across multiple domains: for instance, Russian-speaking migrants are required to develop digital and administrative literacies to navigate welfare systems (Safarov 2023), while studies on asylum-related migrants show how internet use and smartphone adoption evolve across migration trajectories, with differences of gender and educational background diminishing over time (Merisalo & Jauhiainen 2019). Against this wider backdrop, the case of Muslims in Finland illustrates how digitalization specifically shapes religious learning, belonging, and identity. One recent example is the research by Maija Butters and Terhi Utriainen (2025), which explores how Muslims in Finland, particularly those with immigrant backgrounds and Finnish converts, use digital tools to learn about Islam. Their findings show that platforms such as YouTube, Facebook, WhatsApp, Islamic websites, and religious apps play a central role in learning practices ranging from prayer to Qur'an recitation. Participants reported engaging in both informal learning, such as peer-led Facebook groups, YouTube channels, and messaging apps, as well as formal learning through online Islamic courses, often combining the two approaches. The importance of these online learning and communities grew significantly during the COVID-19 pandemic restrictions.

In their research, Tanja Riikonen and Fred Dervin (2012) examined how Muslim religious identity is constructed through online platforms, comparing cases from Finland and the province of Quebec in Canada. They used the *Tulevaisuus* forum as their case study. Discussions in this forum reveal that the main concerns are loneliness and the desire to belong to a community. Language and cultural differences can act as barriers between Finnish Muslim converts and Muslims with migrant backgrounds. However, online environ-

In this article, I argue that digitalization is not merely a tool but a transformative force in the lives of migrants more broadly, reshaping how they sustain transnational connections, preserve identities, and build communities across borders.

ments provide both groups with opportunities to define themselves. As a result, these spaces become arenas for identity negotiation, not only for migrants but also for converts seeking to integrate into a new religion. Teemu Pauha (2017) also focuses on identity by examining the prayers shared by young Finnish Muslims in Facebook groups. He shows that these online platforms, where Muslims post prayers, provide a space for them to shape their identities through connection and communication. They also enable young Muslims to feel part of a global, transnational *ummah*. Thus, these prayers are more than simple religious expressions; they contribute to the creation of a transnational Muslim identity. Prayers for conflict zones such as Palestine help Muslims unite around shared hope and faith.

While these examples highlight mainly the positive contributions of digitalization, it is crucial to recognize that the same tools can also be used for harmful purposes. Digitalization also provides opportunities for radical groups to disseminate their messages and recruit new supporters. Leena Malkki and Matti Pohjonen's (2019) research on jihadist online communication and its relation to Finland reveals a notable increase in jihadist content on online platforms. Their findings indicate that Finnish individuals who eventually joined transnational radical organizations such as ISIS were active on online communication channels and social media platforms before their involvement. The authors also emphasize that online networks play a crucial role in initiating the process of radicalization. In sum, digitalization plays a multifaceted role in the everyday lives of Muslims in Finland.

Digital Practices of the Hizmet Movement in Finland

At the beginning of my field work on HM in Finland, digital tools were already in widespread use among the research participants. However, their primary purposes at that time were communication and the exchange of information, both locally and more prominently at the transnational level. This information was unsurprising given that the community in question lives in exile and maintains a presence in more than 160 countries. Over time, the use of digital tools expanded to encompass a broader range of activities, including activism and the creation of learning spaces, a development facilitated by the community's high level of education. Nevertheless, a marked increase in the intensity and scope of digital engagement became evident during the COVID-19 pandemic. As I brief-

Kuwa: Adobestock.com.

ly discussed in my article on the transformation of *sohbet* (weekly spiritual gatherings) in post-migration Finland, these meetings transitioned to Zoom during the pandemic's peak, attracting more participants than their face-to-face counterparts. This shift demonstrates that digital platforms can sustain communal participation under crisis conditions. The online format also lowered participation barriers, especially for mothers, who often face greater limits on mobility and availability (Neval 2024).

Butters and Utriainen (2025) found that YouTube, Facebook, and religious apps played a central role in Muslim learning during the COVID-19 pandemic. My findings confirm this pattern among HM volunteers but also suggest that the pandemic catalyzed not only religious learning but also professional skill-building through digital platforms. This aspect has not been emphasized in earlier Finnish studies. Moreover, numerous transnational projects emerged as volunteers became more familiar with various learning and communication platforms during this period. These initiatives included the launch of a wide range of online courses, extending to bachelor's and master's degree programs, as well as information technology (IT) training. Such opportunities enabled refugee volunteers to acquire new professional skills. Some of my research participants were able to secure employment in Finland after completing courses

offered through the transnational network facilitated by HM.

Studies such as Pauha (2017) and Riikonen and Dervin (2012) have shown that online religious platforms can foster a sense of belonging and spiritual connection. My findings confirm this in the case of HM, particularly through the Herkul mobile application, which compiles Gülen's sermons, prayers, radio broadcasts, and other religious content. The shared prayer section of the app allows volunteers to collectively read portions of the Qur'an, complete *hatim* (full recitation of the Qur'an), and exchange excerpts from various prayer books. These practices strengthen a sense of belonging among members dispersed across countries.

In addition, for individuals who once led ordinary lives and careers but suddenly became refugees, online seminars and meetings with long-term HM volunteers living in other countries, as well as with psychologists who are also HM volunteers, have been instrumental in helping them cope with the trauma of displacement and the challenges they face in Finland. The data collected for this study further indicate that many prefer receiving such support from fellow HM volunteers online, as they believe that Finnish institutions may not fully understand their language or lived experiences. These findings suggest that digital platforms not only provide spiritual connection

but also serve as a crucial means of psychosocial support within the HM transnational network.

In summary, while previous research on Muslims in Finland has primarily focused on digital platforms as spaces for religious learning and identity formation, my findings show a broader range of uses for these platforms. They are also employed for professional development and psychosocial support, which in turn facilitates the integration process among refugee-background communities.

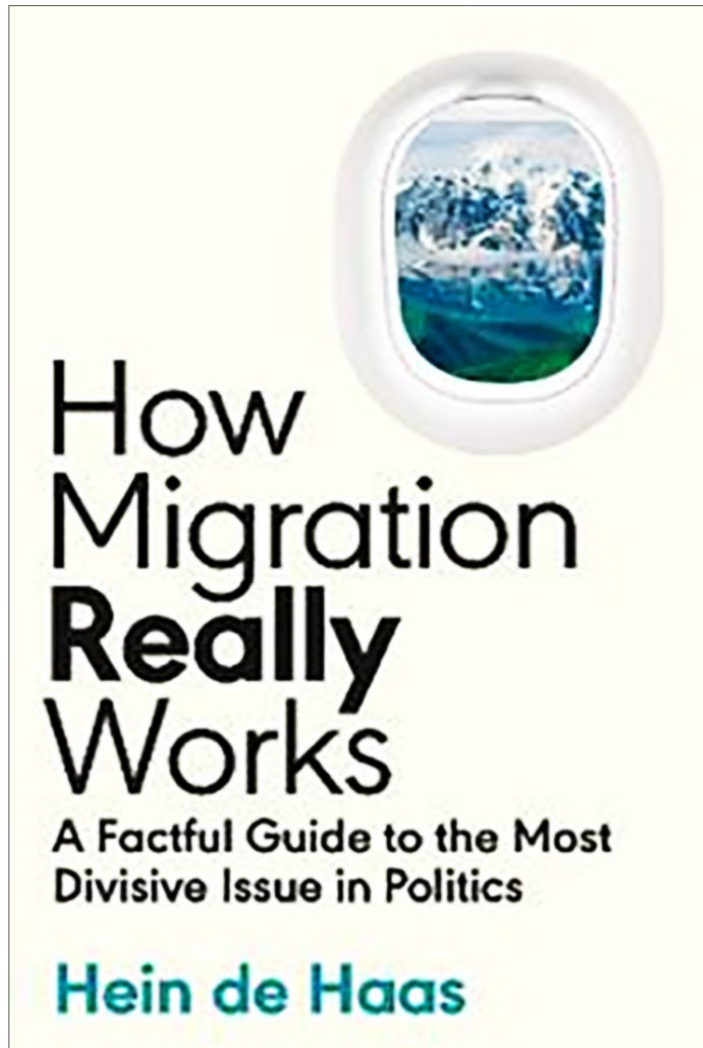
Conclusion

In this article, I argue that digitalization is not merely a tool but a transformative force in the lives of migrants more broadly, reshaping how they sustain transnational connections, preserve identities, and build communities across borders. Many of these practices, such as maintaining family ties, sharing knowledge, or navigating institutions are common to diverse migrant groups. In this context, existing literature on Muslims shows that digital technologies not only facilitate everyday communication but also enable access to religious knowledge, spiritual learning, and collective religious life in ways that were previously less accessible. From early media to today's social platforms, these tools have enabled Muslims to obtain religious knowledge, engage in spiritual learning, and participate in collective religious life in ways that were previously less accessible. They also illustrate how religion and identity are being actively reconstructed in digital spaces. While traditional institutions still matter, the everyday religious experience is increasingly hybrid, shaped by both online and offline realities. Research conducted in Finland has yielded similar findings. My study further contributes to the understanding of how digitalization supports refugees from Muslim backgrounds affiliated with a transnational Islamic movement, particularly by enabling psychosocial support and fostering the development of professional careers. However, further research on digitalization is vital to understanding its impact on Muslims in the diaspora and its broader implications for migration.

References

- Akbar, Alfian (2024). Digitizing faith: Transforming Muslim religious practices in virtual space. *Proceedings of the International Conference on Islamic and Interdisciplinary Studies*, 3, 146–150.
- Butters, Maija & Terhi Utriainen (2024). Becoming a (better) Muslim: A connectivist perspective on learning Islam in Finland. *Sociology of Religion*, srae024. <https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1093/socrel/srae024>.

- Dikici, Erdem (2021). *Transnational Islam and the integration of Turks in Great Britain*. Cham: Springer International Publishing.
- Kok, Saskia & Richard Rogers (2017). Rethinking migration in the digital age: Transglobalization and the Somali diaspora. *Global Networks*, 17 (1), 23–46. <https://doi-org/10.1111/glob.12127>
- Malkki, Leena & Matti Pohjonen (2019). *Jihadist online communication and Finland*. Helsinki: Ministry of the Interior.
- Mandaville, Peter (2001). Reimagining Islam in diaspora: The politics of mediated community. *Gazette (Leiden, Netherlands)*, 63 (2–3), 169–186. <https://doi-org/10.1177/0016549201063002005>
- Martikainen, Tuomas & Arniika Kuusisto (2025). Islam, education and Muslim diversity in Finland. Liam Francis Gearon & Arniika Kuusisto (eds.), *The Oxford handbook of religion and education*. Oxford: Oxford University Press.
- Merisalo, Maria, & Jussi S. Jauhiainen. (2020). Asylum-Related Migrants' Social-Media Use, Mobility Decisions, and Resilience. *Journal of Immigrant & Refugee Studies*, 19 (2), 184–198. <https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1080/015562948.2020.1781991>
- Nedelcu, Mihaela (2012). Migrants' new transnational habitus: Rethinking migration through a cosmopolitan lens in the digital age. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 38 (9), 1339–1356. <https://doi-org.libproxy.helsinki.fi/10.1080/1369183X.2012.698203>
- Neval, Emine (2024). Sohbet: Revitalization of the Hizmet/Gülen Movement in Finland through spiritual gatherings. *Approaching Religion*, 14 (2), 93–112. <https://doi-org/10.30664/ar.137072>
- Pauha, Teemu (2017). Praying for one umma: Rhetorical construction of a global Islamic community in the Facebook prayers of young Finnish Muslims. *Temenos – Nordic Journal for the Study of Religion*, 53 (1), 55–84. <https://doi-org/10.33356/temenos.58019>
- Riikonen, Tanja & Fred Dervin (2012). Multiculturalism as a Foucauldian technology of power. *Nordic Journal of Migration Research*, 2 (1), 35–44. doi:10.2478/v10202-011-0025-x
- Safarov, Nuriar (2024). Administrative Literacy in the Digital Welfare State: Migrants Navigating Access to Public Services in Finland. *Social Policy and Society*, 23(4), 908–921. <https://doi-org/10.1017/S1474746422000719>
- Tsagarousianou, Roza (2016). European Muslim diasporic geographies: Media use and the production of translocality. *Middle East Journal of Culture and Communication*, 9 (1), 62–86. doi:10.1163/18739865-00901007.
- Vicini, Fabio (2015). Representing Islam: Cinematographic productions of the Gülen Movement. Lea Nocera (ed.), *The Gülen media empire*. Rome: Reset S.r.l., 93–101.
- Wahid, Siti Hajar (2024). Exploring the intersection of Islam and digital technology: A bibliometric analysis. *Social Sciences & Humanities Open*, 10, 101085. <https://doi-org/10.1016/j.ssaho.2024.101085>
- Zaid, Bouziane, Jörg Fedtke, Daniel D. Shin, Amine El Kadoussi & Mohamed Ibahrine (2022). Digital Islam and Muslim millennials: How social media influencers reimagine religious authority and Islamic practices. *Religions*, 13 (4), 335, 1–15. <https://doi-org/10.3390/rel13040335>

Hein De Haas (2023). How Migration Really Works: A Factful Guide to the Most Divisive Issue in Politics. Penguin Random House. 451 s.

Hein de Haas toimii sosiologian professorina Amsterdamin yliopistossa. Hän on kansainvälisesti arvostettu ja tuottelias muuttoliikkeiden tutkija. De Haasin teos käsittelee laajasti siirtolaisuutta, maahanmuuttoa ja kotoutumista monesta eri näkökulmasta. Teos on käännetty saksaksi, ranskaksi, espanjaksi, italiaksi, portugaliksi, kreikaksi ja koreaksi. De Haas kertoo olevansa tyytymätön aiheista käytävään keskusteluun ja haluaa

tuoda siihen lisää faktoja; hänen mukaansa maahanmuuttoa käsittelevissä keskusteluissa on enemmän kyse mielipiteistä ja toiveista, ei siitä mitä maahanmuutto on todellisuudessa ja mitkä tekijät vaikuttavat siihen. Kirja rakentuu 22 myytille, siis yleiselle, median välittämälle käsitykselle muuttoliikkeistä, kuten että maahanmuuttajien kotoutuminen on epäonnistunut, maailmaa kohtaa pakolaiskriisi, maahanmuutto syö

hyvinvointivaltion perustaa tai että maahanmuutto lisää rikollisuutta. Kunkin myytin kohdalla De Haas tarkastelee ensin sen sisältöä ja esittää sitten faktoja ja pohdintaa ilmiön syistä ja seurauksista. Kuhunkin tarkasteluun liittyy muutama kymmenen lähdettä; aiheiden tarkastelu on sinänsä varsin tiivistä. Esitteen seuraavassa kolme kirjassa esiteltyä myyttiä. Kirja muistuttaa näkökulmansa puolesta vuonna 2012 julkaistua Doug Saundersin kirjaa The Myth of the Muslim Tide: Do Immigrants Threaten the West? (Random House), joka myös kumoaa vallitsevia käsityksiä maahanmuutosta, kotoutumisesta ja identiteetistä.

Ensimmäinen esimerkkini on pakolaisuuden näkeminen usein tulvana, joka on hallitsematon ja jatkuvasti kasvava. De Haasin mukaan pakolaisten tai turvapaikkaa hakevien määrä on vuosien 1985 ja 2021 välillä vaihdellut maailmassa 9 ja 21 miljoonan ihmisen välillä ja vastaa 7–12 prosenttia kaikesta kansainvälisestä siirtolaisuudesta. Määrä ei ole jatkuvasti kasvava vaan vaihteleva heijastaen erilaisia konflikteja ja muita globaaleja taustatekijöitä. Lisäksi pakolaiset eivät ole suurissa määrin matkalla länsimaihin vaan suurin osa jää naapurimaihin, kuten syyrialaisia Turkkiin ja Libanoniin, afganistanilaisia Iraniin ja Pakistaniin ja venezuelalaisia Kolumbiaan, Peruun ja Chileen. Kaiken kaikkiaan pakkomuuttoja on oletettavasti ollut enemmän 1900-luvun alkupuolella kuin viime vuosikymmeninä. De Haas katsookin, että käsillä on pikemminkin poliittinen kuin pakolaisten määrästä johtuva kriisi, joka heijastaa puutteellista tahtoa ottaa vastaan pakolaisia tai jakaa vastuuta valtioiden kesken.

Toinen esimerkki liittyy näkemykseen kotoutumisen epäonnistumisesta, kuten tode-

taan nykyisin monella taholla. De Haasin mukaan se, mikä ensimmäiselle maahanmuuttajasukupolvelle on haasteellista, on vähemmän haasteellista toiselle ja kolmannelle polvelle. Tilastojen mukaan esimerkiksi kielitaito ja koulutustaso ovat yleensä seuraavilla polvilla korkeammat kuin ensimmäisellä maahanmuuttajapolvella. Lisäksi menestymistä ei selitä niinkään syntyperä tai kulttuuri vaan, kuten yleensäkin, vanhempien koulutus- ja tulotaso. De Haas toteaa kuitenkin, että merkittävänä kotoutumisen hidasteena toimivat syrjivät rakenteet ja käytännöt. Rasistiset asenteet vaihtelevat suuresti maittain, ja vaikuttaa siltä, että valtiot, joissa on vähän maahanmuuttajia (kuten esimerkiksi Bulgariassa ja Slovakiassa), rasistinen ajattelu on tavallisempaa kuin valtioissa, joissa maahanmuutolla on pitkät perinteet. Kaiken kaikkiaan De Haas katsoo, että kotoutuminen muodostuu prosesseista, jotka tapahtuvat paljolti riippumatta vallalla olevista kotoutumishajelmista. Ohjelmia enemmän maahanmuuttajat kaipaavat perusasioita (bread-and butter-issues), kuten pääsyä koulutukseen, työhön ja asumiseen. Niitäkin tärkeämpää on antaa toivoa tulevaisuudesta; kansalaisuus on parasta kotoutumisen edistämistä. Mitä nopeammin kansalaisuuden saavuttaa, sitä enemmän luottaa mahdollisuuksiin jäädä, ja sitä motivoituneempi henkilö on sijoittamaan parempaan tulevaisuuteen.

Kolmantena esimerkkinä on kansalaisten käsitys maahanmuutosta. De Haasin mukaan poliitikot väittävät, että kansalaiset eivät kannata maahanmuuttoa ja siksi rajoittavia päätöksiä on tehtävä. De Haas toteaa kuitenkin, että kaiken kaikkiaan monen eri tutkimuksen mukaan kansalaisten enemmistö

tukee maahanmuuttoa. Lisäksi kysymystä voidaan tarkastella yksityiskohtaisemmin pohtimalla miten kansalaisten mielipide muodostuu ja mitkä tekijät siihen vaikuttavat. On selvää, että esimerkiksi populististen puolueiden propaganda vaikuttaa mielipiteeseen. Mielipiteeseen voi myös hetkellisesti vaikuttaa kielteisesti suuri turvapaikanhakijoiden määrä, kunnes mielipide taas ajan kuluessa muuttuu myönteisemmäksi. Erityisesti työväenluokassa voidaan kokea huolta omista työpaikoista. De Haasin mukaan onkin tärkeää katsoa maahanmuuttoa myös talouden, työmarkkinoiden ja työntekijöiden oikeuksien kannalta.

Kirjaa voi suositella peruslukemisenä maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen alueilla, sillä se tarjoaa realistisen kuvan siirtolaisuudesta ja maahanmuutosta, herättää keskustelua sekä auttaa tarkastelemaan vallitsevia käsityksiä kriittisesti. Kuten Hein de Haas toteaa, siirtolaisuutta ja maahanmuuttoa koskevan keskustelun tulisi kytkeytyä myös muihin yhteiskunnallisiin keskusteluihin esimerkiksi talouspolitiikasta, työvoimapolitiikasta, yhdenvertaisuudesta, hyvinvoinnista, koulutuksesta sekä siitä, miten sairaita ja ikääntyneitä hoidetaan. Keskustelun tulisi mielellään myös koskea sitä, millaisessa yhteiskunnassa haluamme elää.

PEKKA KETTUNEN
VTT, dosentti, Erikoistutkija,
Siirtolaisuusinstituutti

SIIRTOLAISUUS- INSTITUUTTI

Siirtolaisuusinstituutti on muuttoliikkeiden tutkimukseen ja dokumentoimiseen erikoistunut yksityinen tutkimuslaitos.

Tutkimme monipuolisesti muuttoliikkeiden ja yhteiskunnan keskinäistä vuorovaikutusta, perehtyen tutkimuksen koko kenttään, sen historiaan, nykytilaan ja tulevaisuuteen.

Tuotamme, tallennamme ja tuomme saataville muuttoliikkeitä koskevia aineistoja sekä osallistumme aktiivisesti muuttoliikkeisiin liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Olemme valtakunnallinen toimija ja merkittävä osa työstämme tapahtuu Suomessa, mutta tutkimuksellisenä kiinnostuksen kohteenaamme ovat muuttoliikkeisiin liittyvät ilmiöt ja yhteisöt koko maailmassa.

Ajantasaista tietoa toiminnastamme:

www.siirtolaisuusinstituutti.fi
facebook.com/siirtolaisuusinstituutti
www.instagram.com/migrationinstitutefinland
uutiskirje.siirtolaisuusinstituutti.fi